

ΘΕΜΑ 3ο Επανεξέταση του θέματος χαρακτηρισμού ή όχι ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του **Βιομηχανικού Συγκροτήματος ΦΙΞ** επί της οδού 26ης Οκτωβρίου στην Θεσ/νίκη, ιδιοκ. **Ατλαντικής Τεχνοδομικής Ε.Π.Ε. Χ. Ζαφειρίδη, Ν. Ζαφειρίδη, Π. Παρίση** και ορισμός ζώνης προστασίας του στο τμήμα του Α,Β,Γ,Δ,Ε,Ζ,Α του συν. τοπογραφικού διαγράμματος.

Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων αφού έλαβε υπόψη:

- 1) Το υπ' αριθμ. **ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1623/24230/7-5-93** έγγραφο προς το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων
- 2) Την **Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3366/51224/27-10-92** μη χαρακτηρισμού των κτιρίων 12, 16, 17, 18, 20, 30 (σύμφωνα με το συν. τοπογραφικό διάγραμμα)
- 3) Το υπ' αριθμ. **25/8-10-92** απόσπασμα πρακτικού του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων, με το οποίο δεν χαρακτηρίζονται τα κτίρια (12, 16, 17, 18, 20, 30)
- 4) Την αριθμ. **12/7-5-92** Συνεδρία του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων στην οποία αναβάλλεται η γνωμοδότηση και συστήνεται επιτροπή από μέλη του Συμβουλίου προκειμένου να πραγματοποιηθεί επιτόπια αυτοψία στο συγκρότημα
- 5) Το υπ' αριθμ. **207/210/17-92** έγγραφο του Συλλόγου Αρχιτεκτόνων Θεσ/νίκης προς το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων με το οποίο ζητείται ο χαρακτηρισμός του συγκροτήματος ΦΙΞ.
- 6) Τα υπ' αριθμ. **2760/26-5-92 & 1081/16-2-94** έγγραφα του ΤΕΕ Κεντρικής Μακεδονίας προς το ΥΠΠΟ
- 7) Την έκθεση αυτοψίας στο Συγκρότημα ΦΙΞ της τετραμελούς επιτροπής του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων
- 8) Το απο **17-2-94** έγγραφο του ΤΙΟCΙΗ (Διεθνής Επιτροπή για την Διάσωση της Βιομηχανικής Κληρονομιάς Ελληνικό Τμήμα)
- 9) Τις φωτογραφίες, τα σχέδια και τα λοιπά έγγραφα του φακέλλου
- 10) Την εισήγηση του Προϊσταμένου της ΔΙΛΑΠ κ. Βασίλη Φραγκούλη στην οποία αναφέρει το ιστορικό της υπόθεσης και επισημαίνει ότι το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων στις 8-10-92 εξέτασε το θέμα και με την αριθμ. 25/8-10-92 πράξη του γνωμοδότησε ομόφωνα τον μη χαρακτηρισμό ως ιστορικών διατηρητέων μνημείων των κτιρίων με αριθμ. 12, 16, 17, 18 και 20-30 (σύμφωνα με το συν. τοπογραφικό διάγραμμα) και διατηρεί σε εκκρεμότητα την εξέταση του κεντρικού συγκροτήματος με ενδεχόμενο καθορισμό του περιβάλλοντα χώρου των κτιρίων, μετά από συμπληρωματική τεκμηρίωση από την 4η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων και την ΔΙΛΑΠ. Η γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων υλοποιήθηκε με την **Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3366/51224/27-10-92**. Στις 14-10-92 η κ. Φίλιππα- Αποστόλου, μέλος του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων και μέλος της Επιτροπής αυτοψίας στο ΦΙΞ, κατέθεσε αναφορά με την οποία αφού εκφράζει αντιρρήσεις και επιφυλάξεις για τον χειρισμό και επί της ουσίας του θέματος καταλήγει προτείνοντας χαρακτηρισμό κεντρικού τμήματος & περιβάλλοντος χώρου πριν κοινοποιηθεί η απόφαση μη χαρακτηρισμού των παραπάνω κτιρίων. Στις 14-1-93 το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων όρισε (2) δυο αρχ/νες της ΔΙΛΑΠ για την διενέργεια αυτοψίας στα κτίρια με σκοπό την συμπληρωματική τεκμηρίωση.

(15)

Η δε 4η Εφορεία Νεωτ. Μνημείων με το υπ' αριθμ. 1947πε/25-1-93 έγγραφό της έστειλε συμπληρωματική τεκμηρίωση και αξιολόγηση του συγκροτήματος στην οποία συνοπτικά αναφέρονται τα εξής:

Φάσεις ανάπτυξης: του συγκροτήματος (συν. τοπογραφικό διάγραμμα)

1892 - 1928 : κτίρια 1,2,3,19,15,14,13,18,17,16α,
16β,24,23,10,11,4,5,6,7,8.

1928 - 1940 : κτίρια 16,9,7α και όροφοι κτιρ. 15-19

1961 - 1971 : κτίρια 27 - 29 και πιθανόν 12 και 20

Κριτήρια αξιολόγησης:

- για την οικονομική ιστορία του τόπου
- για την ιστορία εξέλιξης της βιομηχανικής της πόλης και του τόπου γενικότερα
- για την ιστορία της εξέλιξης της τεχνολογίας
- για την ιστορία των συνθηκών εργασίας και υγιεινής
- για την ιστορία της πολεοδομίας
- για την ιστορία της αρχ/κής και της οικοδομικής

Βάση λοιπόν των νέων δεδομένων και της συμπληρωματικής τεκμηρίωσης, ο κ. Βασίλης Φραγκούλης προτείνει:

Α) Ανάκληση της Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3366/51224/27-10-92 μη χαρακτηρισμού των κτιρίων 12,16,17,18 και 20-30 και συνολική αντιμετώπιση του θέματος εφόσον πρόκειται για ενιαίο συγκρότημα (κτιριακή ενότητα - τεχνολογική, λειτουργική, παραγωγική, οικοδομική)

Β) Τον χαρακτηρισμό ως έργων τέχνης και ιστορικών διατηρητέων μνημείων των κτιρίων μαζί με τον μηχανολογικό εξοπλισμό τους με τα στοιχεία 1,2,3,4,5,6,7,7α,8,9,10,11,13,14,15,15α,16,16α,16β,17,18,19,25, καθώς και με τον περιβάλλοντα χώρο τους (ΒΠΘΗΖΕΒ συν. τοπογραφικό)

Διότι αποτελούν αντιπροσωπευτικά δείγματα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής και οικοδομικής του 19ου αιώνα, σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά αρχιτεκτονικά πρότυπα της εποχής.

Σύμβολο της βιομηχανικής ανάπτυξης της Θεσ/νίκης απο τον 19ο αιώνα σε ένα απο τους (3) βασικούς τομείς παραγωγής (αλευρόμυλοι: ΑΛΑΤΙΝΙ, Κλωστοϋφαντουργία ΥΦΑΝΕΤ, Ζυθοποιία - ΦΙΞ)

Κυριότερο σημείο αναφοράς της Δυτικής Βιομηχανικής ζώνης της νεώτερης πόλης της Θεσ/νίκης στο δεύτερο ήμισυ του 19ου αιώνα (Λιμάνι, Τελωνείο, παλιός σιδηροδρομικός σταθμός, δίκτυα υποδομής - φωταέριο, ύδρευση- παγοποιία, αλευροβιομηχανία, βυρσοδεψία)

Σημαντική μαρτυρία της εξέλιξης της Τεχνολογίας όπως φαίνεται στο διασωζόμενο τεχνολογικό - μηχανολογικό εξοπλισμό.

Γ) Να χαρακτηριστεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο το κτίριο 28α διότι αποτελεί, στην πόλη της Θεσ/νίκης, το μοναδικό υλοποιημένο έργο του αρχ/να Τ. Ζενέτου αξιόλογο για την μελέτη της ιστορίας της Αρχ/κής.

Δ) Τον μη χαρακτηρισμό των (12) και (20) διότι πρόκειται για νεώτερα κτίρια χωρίς αρχ/κό ενδιαφέρον και συνεπώς δεν καλύπτουν τις διατάξεις του Ν. 1469/50 καθώς και

Ε) Την αποδέσμευση του οικοπεδικού χώρου με τα στοιχεία ΑΒΓΔΑ (του συν.τοπογραφικού) με όλα τα υφιστάμενα κτίρια.

- 11) α) Την παράσταση του εκπροσώπου του Δήμου Θεσ/νίκης κ.Απόστ.Παπαγιαννόπουλου Προϊσταμένου της Δ/σης Μελετών Αρχ/νικών Έργων, ο οποίος επισημαίνει ότι

Εν όψη της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας του 1997 ο Δήμος Θεσ/νίκης ενδιαφέρεται για κάθε μεγάλο συγκρότημα κτιρίων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και δυνατότητες που μπο-
ρεί να αξιοποιηθεί προς την κατεύθυνση δημιουργίας κατάλληλων χώρων για πολιτιστι-
κή δραστηριότητα.

Ο Δήμος επίσης δεν συμφωνεί με επιλεκτικό χαρακτηρισμό μερικών κτισμάτων απο το
όλο βιομηχανικό συγκρότημα που θα έχει ως συνέπεια την κατεδάφιση των υπολοίπων
κτισμάτων που δένονται λειτουργικά μεταξύ τους.

Επισημαίνει ότι αν οι ιδιοκτήτες προβούν σε ανέγερση νέου κτίσματος στον οικοπεδικό
χώρο του εργοστασίου ή διαφοροποίηση της χρήσης απο "Πολιτιστικό Κέντρο" που
προσδιορίζει το σχετικό Δ/γμα, το θέμα θα πρέπει να έλθει στο Δημοτικό Συμβούλιο και
να τηρηθεί η σχετική προβλεπόμενη διαδικασία.

- β) Την παράσταση του κ. Ζαφειρίδη, ενός εκ των ιδιοκτητών και της κ.Παυλίδου -Βασιλειά-
δου δικηγόρου εκπροσώπου των ιδιοκτητών του εργοστασίου ΦΙΞ οι οποίοι καταθέ-
τουν υπόμνημα με τις απόψεις του και ζητούν καταρχάς εάν είναι δυνατή η αναβολή
της συζήτησης του θέματος για να έχουν την δυνατότητα υποβολής σχετικής Αρχ/κής
μελέτης.

Λαμβάνοντας τον λόγο ο Πρόεδρος του Συμβουλίου κ. Γεώργιος Θωμάς τους επιση-
μαίνει ότι μια πιθανή κήρυξη των κτιρίων και μια οριστική απόφαση επι του συνόλου
του συγκροτήματος θα διευκολύνει την εκπόνηση της Αρχ/κής μελέτης και την περαι-
τέρω εξέτασή της.

Στην συνέχεια η κ.Παυλίδου αναφέρεται στο κατατεθέν υπόμνημα και επισημαίνει ότι
επιθυμία των ιδιοκτητών είναι πέραν τον μη χαρακτηρισθέντων κτιρίων Νο 12,16,17,18
και 20-30 ζητούν τον μη χαρακτηρισμό και των κτισμάτων 7α,8,8α,9,10,11,1,13 και 14
και αυτό επειδή πρόκειται για προσθήκες, ακαλαίσθητες, πρόχειρες και αναρμόνιστες
με τα αρχικά κτίσματα, αρχιτεκτονικής και τρόπου κατασκευής, επίσης με την κατεδά-
φιση τους επιτυγχάνεται η προβολή των κυρίως κτισμάτων.

Ζητούν επίσης σε περίπτωση χαρακτηρισμού ορισμένων κτιρίων να χαρακτηριστούν
μόνον τα κελύφη τους για να δοθεί η δυνατότητα εσωτερικής διαρρυθμισής τους και
αξιοποίησής τους. Όσον αφορά τον περιβάλλοντα χώρο σε περίπτωση που ορισθεί
ζητούν να μην είναι μεγαλύτερος των 8 - 10μ. Τέλος καταθέτουν σκαρίφημα του εργο-
στασίου που εμφανίζονται τα αιτηματά τους.

Ο κ.Ζαφειρίδης επισημαίνει ότι, όπως έχει αναφερθεί και στην προηγούμενη συνε-
δρίαση του Συμβουλίου, για την αγορά του συγκροτήματος έχουν διατεθεί όλοι οι οικο-
νομικοί πόροι της οικογενειάς τους με συνέπεια η παρέμβαση της Υπηρεσίας, η οποία
έγινε μετά την αγορά του ακινήτου, να έχει δημιουργήσει ανυπέρβλητα προβλήματα
γιαυτό ζητά απο το Συμβούλιο να απελευθερωθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερο μέρος
του οικοπέδου προς οικοδόμηση.

- γ) Την παράσταση της εκπροσώπου του ΤΙCΘΙΗ κ.Αγριαντώνη η οποία καταθέτει υπό-
μνημα στο οποίο αναφέρονται τα εξής:

" Το Ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Επιτροπής για την Διάσωση της Βιομηχανικής Κλη-
ρονομιάς εισηγείται στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων να κηρυχθεί διατη-
ρητέο το σύνολο του συγκροτήματος του εργοστασίου ΦΙΞ της Θεσσαλονίκης, και
συγκεκριμένα τα κτίσματα που περιλαμβάνονται εντός των ορίων του τμήματος
ΒΓΙΘΗΖΕΒ του οικοπέδου, μαζί με τον εξοπλισμό τους, όπως προτείνει η αρμόδια
Εφορεία του ΥΠΠΟ, και τούτο για τούς παρακάτω λόγους:

- 1.- Μέσα στις τελευταίες τρεις δεκαετίες, όλες ανεξαιρέτως οι ελληνικές πόλεις απώλε-
σαν τον ιστορικό χαρακτήρα και την ιδιαίτερη φυσιογνωμία τους και εξελίχθηκαν
σε άμορφα- και ομοιόμορφα- συνοθλευμάτα πολυκατοικιών, "πανωσηκωμάτων"

και άλλων απρόσωπων κατασκευών απο μπετόν αρμέ αμφίβολης αρχιτεκτονικής ποιότητας. Μπροστά στο μέγεθος της καταστροφής που έχει συντελεστεί, γνώμονας στις αποφάσεις των υπευθύνων οργάνων της πολιτείας πρέπει να είναι καταρχήν η επιδίωξη να διασωθεί ό,τι μπορεί ακόμη να διασωθεί, ενώ κάθε ενδεχόμενο κατεδάφισης, και μάλιστα συγκροτημάτων τόσο σημαντικών όπως το εξεταζόμενο θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με ιδιαίτερη περίσκεψη.

2.- Πέρα απο την παραπάνω γενική αρχή, το εν λόγω συγκρότημα αποτελεί μνημείο ιδιαίτερης αξίας διότι:

- α) Με την επιβλητική παρουσία του επι 100 σχεδόν χρόνια στην είσοδο της πόλης και την ιδιότυπη αρχιτεκτονική του αποτελεί ενα απο τα εμβλήματα της Θεσσαλονίκης, βασικό αναγνωριστικό σημείο στον ιστό της πόλης και στοιχείο της ταυτότητάς της.
- β) Ανεξάρτητα απο την αρχιτεκτονική του αξία και την βαρυτητα του στον πολεοδομικό ιστό, το ζυθοποιείο ΦΙΞ αποτελεί στοιχείο της ταυτότητας και μνημείο της ιστορίας της πόλης κυρίως ως βιομηχανικό συγκρότημα, αφού στην νεώτερη ιστορία της η Θεσσαλονίκη υπήρξε σημαντικό βιομηχανικό κέντρο και η συγκεκριμένη παραγωγική μονάδα μαρτυρεί την ακτινοβολία, την ποικιλία και την δυναμικότητα της βιομηχανίας της. Ενδιαφέρει συνεπώς το σύνολο του συγκροτήματος, απο τον αρχικό πυρήνα ως τις διαδοχικές επεκτάσεις του, ως ζωντανό κατάλοιπο και μάρτυρας μιας σημαντικής βιομηχανικής παράδοσης.
- γ) Το συγκρότημα διασώζει μεγάλο μέρος του βιομηχανικού εξοπλισμού του, πράγμα ιδιαίτερο σπάνιο για την Ελλάδα, αλλά και για την Ευρώπη προκειμένου για τον κλάδο της ζυθοποιίας, γεγονός που προσδίδει ευρωπαϊκές διαστάσεις στην αξία του ως βιομηχανικού και τεχνικού μνημείου. Προσφέρει μοναδική για τα ελληνικά δεδομένα ευκαιρία για την μελέτη και ανάδειξη του τεχνικού πολιτισμού, την εξοικείωση του ευρύτερου κοινού με τη βιομηχανική τεχνολογία αλλά και την ανάδειξη και αξιοποίηση χώρων εργασίας που στέγασαν τον μόχθο χιλιάδων ανθρώπων.

3.- Παρά την εμμονή στις παραπάνω αρχές, γενικές και ειδικότερες, το Ελληνικό Τμήμα του TICCIH δεν αδιαφορεί για τα προβλήματα που θέτει στα ιδιωτικά συμφέροντα η κήρυξη κτιρίων ως διατηρητέων και η επιβολή της προστασίας και διασώσής τους. Πιστεύει μάλιστα ότι η προστασία τότε μόνο μπορεί να είναι αποτελεσματική, όταν ταυτόχρονα δίνεται κάποια λύση στα εν λόγω προβλήματα, αλλά & εξασφαλίζεται η ανακαίνιση και η απόδοση σε νέες χρήσεις του διατηρητέου κτιρίου.

Είναι ευτύχημα το γεγονός ότι στην προκειμένη περίπτωση, όλοι αυτοί οι όροι πληρούνται με τον καλύτερο τρόπο. Η πρόταση της αρμόδιας Εφορείας αλλά και του ΤΕΕ Μακεδονίας για την αξιοποίηση του υπολοίπου οικοπέδου απο τούς ιδιοκτήτες με μεταφορά συντελεστού και ειδικούς όρους δόμησης καλύπτει απολύτως τα ιδιωτικά συμφέροντα, ενώ οι προοπτικές αξιοποίησης του διατηρητέου συγκροτήματος - είτε απο τον Δήμο της Θεσσαλονίκης, είτε απο το Τεχνικό Μουσείο, είτε απο ιδιωτικούς φορείς υπο τον ΣΒΒΕ κ.λ.π. - είναι πολλές. Η πρόσφατη εμπειρία του "Μύλου" της Θεσσαλονίκης δεν μπορεί να αφήνει καμμία αμφιβολία για την ανταπόκριση του κοινού, όταν του προτείνεται για ποικίλες χρήσεις ενα ιδιαίτερα "χαρακτηρισμένο" και ιστορικά φορτισμένο περιβάλλον.

(18)

4.- Τέλος, πιστεύουμε ότι σε μια χώρα με χαμηλό επίπεδο λειτουργίας των θεσμών, πρέπει να εκτιμηθεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι μια αρμόδια κρατική υπηρεσία, στην προκειμένη περίπτωση η 4η Εφορεία του ΥΠΠΟ, εργάστηκε με ζήλο για την τεκμηρίωση του θέματος και επιστράτευσε επινοητικότητα και φαντασία για την εξεύρεση λύσεων, και συνεπώς η αποψη της πρέπει να γίνει σεβαστή.

Με δεδομένα όλα τα παραπάνω, πιστεύουμε ότι ο μη χαρακτηρισμός του συγκροτήματος ΦΙΞ της Θεσσαλονίκης θα αποτελούσε αδικαιολόγητη συναίνεση σε μια καταστροφή που μόνον λόγω άγνοιας επιδιώκεται απο τούς σημερινούς ιδιοκτήτες του".

12) Την συζήτηση μεταξύ των μελών του Συμβουλίου στην διάρκεια της οποίας ο κ. Προκοπίου και ο κ. Ριζόπουλος επισημαίνουν ότι με την μελέτη αποκατάστασης και ανάδειξης των βιομηχανικών κτιρίων και του εξοπλισμού τους θα παρέχεται η δυνατότητα τροποποίησης των τμημάτων που τεκμηριώνεται ότι δεν ανήκουν οργανικά στο όλο.

13) Τις διατάξεις του Ν. 1469/50

**γνωμοδοτεί
(κατά πλειοψηφία)
(με την εισήγηση)**

Διο (2) ψήφοι υπέρ της άποψης ότι με την μελέτη αποκατάστασης του βιομηχανικού συγκροτήματος να παρέχεται η δυνατότητα τροποποίησης των τμημάτων που τεκμηριώνεται ότι δεν ανήκουν οργανικά στο σύνολο.

Α) Ανακαλείται η Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3366/51224/27-10-92 μη χαρακτηρισμού και αντιμετώπιζεται συνολικά το θέμα εφόσον πρόκειται για ενιαίο συγκρότημα (ενότητα κτιριακή, τεχνολογική, λειτουργική, παραγωγική, οικοδομική).

Β) Χαρακτηρίζονται ως έργα τέχνης και ιστορικά διατηρητέα μνημεία τα κτίρια μαζί με τον μηχανολογικό εξοπλισμό τους με τα στοιχεία 1,2,3,4,5,6,7,7α,8,9,10,11,13,14,15,15α,16,16α,16β,17,18,19,25 καθώς και με τον περιβάλλοντα χώρο τους (ΒΓΙΘΗΖΕΒ, σνημ.τοπογρ.) διότι αποτελούν

- αντιπροσωπευτικά δείγματα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής και οικοδομικής του 19ου αιώνα σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά αρχιτεκτονικά πρότυπα της εποχής.
- σύμβολο της βιομηχανικής ανάπτυξης της Θεσσαλονίκης απο τον 19ο αιώνα σε έναν απο τούς (3) βασικούς τομείς παραγωγής (αλευρόμυλος - ΑΛΑΤΙΝΙ, κλωστούφαντουργία - ΥΦΑΝΕΤ, ζυθοποιία - ΦΙΞ).
- κυριότερο σημείο αναφοράς της Δυτικής Βιομηχανικής ζώνης της νεώτερης πόλης της Θεσ/νίκης στο δεύτερο ήμισυ του 19ου αιώνα (Λιμάνι, Τελωνείο, παλαιός σιδηροδρ. σταθμός, δίκτυα υποδομής - φωταέριο, ύδρευση- παγοποιία, αλευροβιομηχανία, Βυρσοδεψεία).
- σημαντική μαρτυρία της εξέλιξης της Τεχνολογίας όπως φαίνεται στο διασωζόμενο Τεχνολογικό- μηχανολογικό εξοπλισμό.

Γ) Χαρακτηρίζεται ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο το κτίριο 28α ως μοναδικό στην Θεσ/νίκη υλοποιημένο έργο του αρχιτέκτονα Τ. Ζενέτου.

Δ) Δεν χαρακτηρίζονται τα κτίρια (12) και (20) διότι πρόκειται για νεώτερα κτίσματα, που δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και συνεπώς δεν καλύπτουν τις αναγκαίες προϋποθέσεις που ορίζουν οι διατάξεις του Ν. 1469/50.

Ε) Αποδέσμευση του οικοπεδικού χώρου ΑΒΓΔΑ με όλα τα κτιστά κτίρια.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
4^η ΕΦΟΡΕΙΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Δ/ση : Ηροδότου 17
Ταχ.Θυρίδα : 17506
Ταχ. Κώδικας : 54009 Θεσσαλονίκη
Αρμόδιος : Ε.Καμπούρη
Τηλέφωνο : 2310 214.497, 2310 215.800
Φαξ : 2310 215.298

Αριθ. Πρωτ. οικ. 1360
Θεσσαλονίκη, 17 Ιουλίου 2003

Προς: 1) ΑΤΛΑΝΤΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ
Ε.Π.Ε.
Αδριανουπόλεως 15 – Καλαμαριά
Θεσσαλονίκη
1 α) κ. Νικόλαο Ζαφειρίδη
Β.Ρώτα 10 – Συκιές
Θεσσαλονίκη 56625
1 β) κ. Πάρη Παρίση
Ι.Δραγούμη 48
Θεσσαλονίκη 54631
1 γ) κ. Χαρίλαο Ζαφειρίδη
Αδριανουπόλεως 15
Θεσσαλονίκη 55133

2) Ε.Τ.Ε.
Δ.ση Τεχνικών Υπηρεσιών 018
Β.Ολγας 195 54646 Ενταύθα

ΚΟΙΝ. 1) Αστυν. Τμήμα Δενδροποταμού
Θεσσαλονίκη
✓ 2) Δ.ση Πολοδομίας Θεσσαλονίκης
Μανουσogiαννάκη 6
Θεσσαλονίκη

ΘΕΜΑ : Καθεστώς προστασίας του βιομηχανικού συγκροτήματος ΦΙΞ στη
Θεσσαλονίκη. Αναστολή Απόφασης.

Σας κοινοποιούμε την Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Τ/829/8311/07-04-03 και το συνημμένο σ' αυτή
τοπογραφικό (ΦΕΚ 421/τ.Β/10-04-03) με την οποία επαναπροσδιορίζεται το καθεστώς
προστασίας του συγκροτήματος του θέματος και σας ενημερώνουμε για τα εξής :

Σύμφωνα με την ως άνω Υ.Α. και το Ν. 3028/02 «για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν-
γένη της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» απαιτείται η έγκριση του ΥΠΠΟ. για κάθε είδους
επέμβαση που αφορά :

- τα διατηρητέα κτίρια ή κελύφη κτιρίων
- τον μηχανολογικό εξοπλισμό του κτιρίου με αρ. 2
- τη δόμηση στη ζώνη προστασίας του συγκροτήματος ΑΒΓΔΕΖΑ.

και κατ'επέκταση των ανωτέρω, σε εργασίες που γίνονται εντός διατηρητέων κελυφών ή σε
όμορες – προς τα διατηρητέα κτίρια ή κελύφη – μη διατηρητέες κατασκευές, αποκειμένου να
εξασφαλιστεί η ασφάλεια των διατηρητέων κατασκευών από τυχόν δευτερογενείς βλάβες.

Επίσης σας ενημερώνουμε ότι με την από 09-07-03 προσωρινή διαταγή του Προέδρου του
Α' Τμήματος Διακοπών του Συμβουλίου της Επικρατείας, διατάχθηκε η αναστολή
εκτελέσεως της προαναφερόμενης υπ' αρ. ΥΠΠΟ ΔΙΛΑΠ/Τ/829/8311/07-04-03
αποφάσεως μέχρι την έκδοση αποφάσεως του ΣτΕ.

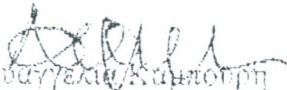
Στο πλαίσιο αυτό δεν επιτρέπεται καμία παρέμβαση σε κτίρια και μηχανολογικό εξοπλισμό του συγκροτήματος που αποχαρακτηρίστηκαν με την εν λόγω απόφαση, καθώς και τυχόν απομάκρυνση του μηχανολογικού εξοπλισμού ή άλλων στοιχείων, μέχρι την έκδοση αποφάσεως ολό το ΣτΕ.

Ε.Δ.

1) Φ.Ε.

2) Ε.Καρπούρη

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

Ευαγγελία Καρπούρη
Αρχιτέκτων

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ

Ταχ. Δ/ση. Μετσόβου 5 - 108 82
Τηλ.: 210/8253706

Αθήνα, 16/7/2003
Α.Π. 1989

ΑΡΙΘΜΟΣ	1365
ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ	17-7-03
ΧΡΕΩΣΗ	ΚΑΜ/ΚΑΜ/1

ΠΡΟΣ:

Το ΥΠ.ΠΟ.

1. Δ/ση Νεώτερης και Σύγχρονης
Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς.
- ✓ 2. Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων Κεντρικής
Μακεδονίας.

Σας διαβιβάζουμε, για την ενημέρωσή σας και για τις κατά την αρμοδιότητά σας νόμιμες ενέργειες, την ασηκθείσα ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας από 20 Ιουνίου 2003 αίτηση αναστολής της «Ενώσης Πολιτών Θεσσαλονίκης για το Περιβάλλον και τον Πολιτισμό» και της «Ελληνικής Εταιρείας για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς» περί προσωρινής και οριστικής αναστολής της υπ' αριθμ. ΥΠΠΟ/Δ' ΔΙΑΠ/Γ/829/19311/16.4.2003 αποφάσεως του Υπουργού Πολιτισμού, σχετικά με το βιομηχανικό συγκρότημα ΟΙΕ στη Θεσσαλονίκη.

Επισημαίνεται ότι με την από 9.7.2003 προσωρινή διαταγή του Προέδρου του Α' Τμήματος Διακοπών του Συμβουλίου της Επικρατείας, που είναι διατυπωμένη κάτω από την πράξη καταθέσεως της άνω αίτησεως, διατάχθηκε η αναστολή εκτελέσεως της προαναφερόμενης υπ' αριθμ. ΥΠΠΟ/Δ' ΔΙΑΠ/Γ/829/19311/16.4.2003 αποφάσεως του Υπουργού Πολιτισμού μέχρι την έκδοση της αποφάσεως του παραπάνω δικαστηρίου ως Συμβουλίου επί της αιτήσεως αναστολής εκτελέσεως.

Η Πάρεδρος του Ν.Σ.Κ.

Εκτελέστω.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Αρ. Πρωτ. 1047

Ημερομηνία
3-7-03

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Αθήνα, -06-2003

Αριθμ. Πρωτ.

ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1906/33212

Ταχ. Δ/ση : Ερμού 17
Ταχ. Κώδικας : 101 86
Πληροφορίες : Α. Ξενάκης
Τηλέφωνο : 210 32 32 611
Fax : 210 32 40 388

ΠΡΟΣ: Ελληνική Εταιρεία για
την προστασία του Περιβάλλοντος
και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Τριπόδων 28
105 58 Αθήνα

ΘΕΜΑ: «Βιομηχανικό Συγκρότημα «Ζυθοποιείο ΦΙΞ» στη Θεσσαλονίκη».

Σε απάντηση του με αρ. πρωτ. 940/ΕΕ/2-06-2003 εγγράφου σας, σας γνωρίζουμε ότι οι ιδιοκτήτες του αναφερομένου στο θέμα συγκροτήματος, είχαν υποβάλει (5-12-01) αίτηση επανεξέτασης της Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-94, με την οποία είχε χαρακτηριστεί ως διατηρητέο το παραπάνω συγκρότημα. Μαζί με την αίτησή τους, οι ιδιοκτήτες είχαν υποβάλει και κάποια μελέτη ανέγερσης νέων οικοδομών στον περιβάλλοντα το συγκρότημα χώρο.

Επειδή παράλληλα με τους ιδιοκτήτες και η 4^η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων, ζήτησε την επανεξέταση – συμπλήρωση της παραπάνω απόφασης και το θέμα θα εξεταζόταν εκ νέου από το αρμόδιο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων, ενημερώσαμε τους ιδιοκτήτες, ότι το θέμα της ανέγερσης νέων οικοδομών θα απασχολήσει το ΥΠ.ΠΟ, εφ' όσον οριστικοποιηθεί το θέμα του χαρακτηρισμού του συγκροτήματος και κατά συνέπεια θα πρέπει να υποβάλλουν νέα μελέτη, η οποία να λαμβάνει υπ' όψιν την Απόφαση του ΥΠ.ΠΟ όπως αυτή θα διαμορφώνονταν εν τέλει.

Ακολούθησε η Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/829/18311/7-4-2003 και μέχρι σήμερα δεν έχει υποβληθεί καμμία νέα μελέτη η οποία να αφορά στο παραπάνω Βιομηχανικό Συγκρότημα.

Εσωτερική Διανομή
ΔΙΛΑΠ/Γ'

Η Διευθύντρια
Τέτη Χατζηνικολάου

Ακριβές αντίγραφο
Ο Προϊστάμενος της Γραμματείας

Απόστολος Στάμου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
4^η ΕΦΟΡΕΙΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Δ/ση : Ηροδότου 17
Ταχ.Θυρίδα : 17506
Ταχ. Κώδικας : 54009 Θεσσαλονίκη
Αρμόδιος : Ο. Δεληγιάννη
Τηλέφωνο : 2310-214.497, 2310-213.800
Φαξ : 2310-215 298

Αριθ. Πρωτ. οικ. 952
Θεσσαλονίκη, 28 Μαΐου 2003

Προς:

1. Γραμματεία Ελληνικού Τμήματος TICCIH
Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς
Αγγέλου Γέροντα 6
105 58 Αθήνα

✓ 2. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

Για την προστασία του περιβάλλοντος
Και της πολιτιστικής κληρονομιάς
Υπ' όψη Συμβουλίου Αρχιτεκτονικής
Κληρονομιάς
Τριπόδων 28, Πλάκα
105 58 Αθήνα

ΘΕΜΑ : Διατηρητέο βιομηχανικό συγκρότημα Ζυθοποιείου ΦΙΞ στη Θεσσαλονίκη

Μετά από αίτημά σας, σας αποστέλλουμε την έκθεση τεκμηρίωσης της Υπηρεσίας μας για το διατηρητέο βιομηχανικό συγκρότημα του Ζυθοποιείου ΦΙΞ στη Θεσσαλονίκη. Η σύνταξη του σχετικού φακέλου έγινε με αφορμή την επανεξέταση από το Κ.Σ.Ν.Μ. της Υπουργικής Απόφασης ΥΠΠΟ/ ΔΙΛΑΠ/ Γ/ 993/ 26938/ 23-5-94 (ΦΕΚ/Β/24-6-94) με την οποία χαρακτηρίστηκαν ως διατηρητέα μνημεία κτίρια του εν λόγω βιομηχανικού συγκροτήματος με τον μηχανολογικό εξοπλισμό και τον περιβάλλοντα χώρο τους, και απεστάλη στη Διεύθυνση Λαϊκού Πολιτισμού του ΥΠ.ΠΟ. με το έγγραφο της Υπηρεσίας μας με αρ. 165/ 31-01-03.

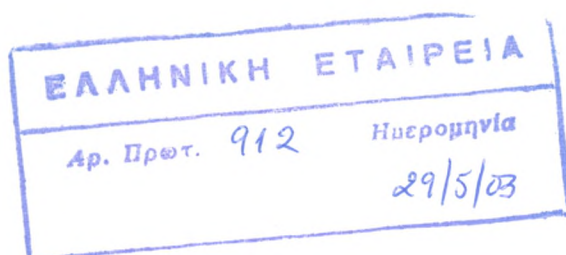
Ε.Δ.

1) Φ.Ε.

2) Ο. Δεληγιάννη

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

Ευαγγελία Καμπούρη
Αρχιτέκτων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Αθήνα, 15.5.2003

Αρ. Πρωτ.

ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1300 **27117**

Ταχ.Δ/ση Ερμού 17
Ταχ.Κώδ. 101.86
Πληροφορίες Β.Κουβέλη
Τηλ.: 210-3312027
Fax: 210.3240388

Προς: Πίνακα Αποδεκτών

(Με συνημμένη Υπουργική
απόφαση σε κάθε αποδέκτη)
καθώς και τοπογραφικό
διάγραμμα)

ΘΕΜΑ: Ανακοίνωση απόφασης

Σας ανακοινώνουμε ότι με την συνημμένη υπουργική απόφαση ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/829/18311/7.4.03 που δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ. 421/Β/10.4.03 έγινε τροποποίηση και συμπλήρωση της απόφασης ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/993/26938/23.5.94 με την οποία χαρακτηρίστηκαν ως διατηρητέα μνημεία κτίρια του Βιομηχανικού συγκροτήματος ΦΙΞ στη Θεσ/νίκη με το μηχανολογικό εξοπλισμό τους, ιδιοκτησίας της Εταιρείας «ΑΤΛΑΝΤΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ» Ε.Π.Ε

Για τα κτήρια που δεν χαρακτηρίζονται ως μνημεία αρμόδια για την έκδοση αδειας κατεδάφισης είναι η οικεία Πολεοδομική Αρχή.

Επομένως σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία απαγορεύεται οποιαδήποτε επέμβαση επί των μνημείων του συγκροτήματος αυτού και επί του μηχανολογικού εξοπλισμού του (επισκευές, συντήρηση, προσθήκη κ.λ.π) χωρίς προηγουμένως ο ενδιαφερόμενος ιδιοκτήτης να ζητήσει την έγκριση της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου μας(4^η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. ΔΠΚΑΝΜ (Συν/νη Υπουργ. Απόφαση και τοπογραφικό διάγραμμα)
2. ΔΙΛΑΠ/Γ

Με Ε.Υ
Ο Προϊστάμενος του Τμήματος
Δανιήλ Ορφανουδάκης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΛΑΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Αθήνα, 10 Μαΐου 1993

Αριθμ. πρωτ.

ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1623/

4η ΕΦΟΡΕΙΑ	
ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ	
ΑΡ. ΠΡΩΤ.	743
ΗΜΕΡΟΜ.	26-5-93
ΥΠΕΥΘ.	Ι. Σκουρής

Ταχ. Δ/ση : Ερμού 17

Ταχ.Κώδικας: 101 86

Πληροφορίες: Α. Ξενάκης, Β. Αλεκτορίδου

Τηλέφωνο : 32 32 611

ΠΡΟΣ: Το Κεντρικό Συμβούλιο

Νεωτ. Μνημείων

Ερμού 17, Αθήνα 101 86

ΚΟΙΝ: Πίνακα Αποδεκτών

ΘΕΜΑ: Επανεξέταση του θέματος χαρακτηρισμού ή όχι ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του Βιομηχανικού Συγκροτήματος ΦΙΕ επί της οδού 26ης Οκτωβρίου στην Θεσ/νίκη, ιδ. Ατλαντικής Τεχνοδομικής, Ε.Π.Ε.Χ. Ζαφειρίδη Ν: Ζαφειρίδη και ορισμός ζώνης προστασίας του στο τμήμα Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Α του συν. τοπογραφικού διαγράμματος.

Έχοντας υπόψη την απόφαση Υ 1968/8-1-93 (ΦΕΚ 3/Β/11-1-93) και την γνωμοδότηση υπ' αριθμ. 930/88 του Νομικού Συμβούλου του ΥΠ.ΠΟ, αναπέμπουμε τον φάκελο της υπόθεσης που αναφέρεται στο θέμα προκειμένου να εισαχθεί στο Συμβούλιό σας για γνωμοδότηση συμφώνως προς τον Ν. 1469/50 "περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830".

Στη συνέχεια παρακαλούμε να μας επιστρέψετε τον φάκελο με απόσπασμα του σχετικού πρακτικού.

Ο ενδιαφερόμενος ιδιοκτήτης, προς τον οποίον κοινοποιείται το έγγραφο αυτό, εάν επιθυμεί να παραστεί και να εκθέσει τις απόψεις του κατά τη συνεδρίαση του Συμβουλίου, παρακαλείται να το δηλώσει στη Γραμματεία του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτ. Μνημείων (τηλ.3220816, Δ/ση Ερμού 17, 101 86 Αθήνα), μέσα σε διάστημα πέντε (5) ημερών από την παραλαβή του εγγράφου αυτού, υποβάλλοντας σχετική αίτηση.

Επίσης απαγορεύεται η εκτέλεση οποιωνδήποτε οικοδομικών εργασιών στο παραπάνω κτίριο, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 1469/50 και την ατομική γνωμοδότηση του Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου μας υπ' αριθμ. 282/1988 μέχρις ότου ανακοινωθεί η απόφαση του Υπουργείου μας για το θέμα αυτό.

Συνημμένα: Φάκελος υποθέσεως

Εσωτερική διανομή

ΔΙΛΑΠ/Γ

Η Υφυπουργός

Καλλιόπη Α. Μπουρδάρα

Ακριβές αντίγραφο

Ο Προϊστάμενος Γραμματείας

[Signature]
Σ. ΠΕΤΡΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. Ατλαντική Τεχνοδομική Ε.Π.Ε.
Ανδριανουπόλεως 15, Θεσσαλονίκη 55133
2. κ. Νικόλαο Ζαφειρίδη
Β. Ρώτα 10, Συκιές Θεσσ/νίκη 566 25
3. κ. Πάρι Παρίση
Ι. Δραγούμη 48 Θεσσ/νίκη 546 31
4. κ. Χαρίλαο Ζαφειρίδη
Ανδριανουπόλεως 15, Θεσσ/νίκη 551 33
5. Νομαρχία Θεσσ/νίκη
Τμήμα Πολεοδομίας και Πολεοδομικών Εφαρμογών
Μανουσogiαννάκη 6 Θεσσ/νίκη 546 21
6. Δήμος Θεσσαλονίκης
Δ/ση Αρχ/κού Σχ. Πόλεως
Ε. Βενιζέλου 45 Θεσσ/νίκη 546 31
7. 4η Εφορεία Νεωτ. Μνημείων
Ηραδίου 17, Θεσσ/νίκη 546 34
8. Αστυνομική Δ/ση Θεσσ/νίκης
Θεσσαλονίκη 545 00

4η ΕΦΟΡΕΙΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ	
ΑΡ. ΠΡΩΤ.	660
ΗΜΕΡΟΜ.	16-4-03
ΧΡΕΩΣΗ	Βενιζέλος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Αθήνα, 7-04-2003
ΑΡΙΘΜ. ΠΡΩΤ.
ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/829/183/1

Ταχ. Δ/ση : Ερμού 17
Ταχ.Κώδ. : 101 86
Πληροφορίες: Αλ. Ξενάκης
Τηλέφωνο : 210 - 32 32 611
FAX : 210 32 40 388

ΚΟΙΝ: 1.Υπηρεσία Εθν.Τυπογραφείου
Τμήμα Δημοσιευτέας Υλης
(με την παράκληση να
δημοσιευθεί στην
Εφημερίδα της Κυβερνήσεως
και να μας αποσταλεί το Φ.Ε.Κ.)
Συνημμένο τοπογραφικό
διάγραμμα
✓ 2. 4^η Εφορεία Νεωτ. Μνημείων
Μαιζώνας 17
Θεσσαλονίκη 546 34
Συνημμένο τοπογραφικό
διάγραμμα.

ΘΕΜΑ: Τροποποίηση και συμπλήρωση της απόφασης
ΥΠ.ΠΟ./ΔΙ.ΛΑ.Π/Γ/993/26938
23-5-94(Φ.Ε.Κ. 479/Β/24-6—94) με την οποία
χαρακτηρίστηκαν ως διατηρητέα μνημεία κτίρια
του Βιομηχανικού Συγκροτήματος ΦΙΞ στη Θεσ/νίκη
με το μηχανολογικό εξοπλισμό τους, ιδιοκτησίας
της Εταιρείας «ΑΤΛΑΝΤΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ» Ε.Π.Ε.

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Εχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις α) Του Ν. 1558/85 «Περί Κυβέρνησης και Κυβερνητικών Οργάνων που δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ. 137/Α/26-7-85».
β) του Ν. 3028/02 «Για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς»
γ) του Ν. 2039/92 «Περί κύρωσης της Σύμβασης για την προστασία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς της Ευρώπης Φ.Ε.Κ. 61/Α/13-4---92)
δ) του Π. Δ. 941/77 «Περί Οργανισμού του ΥΠ.Π.Ε»
2. Την Υ.Α. ΥΠ.ΠΟ./Γ.ΝΟ.Σ/57631/21-11-97 (Φ.Ε.Κ. 1080/ΤΒ/5-12-97) με την οποία τροποποιείται η παρ 8 του άρθρου 6 της Υ.Α. ΥΠ.ΠΟ./Γ.ΝΟ.Σ/49095/30-10-91 (Φ.Ε.Κ. 987/ΤΒ/28-11-91). «Μεταβίβαση αρμοδιοτήτων Υπουργού και δικαιώματος υπογραφής «Με εντολή Υπουργού» στους Γεν. Γραμματείς, Γεν. Διευθυντές και Προϊσταμένους των Δ/σεων, Τμημάτων και Γραφείων της Κεντρικής Υπηρεσίας του ΥΠΠΟ.
3. Την Υ.Α. ΥΠ.ΠΟ./ΔΙ.ΛΑ.Π/Γ/993/26938/23-5-94 Φ.Ε.Κ. 479/Β/24-6-94, με την οποία χαρακτηρίστηκαν ορισμένα κτίρια του Βιομηχανικού Συγκροτήματος ΦΙΞ στη Θεσσαλονίκη ως διατηρητέα μνημεία με το μηχανολογικό τους εξοπλισμό και ορίστηκε ζώνη προστασίας τους, σύμφωνα με το συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα

4. Την από 31/1/2003 προεισήγηση της 4ης Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠ.ΠΟ., και την από 5/2/2003 εισήγηση της Δ/σης Λαϊκού Πολιτισμού του ΥΠ.ΠΟ. καθώς και τα λοιπά στοιχεία του οικείου φακέλου.
5. Την ομόφωνη ως προς τα σημεία Α, Β, Γ, Δ, Ε, ΣΤ, Θ και κατά πλειοψηφία ως προς το Ζ και Η γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων με αριθμό 3/6-2-03

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ο Υ Μ Ε

- Α. Εμμένουμε στην απόφαση ΥΠ.ΠΟ./ΔΙ.ΛΑ.Π/Γ/993/26938/23-5-94 (Φ.Ε.Κ. 479/Β/24-6-94) με την οποία χαρακτηρίσθηκε ως διατηρητέο μνημείο το κτίριο του Βιομηχανικού Συγκροτήματος ΦΙΞ στη Θεσσαλονίκη που φέρει τον αριθμό 2 στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα με το μηχανολογικό εξοπλισμό του
- Β. Εμμένουμε στην παραπάνω απόφαση, μόνον ως προς τα κελύφη των κτιρίων που φέρουν τους αριθμούς 2^α, 2β, 2γ, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 14, 15 και 15^α στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα.
- Γ. Εμμένουμε στην παραπάνω απόφαση ως προς το μη χαρακτηρισμό ως μνημείων των κτιρίων που φέρουν τους αριθμούς 12 και 20 στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα
- Δ. Εμμένουμε στην παραπάνω απόφαση όσον αφορά στον ορισμό ζώνης προστασίας, όπως αυτός σημειώνεται με τα στοιχεία Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Α, στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα, με αποδέσμευση του λοιπού χώρου περιλαμβανομένων και των κτισμάτων που βρίσκονται σ' αυτόν.
- Ε. Χαρακτηρίζουμε ως μνημείο, σύμφωνα με το Νόμο 3028/02, το κέλυφος του κτιρίου του παραπάνω συγκροτήματος που φέρει τον αριθμό 19, στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα.
- ΣΤ. Δεν χαρακτηρίζουμε ως μνημεία, σύμφωνα με το Ν. 3028/02, τα κτίρια του παραπάνω συγκροτήματος που φέρουν τους αριθμούς 16β, 17, 21, 22, 23, 24, 25, στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα.
- Ζ. Δεν χαρακτηρίζουμε ως μνημείο, σύμφωνα με το Ν. 3028/02, το κτίριο του παραπάνω συγκροτήματος που φέρει τον 18 στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα.
- Η. Ανακαλούμε την αναφερομένη στο σημείο Α απόφαση ΥΠΠΟ/ΔΙ/ΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-94 (Φ.Ε.Κ. 479/Β/24-6-94), όσον αφορά στο χαρακτηρισμό των κτιρίων, που φέρουν τους αριθμούς 1 και 10 στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα
- Θ. Ανακαλούμε την παραπάνω απόφαση, όσον αφορά το χαρακτηρισμό των κτιρίων, που φέρουν τους αριθμούς, 7^α, 8, 9, 13, 16, 16^α, και 28^α στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα.

Εσωτερική διανομή

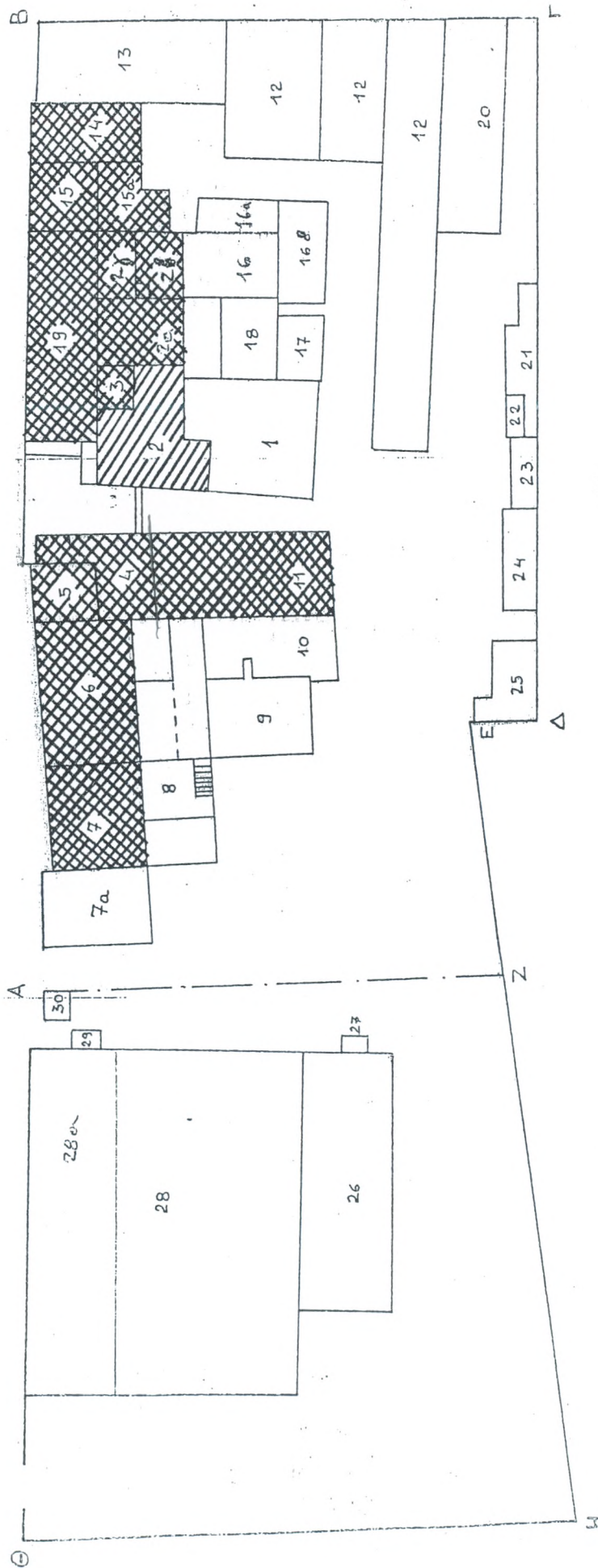
1. ΔΙ.ΛΑ.Π/Γ/
2. Δ.Π.Κ.ΑΝ.Μ (2)
3. Β. Κουβέλη

Ακριβές Αντίγραφο
Προσταγμένος της Γραμματείας
Απόστολος Στάμου

Ο Υπουργός
Ευάγγελος Βενιζέλος

ΟΔΟΣ 28^Η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΩΣ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ Ν. 3028/02, ΚΤΙΡΙΟΥ ΜΕ ΤΟ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟ ΤΟΥ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΩΣ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ Ν. 3028/02, ΜΟΝΟΝ ΤΟΥ ΚΕΛΥΦΟΥΣ ΤΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ.

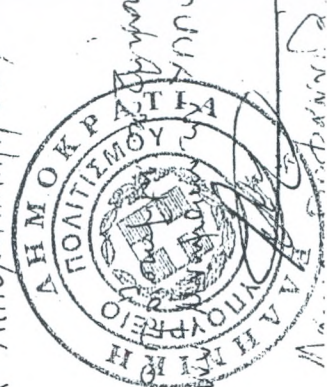
ΖΩΝΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ (Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Α)

ΤΟ ΠΟΡΟΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΥΠΟΔΙΟΤΗΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ

7-4-03

ΑΔΙΑΒΑΤΙΣΤΟ 8-4-03

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ**

ΠΡΑΚΤΙΚΟ 3/6-2-2003

Αθήνα, Πέμπτη 6 Φεβρουαρίου 2003, στις έξι (6.00) το απόγευμα, στο Αμφιθέατρο του κτιρίου του ΥΠΠΟ, στην οδό Μπουμπουλίνας 20-22, συνεδρίασε το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων όπως αυτό συστάθηκε με το ΠΔ 941/77 «Περί Οργανισμού του Υπουργείου Πολιτισμού» και συγκροτήθηκε με την υπ' αριθμ. Υ.Α. ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/ΠΜΥ/59441/9-12-98 που τροποποιήθηκε με την ΥΠΠΟ/ΔΙΟΙΚ/Α5/38774/10-7-2002.

Στη Συνεδρίαση παραβρέθηκαν:

1. Λίνα Μενδώνη	Γενική Γραμματέας του ΥΠΠΟ και
Πρόεδρος του ΚΣΝΜ (θέματα 2-5)
2. Θεόδωρος Θεοφανόπουλος	Νομικός Σύμβουλος του Κράτους στο ΥΠΠΟ και
Πρόεδρεύων του ΚΣΝΜ (θέματα 1,6)
3. Νίκη Ζαμενοπούλου	Προϊσταμένη της 1 ^{ης} ΕΝΜ
4. Ευαγγελία Καμπούρη	Προϊσταμένη της 4 ^{ης} ΕΝΜ
5. Γεώργιος Λάββας	Αρχιτέκτονας Καθηγητής Π.Α.
6. Νικόλαος Χολέβας	Αρχιτέκτονας Καθηγητής Ε.Μ.Π.
7. Γρηγόρης Ριζόπουλος	Γλύπτης, εκπρόσωπος ΕΕΤΕ
8. Αλέξανδρος Ξυντάρης	Αρχιτέκτονας, εκπρ. ΥΠΕΧΩΔΕ
9. Μαρία Φουντούκου	Δ/ντρια Αναστήλωσης Βυζ/νών και Μεταβυζαντινών
Μνημείων
10. Πολυτίμη Σαββίδου	Αρχιτέκτονας Μηχανικός, εκπρ. ΤΕΕ
11. Δημήτρης Παλιούρας	Προϊστάμενος της 5 ^{ης} ΕΝΜ
12. Νικόλαος Ζίας	Καθηγητής Ιστορίας Τέχνης Πανεπιστημίου Αθηνών
13. Ισιδωρος Κακούρης	Δ/ντής Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Μνημείων
14. Γεώργιος Προκοπίου	Επικουρος Καθηγητής ΕΜΠ

Στη Συνεδρίαση αυτή δεν παραβρέθηκαν αν και προσκλήθηκαν με το νόμιμο τρόπο τα μέλη: Παν. Καρύδης και ο αναπληρωτής του Μ. Χρονόπουλος

Εισηγήτριες στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων ήταν οι:

Παρασκευή Παλαντζά	Προϊσταμένη της ΔΠΚΑΝΜ του ΥΠΠΟ
Σταματία Χατζηνικολάου	Προϊσταμένη της ΔΙΛΑΠ του ΥΠΠΟ

Γραμματείς στο Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων ήταν οι:

Μαρία Μυστακίδη	Μόνιμη υπάλληλος στο ΥΠ.ΠΟ.
Κατερίνα Γλυνού	Μόνιμη υπάλληλος στο ΥΠ.ΠΟ.

ΘΕΜΑ 5^ο

Επανεξέταση της ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-94 (ΦΕΚ 479/Β/24-6-94) με την οποία χαρακτηρίστηκαν ως διατηρητέα μνημεία κτίρια του βιομηχανικού συγκροτήματος ΦΙΞ στην Θεσσαλονίκη με τον μηχανολογικό εξοπλισμό τους και τον περιβάλλοντα χώρο τους

Το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων αφού έλαβε υπόψη:

1. Το με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3841/61804/16-1-2003 έγγραφο της ΔΙΛΑΠ προς το Συμβούλιο
2. Την Υ.Α ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-94 (ΦΕΚ 479/Β/24-6-94) με την οποία χαρακτηρίστηκαν ως διατηρητέα μνημεία ορισμένα κτίρια του βιομηχανικού συγκροτήματος ΦΙΞ στην Θεσσαλονίκη
3. Τις φωτογραφίες, τα σχέδια και τα λοιπά έγγραφα του οικείου φακέλου.
4. Το ν.3028/02 "Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς" (ΦΕΚ 153/2002 τεύχος Α')
5. Τα άρθρα 13,14,15 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας, ο οποίος κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν.2690/99" (ΦΕΚ 45/1999 τεύχος Α').
6. Την εισήγηση της Προϊσταμένης της Διεύθυνσης Λαϊκού Πολιτισμού (ΔΙΛΑΠ) του ΥΠΠΟ Στ. Χατζηνικολάου και την παρουσίαση του θέματος από τον αρχιτέκτονα της Διεύθυνσης Λαϊκού Πολιτισμού, Αλέξανδρο Ξενάκη, οι οποίοι αναφέρουν ότι:
Η πρώτη βιομηχανική μονάδα, που δημιουργήθηκε στον χώρο του υπό εξέταση συγκροτήματος, ήταν το Οινοπνευματοποιείο ιδιοκτησίας Μιζραχή (1882), όπως αυτό αποτυπώνεται στο πρώτο σωζόμενο τοπογραφικό διάγραμμα της βιομηχανικής ζώνης της Θεσσαλονίκης που συντάχθηκε το έτος 1890.
Ο εντοπισμός του είναι αδύνατος, καθόσον είτε ενσωματώθηκε στα μεταγενέστερα κτίσματα είτε κατεδαφίστηκε για να παραχωρήσει τη θέση του στο νεώτερο συγκρότημα. Το σημερινό εργοστάσιο ιδρύθηκε το 1892 από τους Αλλατίνη, Μισραχή και Φερνάντεζ, αρχικά ως οινοπνευματοποιείο και στη συνέχεια μετατράπηκε σε ζυθοποιείο.
Τα σχέδια του εργοστασίου έγιναν στο Μόναχο, απ' όπου ήρθε και ο μηχανολογικός εξοπλισμός του. Το συγκρότημα άρχισε να λειτουργεί το έτος 1893 και το 1912 μετατράπηκε σε ομώνυμη εταιρεία με την επωνυμία ΖΥΘΟΠΟΙΕΙΟΝ ΟΛΥΜΠΟΣ.

Ιδιαίτερο τμήμα του συγκροτήματος ήταν το παγοποιείο, το οποίο προμήθευε πάγο σε ιδιώτες. Το 1920, τα δύο από τα μεγαλύτερα εργοστάσια της Θεσσαλονίκης, το ΟΛΥΜΠΟΣ και το ΝΑΟΥΣΑ, που είχε ιδρυθεί το 1912, συνενώνονται υπό την επωνυμία ΗΝΩΜΕΝΑ ΖΥΘΟΠΟΙΕΙΑ ΟΛΥΜΠΟΣ – ΝΑΟΥΣΑ. Η εταιρεία διέθετε, εκτός από το τμήμα ζυθοποιίας, το μοναδικό στην Ελλάδα βυνοποιείο και ιδιαίτερο τμήμα παγοποιίας και ψυχραποθηκών.

Οι εγκαταστάσεις του συγκροτήματος επεκτείνονται το 1926, η πλειοψηφία των μετοχών περιέρχεται στην Αθηναϊκή Εταιρεία ΚΑΡΟΛΟΣ ΦΙΞ και το 1927 η εταιρεία προχωρεί στην ανέγερση εντός του συγκροτήματος νέου εργοστασίου παραγωγής πάγου, με δυνατότητα παραγωγής 100 τόνων την ημέρα.

Σε πινακίδα, συντεταγμένη το έτος 1931, που αφορά στη δυτική περιοχή της πόλης της Θεσσαλονίκης και προέρχεται από το αρχείο του Οργανισμού Ύδρευσης, αποτυπώνεται ο χώρος του ζυθοποιείου και καταγράφονται οι χρήσεις των επιμέρους κτιρίων. Το συγκρότημα περιήλθε στην ιδιοκτησία της εταιρείας ΑΤΛΑΝΤΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ ΕΠΕ, μετά από αναγκαστική κατάσχεση και πλειστηριασμό του.

Το θέμα του χαρακτηρισμού του αναφερόμενου στο θέμα συγκροτήματος, εξετάστηκε από το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων, κατά τη συνεδρία της 7-5-1992, μετά από εισήγηση της 4^{ης} Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων.

Πρόταση της 4^{ης} Εφορείας ήταν να χαρακτηριστεί το σύνολο των κτιρίων του βιομηχανικού συγκροτήματος, καθώς και του μηχανολογικού εξοπλισμού του, και να οριστεί ζώνη προστασίας, το σύνολο του χώρου που καταλαμβάνει το συγκρότημα.

Το ΚΣΝΜ με την υπ'αρ. 12/7-5-92 πράξη του ανέβαλε την γνωμοδότηση, προκειμένου να διενεργηθεί αυτοψία από τετραμελή επιτροπή, αποτελούμενη από τα μέλη του Συμβουλίου κ.κ. Γ. Προκοπίου, Μ. Φίλιππα καθηγητές του Ε.Μ.Π., τον Γλύπτη κ. Γ. Ριζόπουλο και τον τότε Προϊστάμενο της ΔΙΛΑΠ κ. Θ. Προβατάκη.

Πρόταση της επιτροπής, μετά την διενέργεια της αυτοψίας, ήταν να μην χαρακτηρισθούν τα κτίρια με αρ. 12 και 20 έως 30 διότι είναι νεώτερα, δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και δεν συνδέονται οργανικά με τα κτίσματα του αρχικού πυρήνα του συγκροτήματος.

Η επιτροπή θεώρησε ότι τα κτίρια με αρ. 1, 9, 16, 17, 18 δεν είναι ισότιμα από αρχιτεκτονική άποψη με τα κτίσματα του αρχικού πυρήνα, εξέφρασε την αδυναμία της να τα αξιολογήσει σ' αυτή τη φάση και, για τον λόγο αυτό, πρότεινε να γίνει συμπληρωματική τεκμηρίωση και αξιολόγηση τόσο των κτιρίων, όσο και του μηχανολογικού εξοπλισμού, ο οποίος έχει ήδη υποστεί φθορές και κλοπές

Το θέμα εξετάστηκε εκ νέου από το ΚΣΝΜ κατά την συνεδρία της 25/8-10-92 και ακολούθησε η έκδοση της ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3366/51224/27-10-92 .

Με την απόφαση αυτή δεν χαρακτηρίσθηκαν τα κτίρια 12, 16, 17, 18 και 20 έως 30, διότι είναι νεώτερα κτίσματα, δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και δεν συνδέονται με κτίσματα του αρχικού πυρήνα του συγκροτήματος

Το ΚΣΝΜ με την παραπάνω πράξη επίσης, ζήτησε την αναβολή των οικοδομικών εργασιών στο συγκρότημα, προκειμένου να γίνει συμπληρωματική και επιστημονική αξιολόγηση του κυρίως συγκροτήματος και των αρχιτεκτονικών φάσεων του από την 4^η ΕΝΜ και την ΔΙΛΑΠ.

Η 4^η ΕΝΜ, με το υπ' αρ. 1947 π.ε./25-1-93 έγγραφό της, απέστειλε συμπληρωματική εισήγηση σύμφωνα με την οποία προτείνει τον χαρακτηρισμό των κτιρίων 1,2,3,4,5,6,7, 7^Α, 8,9,10,11,13,14,15,15^ο,16,16^ο,16β, 17,18,24,23 δηλ. του συνόλου σχεδόν του Ζυθοποιίου, διότι είναι μνημείο της τεχνικής και διατηρεί στο σύνολο του όλα τα τμήματα παραγωγής, αλλά και τον μηχανολογικό εξοπλισμό.

Παράλληλα οι αρχιτέκτονες της ΔΙΛΑΠ κ. κ. .Ε. Αλεκτορίδου και Α. Ξενάκης, μετά από εντολή του Προϊσταμένου της ΔΙΛΑΠ, διενέργησαν αυτοψία στις 22-3-93 και, μετά από έρευνα και αξιολόγηση του συγκροτήματος, εισηγήθηκαν τον μη χαρακτηρισμό των κτιρίων με αρ. 7^ο, 8, 9 και 13, καθόσον δεν παρουσιάζουν αρχιτεκτονικό ή μορφολογικό ενδιαφέρον και η διατήρησή τους καλύπτει τις αρχικές όψεις των κτιρίων του αρχικού πυρήνα. Πρότειναν τον χαρακτηρισμό μόνο των κελυφών των κτιρίων 19, 1, 14, 15, 15^ο, 10, 19, 16, 18 διότι κατασκευάσθηκαν αποκλειστικά ως κελύφη εξ' αρχής και δεν παρουσιάζουν αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον στο εσωτερικό τους.

Για το κτίριο με αρ. 2 πρότειναν τον χαρακτηρισμό του με τον μηχανολογικό εξοπλισμό του (ζυθοβραστήρα), την εσωτερική ξύλινη σκάλα του και την κρεμαστή μεταλλική γέφυρα. Τέλος, πρότειναν τον ορισμό ως ζώνης προστασίας του συγκροτήματος, του τμήματος του οικοπεδικού χώρου του, σύμφωνα με τα στοιχεία Α,Β,Γ,...Ζ,Α και την ολική αποδέσμευση του υπολοίπου .

Το θέμα επανεξετάστηκε από το ΚΣΝΜ στις 17-2-94 και ακολούθησε η ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-94 (ΦΕΚ 479/Β/24-6-94)

Με την απόφαση αυτή έγινε ανάκληση της προηγούμενης απόφασης ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3366/51224/27-10-92 και χαρακτηρίσθηκαν ως διατηρητέα μνημεία τα κτίρια 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 7^ο, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 15^ο, 16, 16^ο και 28^ο με τον μηχανολογικό εξοπλισμό τους, ορίσθηκε ζώνη προστασίας ο χώρος με τα στοιχεία Α, Β,Γ,Ζ,Α και αποδεσμεύτηκε ο λοιπός χώρος με τα νεώτερα κτίσματά του

Στην απόφαση αυτή λόγω παράλειψης δεν αναφέρονταν τα κτίρια 19, 25, 16β, 17, και 18 για τα οποία το ΚΣΝΜ είχε γνωμοδοτήσει υπέρ του χαρακτηρισμού τους.

Σημειωτέον ότι κατά τη συζήτηση του θέματος στο ΚΣΝΜ αποκαλύφθηκε ότι το κτίριο (αποθήκη) με αρ. 28^ο είναι έργο του αρχιτέκτονα Τ. Ζενέτου, και κτίσθηκε κατά το έτος 1959

Δεν χαρακτηρίσθηκαν τα κτίρια 12 και 20, διότι θεωρήθηκαν νεώτερα κτίσματα που δεν παρουσιάζουν ενδιαφέρον.

Ακολούθησε το έγγραφο της 4^{ης} ΕΝΜ με αρ. 152/3-1-2001, με το οποίο διαπιστώνονταν ότι στην ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-94 (ΦΕΚ 479/Β/24-6-94) δεν συμπεριλαμβάνονταν τα κτίρια 16β, 17, 18, 19, και 25, για τα οποία το ΚΣΝΜ είχε γνωμοδοτήσει υπέρ του χαρακτηρισμού τους και ζήτησε τη συμπλήρωση της παραπάνω απόφασης με την ορθή επανάληψή της.

Εν συνεχεία η ΔΙΛΑΠ με το υπ. αριθμ. 680/12434/5.3.01 έγγραφό της ζήτησε από την 4^η ΕΝΜ τη διενέργεια αυτοψίας, προκειμένου να διαπιστωθεί η τύχη των

παραπάνω φερομένων ως μη χαρακτηρισθέντων κτιρίων, επειδή είχε παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα από την έκδοση της απόφασης.

Η 4^η ΕΝΜ διενήργησε αυτοψία στο συγκρότημα και με το υπ'αρ. 400/12-3-01 έγγραφο της, μας γνωστοποίησε ότι τα παραληφθέντα στην ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-94 κτίρια με αρ. 16β, 17, 18, 19 υφίστανται ακόμα, ζήτησε την επαναδιατύπωση στο ορθό της παραπάνω απόφασης με τη συμπλήρωσή της με τα κτίρια αυτά και την ενδεχόμενη εξαίρεση των κτιρίων 16β και 17, διότι έχουν υποστεί ζημιές και είναι νεώτερες προσθήκες. Κατά τα λοιπά μας γνωστοποίησε ότι δεν έχουν μεταβληθεί κάποια από τα στοιχεία της αρχικής της εισήγησης.

Οι ιδιοκτήτες του συγκροτήματος εν τω μεταξύ, με αίτησή τους προς την ΔΙΛΑΠ με ημερομηνία 5-12-01, ζήτησαν την επανεξέταση της ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-94 (ΦΕΚ 479/Β/24-6-94), υποβάλλοντας μελέτη για την αξιοποίηση του συγκροτήματος και του περιβάλλοντος χώρου του.

Η ΔΙΛΑΠ έδωσε εντολή στον αρχιτέκτονα της Ξενάκη Αλέξανδρο να διενεργήσει αυτοψία στο συγκρότημα, προκειμένου να εξετασθεί το αίτημα των ιδιοκτητών του, και να διερευνηθεί η σημερινή κατάσταση του συγκροτήματος.

Κατά την αυτοψία, που διενεργήθηκε την 2-2-02, διαπιστώθηκαν τα εξής:

Η γενικότερη κατάσταση του συγκροτήματος, σε σχέση με την αυτοψία του Μαρτίου του 1993, είναι πολύ χειρότερη.

Έχει αφαιρεθεί ένα μεγάλο μέρος από τον ήδη λεηλατηθέντα κατά το παρελθόν μηχανολογικό εξοπλισμό του. Η στέγη του κτιρίου 14 έχει καταρρεύσει τελείως, μαζί με τμήμα των αετώματος της όψης του. Από το κτίριο 16β έχει καταρρεύσει ένα μεγάλο μέρος του εξωτερικού τοίχου, από το κτίριο 10 έχει καταρρεύσει το σύνολο της στέγης τού. Από το κτίριο 1 έχει καταρρεύσει τμήμα της στέγης. Η στέγη του κτιρίου 11 είναι έτοιμη να καταρρεύσει. Από το κτίριο 2 έχουν κλαπεί οι ζυθοβραστήρες. Έχει καταρρεύσει μεγάλο μέρος της στέγης του κτιρίου 2, στο τμήμα μεταξύ των κτιρίων 3, 19 και 18.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, δεν συμφωνούμε με την 4^η Εφορεία Νεωτ. Μνημείων ως προς την επαναδιατύπωση στο ορθό της Υπουργικής Απόφασης χαρακτηρισμού, με την απλή συμπλήρωσή της.

Θεωρούμε ότι η απόφαση αυτή πρέπει να επανεξετασθεί, διότι κατά την γνώμη μας, βασίστηκε εξ' αρχής σε μη πραγματικά δεδομένα.

Αναλύουμε παρακάτω τους λόγους για τους οποίους προτείνουμε την επανεξέταση της παραπάνω Υπουργικής Απόφασης:

1). Με την ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-98 (ΦΕΚ 479/Β/24-6-94) χαρακτηρίστηκαν, συλλήβδην, όλα τα κτίρια του συγκροτήματος μαζί, μάλιστα, με τον μηχανολογικό εξοπλισμό τους! Χωρίς να εξετασθεί ποια από αυτά διέθεταν μηχανολογικό εξοπλισμό, ποια όχι και ποια ήταν απλώς κελύφη, χωρίς περιεχόμενο.

Ήδη κατά την αυτοψία που διενήργησαν οι μηχανικοί της ΔΙΛΑΠ κ. Ξενάκης και Β. Αλεκτορίδου την 22-3-93, είχε επισημανθεί ότι πολλά από τα κτίρια είχαν κατασκευασθεί αποκλειστικά και μόνον ως κελύφη και λειτούργησαν ως αποθηκευτικοί χώροι, ή γραφεία και, κατά συνέπεια, δεν διέθεταν μηχανολογικό εξοπλισμό. Άλλα πάλι, στο παρελθόν, διέθεταν μηχανολογικό εξοπλισμό, ο οποίος όμως εν τω μεταξύ είχε αφαιρεθεί. Για τον λόγο αυτό είχαν προτείνει να χαρακτηριστούν ως διατηρητέα μνημεία μόνο τα κελύφη τους.

Παραθέτουμε φωτογραφική τεκμηρίωση από την αυτοψία αυτή, προκειμένου να γίνει αντιληπτό ότι κτίρια, τα οποία χαρακτηρίστηκαν ως διατηρητέα μνημεία με τον μηχανολογικό εξοπλισμό τους σύμφωνα με την παραπάνω απόφαση, δεν ήταν τίποτε άλλο από απλά κελύφη και σε αρκετές περιπτώσεις μάλιστα ερειπωμένα.

2) Η παραπάνω απόφαση βασίστηκε κυρίως στην συμπληρωματική εισήγηση της 4^{ης} ΕΝΜ με αρ. 1947 π.ε. 25-1-93, στην οποία αναφέρεται ότι είναι αναγκαία η

διατήρηση του συνόλου του Ζυθοποιίου, διότι είναι μνημείο της τεχνικής το οποίο «διατηρεί στο σύνολό του, όλα τα τμήματα παραγωγής, αλλά και τον μηχανολογικό του εξοπλισμό.»

Σε προγενέστερα όμως της παραπάνω εισήγησης έγγραφα της 4^{ης} ΕΝΜ με αρ.457/31-1-92 και 606/30-4-92, αναφέρεται εκτεταμένη κλοπή μηχανημάτων και εξοπλισμού και εν τέλει ότι «η κατάσταση διατήρησης των κτιρίων και του μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού εμφανίζεται πολύ χειρότερη από αυτών του 1990, οπότε είχε συνταχθεί ο αρχικός φάκελος για την κήρυξη». Είναι σαφές λοιπόν ότι, ήδη πριν την εξέταση του θέματος από το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων, τα κτίρια του συγκροτήματος δεν διέθετα τον μηχανολογικό εξοπλισμό που είχαν κατά την σύνταξη της αρχικής εισήγησης της 4^{ης} Εφορείας Νεωτ. Μνημείων.

3) Στην παραπάνω απόφαση δεν περιλαμβάνονται τα κτίρια με αρ. 16β, 17, 18 19 και 25, για τα οποία το ΚΣΝΜ είχε γνωμοδοτήσει υπέρ του χαρακτηρισμού τους.

4). Με την πιο πάνω ΥΑ ανακλήθηκε προηγούμενη ΥΑ, με την οποία δεν χαρακτηρίζονταν μεταξύ άλλων και τα κτίρια 21, 22, 23, 24 για τα οποία ουδεμία μνεία γίνεται στην νέα απόφαση για χαρακτηρισμό ή μη χαρακτηρισμό τους.

Ολοκληρώνοντας, μετά την πρόσφατη αυτοψία την οποία διενήργησε ο αρχιτέκτονας της Διεύθυνσής μας κ. Ξενάκης, την 17-1-03, στο παραπάνω συγκρότημα, επανερχόμαστε στην προηγούμενη εισήγηση μας και προτείνουμε την ανάκληση, της ΥΑ, ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-94, ΦΕΚ 479/Β/21-6-94 για τους προαναφερθέντες λόγους και εισηγούμαστε:

- Α) Το χαρακτηρισμό ως μνημείων, σύμφωνα με το Ν. 3028/02 των κελυφών, των κτιρίων του προαναφερθέντος συγκροτήματος, όπως αυτά σημειώνονται με τους αριθμούς, 1, 2^ο, 2β, 2γ, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 14, 15, 15^ο, 18 και 19
- Β) Το χαρακτηρισμό ως μνημείου ολόκληρου του κτιρίου με αρ. 2 (ζυθοβραστήριο)
- Γ) Το μη χαρακτηρισμό ως μνημείων των κτιρίων με αρ. 7^ο, 8, 9, 13, 25, 16, 16^ο, 16β, 17 και 28^ο. καθώς και των 12, 20, 21, 22, 23, 24, τα οποία δεν είχαν χαρακτηριστεί ήδη με την προηγούμενη απόφαση
- Δ) Τον ορισμό ζώνης προστασίας, όπως αυτός σημειώνεται, και στην προηγούμενη απόφαση με τα στοιχεία Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Α, στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα.
- Ε) Την καταγραφή και αξιολόγηση εκ μέρους της 4ης Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων του εναπομείναντος μηχανολογικού εξοπλισμού και της διερεύνησης του ενδεχομένου της δωρεάν παραχώρησης εκ μέρους των ιδιοκτητών, των πλέον αξιόλογων τμημάτων για τον εμπλουτισμό του Τεχνικού Μουσείου Θεσσαλονίκης.

Αναλύοντας την παραπάνω πρόταση, επισημαίνουμε τα εξής:

- 1.) Προτείνουμε το χαρακτηρισμό των παραπάνω αναφερομένων κελυφών των κτιρίων του συγκροτήματος, διότι αποτελούν αντιπροσωπευτικά δείγματα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής του 19^{ου} αιώνα που ακολουθούν τα ευρωπαϊκά αρχιτεκτονικά πρότυπα. Το συγκρότημα είναι σημείο αναφοράς και σύμβολο της βιομηχανικής ανάπτυξης της Θεσσαλονίκης από τον 19^ο αιώνα μέχρι τις μέρες μας.
- 2) Προτείνουμε το χαρακτηρισμό ως μνημείου ολόκληρου του κτιρίου 2, μαζί με τη μεταλλική αερογέφυρα που το συνδέει με το κτίριο 4, διότι, παρότι έχει απωλέσει μεγάλο μέρος του εξοπλισμού του, πιστεύουμε ότι πρέπει να διατηρηθούν τα αξιόλογα στοιχεία του εσωτερικού του (ξύλινη σκάλα, χώρος ζυθοβραστήρων, σιδερένια, πόρτα εισόδου), διότι αποτελούν αξιόλογα αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία των κτιρίων αυτής της ειδικής χρήσης.
- 3) Προτείνουμε το μη χαρακτηρισμό ως διατηρητέων μνημείων, σύμφωνα με το Ν. 3028/02, των κτιρίων με αρ.13, 12, 20 έως 30 καθώς και των 7^ο, 8, 9, 16, 16^ο,

16β, 17 διότι πρόκειται για νεώτερα κτίσματα χωρίς ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό και μορφολογικό ενδιαφέρον.

Ειδικότερα για τα 7^α, 8, 9 διότι καλύπτουν τις πολύ ενδιαφέρουσες όψεις των κτιρίων του αρχικού πυρήνα. Όσον αφορά το κτίριο 25 και το 28^α για τα οποία το ΚΣΝΜ στην υπ'αρ. 5/17-2-94 πράξη του είχε γνωμοδοτήσει υπέρ του χαρακτηρισμού τους ως διατηρητέων μνημείων με το μηχανολογικό εξοπλισμό τους, πιστεύω ότι δεν διαθέτουν τα στοιχεία εκείνα που να αιτιολογούν το χαρακτηρισμό αυτό. Όσον αφορά το κτίριο 28^α ούτε η 4^η ΕΝΜ στη συμπληρωματική της εισήγηση αρ.1947/25-1-93, ούτε η τετραμελής επιτροπή του ΚΣΝΜ, ούτε η έκθεση αυτοψίας των αρχιτεκτόνων της ΔΙΛΑΠ αναφέρουν ως σημαντικό κτίσμα. Η σημαντικότητά του διαπιστώθηκε κατά τη συνεδρίαση της 17-2-94 μετά από την επισήμανση που είχε κάνει το ΤΕΕ Κεντρικής Μακεδονίας, ότι πρόκειται για δημιούργημα του αρχιτέκτονα Τ. Ζενέτου.

Πιστεύουμε ότι η διατήρηση αυτού του κτιρίου με τον εξοπλισμό του, (μηχανήματα εμφιάλωσης της δεκαετίας του 1960) θα είχε έννοια μέσα σ' ένα γενικότερο πλαίσιο διατήρησης όλου του συγκροτήματος και του μηχανολογικού εξοπλισμού του, με την προϋπόθεση ότι αυτός διατηρείται εξ' ολοκλήρου για όλα τα στάδια παραγωγής και όχι αποσπασματικά όπως την προκειμένη περίπτωση. Πιστεύουμε ότι η σημασία ενός κτιρίου πρέπει να κρίνεται από την ίδια την αξία του και όχι από το όνομα του δημιουργού του. Θεωρούμε, ότι δεν πρέπει κατ' ανάγκη να είναι διατηρητέα μνημεία όλα τα έργα ενός κατά τα άλλα πολύ σημαντικού αρχιτέκτονα.

- 4) Όσον αφορά το κτίριο 16, θεωρούμε, ότι, παρά την ύπαρξη στο εσωτερικό του ενός αξιόλογου τμήματος του μηχανολογικού εξοπλισμού (λεβητοστάσιο), έχει απωλέσει το οποιοδήποτε αρχιτεκτονικό ή μορφολογικό ενδιαφέρον του, ειδικότερα μετά την καθαίρεση της νότιας και ανατολικής όψης του αρχικού κτίσματος, προκειμένου να ενσωματώσει τις μεταγενέστερες επεκτάσεις 16^α και 16β και την εξ' ολοκλήρου αντικατάσταση της στέγης του με μεταλλική στέγη και επικάλυψη με κυματοειδή λαμαρίνα.
- 5) Προτείνουμε επίσης τη διατήρηση του περιβάλλοντος χώρου του συγκροτήματος, όπως αυτός ορίστηκε με την προηγούμενη ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-94 (ΦΕΚ 479/Β/24-6-94) και σημειώνεται στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα με τα στοιχεία Α,Β,Γ,Δ,Ε,Ζ,Α.
- 6) Προτείνουμε, τέλος, την καταγραφή και αξιολόγηση εκ μέρους της 4^{ης} ΕΝΜ, του εναπομείναντος μηχανολογικού εξοπλισμού του συγκροτήματος, και τη διερεύνηση εξασφάλισης της δωρεάν παραχώρησης εκ μέρους των ιδιοκτητών των πλέον αξιόλογων τμημάτων του για τον εμπλουτισμό του Τεχνικού Μουσείου Θεσσαλονίκης.

Ολοκληρώνοντας, επισημαίνουμε ότι ο τρόπος με τον οποίον έγινε η δέσμευση του παραπάνω συγκροτήματος, δεν άφησε και πολλά περιθώρια για μία πιο ευέλικτη αντιμετώπιση του θέματος. Ο χαρακτηρισμός του συγκροτήματος μαζί με υπαρκτούς και ανύπαρκτους μηχανολογικούς εξοπλισμούς, οδήγησε δυστυχώς σε αντίθετα από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα.

Δεν είναι τυχαίο, ότι μετά την πάροδο τόσων χρόνων δεν έχει υλοποιηθεί καμία από τις αξιολογες κατά τα άλλα ιδέες που ακούστηκαν, κατά το παρελθόν (ειδικότερα κατά την διάρκεια των συζητήσεων που προηγήθηκαν της κήρυξης του ως διατηρητέου μνημείου) από ενδιαφερόμενους φορείς, όπως ο Δήμος Θεσσαλονίκης, το Τεχνικό Μουσείο, το ΤΕΕ Κεντρικής Μακεδονίας, ο ΣΕΒΕ κ.α.

Αντιθέτως, μετά την πρόσφατη αυτοψία, έγινε προφανές ότι το μοναδικό αυτό συγκρότημα, καταρρέει μέρα με τη μέρα και εμείς απλώς το διαπιστώνουμε

Θεωρούμε ότι το θέμα πρέπει να επανεξετασθεί εξ' αρχής σε νέα βάση με γνώμονα πάντα την προστασία του μνημείου, χωρίς όμως να παραβλέπονται και άλλοι σημαντικοί παράγοντες, όπως τα πραγματικά δεδομένα, οι δυνατότητές μας, και οπωσδήποτε η έννοια της ιδιοκτησίας, διότι τότε μόνο η παρέμβαση μπορεί να είναι αποτελεσματική. Η πρότασή μας έχει ως στόχο την διεύρυνση των δυνατοτήτων χρήσης των κτιρίων του παραπάνω συγκροτήματος, ούτως ώστε να καταστεί πιο ρεαλιστική και η προοπτική αποκατάστασής τους.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Το Κεντρικό Συμβούλιο γνωμοδότησε υπέρ του χαρακτηρισμού περισσοτέρων. Στην απόφαση όμως αυτά δεν περιλήφθησαν.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μπορεί ο Υπουργός έτσι να αποφάσισε. Δε σημαίνει τίποτα, αυτό που ισχύει είναι η απόφαση του Υπουργού. Το Συμβούλιο μπορεί να γνωμοδότησε, αλλά ο Υπουργός προφανώς δεν αποδέχτηκε τη γνωμοδότηση.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Εμείς βρήκαμε στο αρχείο, μια γνωμοδότηση με όλα αυτά τα κτίρια και μια απόφαση που περιλάμβανε άλλα κτίρια. Οφείλω να το αναφέρω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ο Υπουργός δεν είναι υποχρεωμένος να λάβει υπόψη του την γνωμοδότηση. Το Συμβούλιο δεν διατυπώνει σύμφωνη γνώμη, αλλά απλή γνώμη.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ισχύει η Υπουργική Απόφαση. Σημειώνουμε αυτό που είπε πριν ο κ. Ξενάκης, κατά τη συζήτηση του θέματος στο Συμβούλιο, δηλαδή ότι το κτίριο, η αποθήκη με αριθμό 28Α, είναι έργο του αρχιτέκτονα Ζενέτου που χτίστηκε το έτος 1959. Αυτό είναι το κτίριο του Ζενέτου είναι μια απλή αποθήκη.

Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ: Να ρωτήσω κάτι, με συγχωρείτε γιατί έχω αρχίσει και ζαλιζομαι. Ξαφνικά έγινε εκ νέου αυτοψία η οποία είδε ότι εκείνη η ημιερειπωμένη αποθήκη, που βαπτίστηκε έργο του Ζενέτου, είναι αξιόλογο κτίριο για διατήρηση ή άρκεσε η ταμπέλα, αυτό είναι του Ζενέτου, για να μας βάλει να τρέχουμε για να το διατηρήσουμε;

Κ. ΞΕΝΑΚΗΣ: Όταν το θέμα τέθηκε υπόψη του Συμβουλίου, μαζί με τα υπόλοιπα κτίρια επειδή το Τεχνικό Επιμελητήριο, ανέφερε ότι αυτό το κτίριο είναι κατασκευασμένο από το Ζενέτο. Το Συμβούλιο γνωμοδότησε υπέρ του χαρακτηρισμού του.

Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ: Διότι η επιτροπή των Καθηγητών, που είχε πάει επάνω, το χαρακτήρισε άνευ αξίας και άνευ σχέσεως με το ιστορικό και αυθεντικό συγκρότημα. Ότι μια αποθήκη την έφτιαξε ο Ζενέτος, δηλαδή έβαλε την υπογραφή του, κάτω από κάποιο σκιστάκι που έκαναν τα παιδιά στο γραφείο του για μια αποθήκη, εμάς μας κινητοποιεί για να τρέξουμε;

Κ. ΞΕΝΑΚΗΣ: Το αναφέρουμε κι εμείς στην εισήγησή μας. Αυτό που θέλω να πω είναι ότι ούτε η τετραμελής επιτροπή του Κεντρικού Συμβουλίου, που είχε επισκεφτεί το χώρο, ούτε η 4^η Εφορεία στην πρώτη εισήγηση που είχε κάνει...

Ι. ΚΑΚΟΥΡΗΣ: Πως έχει γίνει λάθος, όσον αφορά την κήρυξη. Κηρύχτηκε τμήμα του συγκροτήματος, έστω και αν είναι του Ζενέτο, για το οποίο η επιτροπή, η οποία είχε πάει, είχε γνωμοδοτήσει αρνητικά και τελικά δεν έχει κηρυχτεί το πλέον σημαντικό κτίσμα, το οποίο είναι το 19. Άρα εδώ, να δούμε η εισήγηση τι προτείνει. Προτείνει θεραπεία κατά κάποιο τρόπο και επάνοδο στη γνωμοδότηση; Προτείνει κάτι διαφορετικό; Ύστερα τι είχαμε χαρακτηρίσει, είχαμε χαρακτηρίσει τα κελύφη, είχαμε χαρακτηρίσει και το εσωτερικό και τα μηχανήματα;

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Είχαν χαρακτηριστεί και μηχανήματα. Όπως σας είπα στην κήρυξη είχε περιληφθεί και μηχανολογικός εξοπλισμός. Δεν είχαν χαρακτηριστεί μόνο τα κελύφη, αλλά ολόκληρα τα κτίρια. Έγιναν νέες αυτοψίες, για να διαπιστώσουμε ποια είναι η σημερινή κατάσταση των κτιρίων και το θέμα επανέρχεται για επανεξέταση στο Συμβούλιο. Στην ισχύουσα αναφέρονται ανακριβή στοιχεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τι θα πει στην υπάρχουσα απόφαση;

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Στην ισχύουσα μέχρι σήμερα απόφαση, υπάρχουν κάποια λάθη.

Θ. ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Αν επιτρέπετε, λάθος θα θεωρούσα όταν ο άλφα Υπουργός είπε το α, β, γ, δ, ε και στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως ήταν το α, β, γ, δ και όχι το ε. Αυτό είναι λάθος. Αλλά όταν ο Υπουργός έχει συγκεκριμένα, υπερσχύει.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Το 2001, η 4^η Εφορεία επεσήμανε αυτή την αντίθεση μεταξύ της γνωμοδότησης του Συμβουλίου και της απόφασης...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μα τι θα πει επεσήμανε την αντίθεση. Ο συγκεκριμένος Υπουργός, αποφάσισε ότι αυτό θέλει να αποδεχτεί. Τι το συζητάτε τώρα. Έρχεται η Εφορεία και κρίνει εκ των υστέρων; Τι θα πει επισημαίνει η Εφορεία την αντίθεση μεταξύ της γνωμοδότησης και της απόφασης;

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Να διαβάσω ακριβώς. Σημείωσε ότι δε συμπεριλαμβάνονταν τα κτίρια για τα οποία είχε γνωμοδοτήσει το Συμβούλιο και ζήτησε τη συμπλήρωση της παραπάνω απόφασης και την ορθή επανάληψή της. Αυτό γράφει το έγγραφο, το 2001. Έχουμε όλα τα έγγραφα στον φάκελο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Έτσι όπως διατυπώνεται στο έγγραφο του 2001, δεν είναι σωστό.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Μετά από αυτό το έγγραφο, η Δ/νση Λαϊκού Πολιτισμού, ζήτησε από την 4^η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων να πραγματοποιήσει νεώτερη αυτοψία, προκειμένου να διαπιστώσει την τωρινή κατάσταση των κτιρίων.

Η αυτοψία αυτή γίνεται το Μάρτιο του 2001 και μας γνωστοποιείται ότι τα παραληφθέντα στην Υπουργική Απόφαση κτίρια υφίστανται. Ζήτησε η Εφορεία επαναδιατύπωση στο ορθό της παραπάνω απόφασης και τη συμπλήρωσή της. Αυτό έγραφε το έγγραφο. Έτσι ξανακινήθηκε το θέμα.

Υπάρχουν όλα τα αντίγραφα στο φάκελο. Οι ιδιοκτήτες του συγκροτήματος εν τω μεταξύ...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Δεν είναι υποχρεωτικό ο Υπουργός να κάνει αποδεκτές τις γνωμοδοτήσεις. Κατόπιν αυτού δεν μπορούμε να λέμε ότι ζητάμε ανακοίνωση στο ορθό. Το Συμβούλιο γνωμοδότησε, ο Υπουργός για τον α, β, γ, δ λόγο επέλεξε κάτι άλλο.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Όλα τα έγγραφα είναι εδώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Έκανε αναπομπή ο Υπουργός.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Οι ιδιοκτήτες του συγκροτήματος εν τω μεταξύ, με αίτησή τους στη Δ/νση του Λαϊκού Πολιτισμού, το Δεκέμβριο του 2001, ζήτησαν επανεξέταση του θέματος, υποβάλλοντας μελέτη για την αξιοποίηση του συγκροτήματος. Έγινε νέα αυτοψία από τη Δ/νση Λαϊκού Πολιτισμού, για να διερευνηθεί η σημερινή κατάσταση του συγκροτήματος. Κατά την αυτοψία, η οποία πραγματοποιήθηκε το Φεβρουάριο του 2002, διαπιστώθηκαν τα εξής.

Η γενικότερη κατάσταση του συγκροτήματος, σε σχέση με το 1993, είναι πολύ χειρότερη. Έχει αφαιρεθεί ένα μεγάλο μέρος από τον ήδη λεηλατηθέντα κατά το παρελθόν μηχανολογικό εξοπλισμό.

Η στέγη του κτιρίου 14, έχει καταρρεύσει τελείως, μαζί με τμήμα του αετώματος της όψης του. Από το κτίριο 16B, έχει καταρρεύσει ένα μεγάλο μέρος του εξωτερικού τοίχου. Από το κτίριο 10 έχει καταρρεύσει το σύνολο της στέγης. Από το κτίριο 1, έχει καταρρεύσει τμήμα της στέγης. Η στέγη του κτιρίου 11, επίσης είναι ετοιμόρροπη. Από το κτίριο 2 έχουν κλαπεί οι ζυθοβραστήρες. Έχει καταρρεύσει μεγάλο μέρος της στέγης του κτιρίου 2 στο τμήμα μεταξύ των κτιρίων 3, 19 και 18.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, θεωρήσαμε ότι η απόφαση έπρεπε να επανεξεταστεί, υποβλήθηκε ενημερωτικό σημείωμα και ο Υπουργός ζήτησε αναπομπή του θέματος. Έτσι έρχεται τώρα το θέμα στο Συμβούλιό μας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Σήμερα το ιδιοκτησιακό καθεστώς του συγκροτήματος, ποιο είναι;

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Είναι εταιρεία ΤΕΧΝΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ ΕΠΕ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Στείλατε την εισήγηση;

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Βεβαίως.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μπορείτε να μας διαβάσετε την απάντηση;

Κ. ΞΕΝΑΚΗΣ: Αυτό που θέλω να πω εγώ είναι το εξής. Ότι όταν κάναμε την πρώτη αυτοψία, πριν ακόμα εξεταστεί το θέμα, όταν κάναμε την πρώτη αυτοψία, μετά δηλαδή που πήγε η 4μελής επιτροπή του Συμβουλίου να κάνει την αυτοψία και είπαν ότι πρέπει να πάνε αρχιτέκτονες από τη Δ/ση Λαϊκού Πολιτισμού να διενεργήσουν αυτοψία, προκειμένου να διαπιστώσουν τι γίνεται με τα υπόλοιπα κτίρια του συγκροτήματος, είχα πάει σε αυτή την αυτοψία και είχα διαπιστώσει ότι τα κτίρια ήταν σε άσχημη κατάσταση, πολλά απ' αυτά δεν είχαν μηχανολογικό εξοπλισμό, διότι εξαρχής είχαν κατασκευαστεί σαν κελύφη, σαν αποθήκες δηλαδή, άλλα ήταν σαν γραφεία.

Κατά συνέπεια θεωρήσαμε ότι δεν μπορούσε να βγει μια απόφαση, η οποία να χαρακτηρίζει συλλήβδην ένα συγκρότημα, εν μέρει το μηχανολογικό εξοπλισμό του, χωρίς να γίνεται εξειδίκευση, σε ποια κτίρια περιέχεται μηχανολογικός εξοπλισμός, ποια δεν περιέχουν, ποια είναι κελύφη, ποια είναι ερείπια κλπ.

Δυστυχώς έγινε αυτή η κήρυξη όπως έγινε και κατά συνέπεια όταν ζητήθηκε να γίνει η προσθήκη αυτών των κτιρίων που είχαν παραληφθεί, επειδή ζήτησαν και οι ιδιοκτήτες να ξαναπεράσει το θέμα από το Συμβούλιο, ο Υπουργός ανέπεμψε το θέμα κι εμείς θεωρούμε ότι πρέπει να επανεξεταστεί πλέον το συγκρότημα εξ αρχής.

Δηλαδή να δούμε σε ποια κατάσταση είναι, αν πρέπει να είναι χαρακτηρισμένο όλο το συγκρότημα με όλο το μηχανικό εξοπλισμό, τον υπαρκτό και ανύπαρκτο και κατά συνέπεια γι' αυτό φέραμε το θέμα εδώ, για να εξετάσουμε τα επιμέρους κτίρια.

Όσον αφορά τους ιδιοκτήτες. Αυτοί όταν τους κοινοποιήσαμε τη δική μας εισήγηση, αυτοί έχουν διαφορετικές απόψεις. Δηλαδή συμφωνούν εν μέρει με τη δική μας εισήγηση, προτείνουν όμως και επιπλέον και άλλα κτίρια να μη χαρακτηριστούν. Όπως είναι το κτίριο 10, δεν ξέρω τώρα πώς έχει διαμορφωθεί η άποψή τους, μισό λεπτό να τη βρω.

Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ: Κύριοι Σύμβουλοι, θέλω να επισημάνω το εξής. Αν έχουν καταρρεύσει κτίρια, ολοκληρωτικά, το να τα κηρύξουμε ισοδυναμεί με εξώθηση προς ανακατασκευή. Πράγμα το οποίο το Συμβούλιο ουδέποτε υιοθέτησε σαν άποψη. Θα πρέπει, αν έχουν καταρρεύσει κτίρια ολοσχερώς, να τολμήσουμε να μην τα περιλάβουμε στην κήρυξη.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Αν έχει καταρρεύσει μόνο η στέγη και διατηρούν στοιχεία αξιόλογα;

Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ: Τότε είναι άλλο θέμα.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Έχουμε τέτοια κτίρια.

Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ: Αλλά αν τα έχουμε απολέσει, τι θα του πούμε, ξαναφτιάξτα με βάση τις παλιές φωτογραφίες;

Κ. ΞΕΝΑΚΗΣ: Συγκεκριμένα, όσον αφορά το κτίριο 10, πρέπει να πω ότι αυτή τη στιγμή υφίστανται μόνο οι δύο όψεις του.

Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ: Αν έχουν μείνει όψεις είναι άλλο θέμα. Αν έχουν πέσει και οι όψεις όμως, τι κάνουμε;

Κ. ΞΕΝΑΚΗΣ: Στο συγκεκριμένο, για το κτίριο 10 που λέτε, έχουν μείνει οι δύο όψεις.

Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ: Το κτίριο 1;

Κ. ΞΕΝΑΚΗΣ: Θα σας τα πούμε, γιατί γράφονται αναλυτικά όλα εδώ.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Να διαβάσουμε τις απόψεις των ιδιοκτητών ή την πρότασή μας πρώτα;

Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ: Αυτοί δεν έχουν παράσταση σήμερα;

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Έχουν.

Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ: Τότε θα την πουν εκείνοι.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Πάντως έχουν στείλει εγγράφως την άποψή τους. Εμείς προτείνουμε το χαρακτηρισμό ως μνημείων των κελυφών των κτιρίων, όπως αυτά σημειώνονται με τα εξής στοιχεία. Αρχίζουμε από τα κελύφη: το 1.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μπορούμε να έχουμε αντιστοιχία και των φωτογραφιών;

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ναι, εδώ είναι. Το 1 είναι αυτό εδώ.

Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ: Το 1 δεν έχει ερειπωθεί;

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Όχι, δεν έχει εξοπλισμό, αλλά διατηρείται.

Το 1, το 2Α, το 2Β, το 2Γ, το 3, το 4, το 5. Αυτά είναι κελύφη και φαίνονται εδώ. Επαναλαμβάνω, 1, 2Α, το 2Β, το 2Γ, το 3, το 4, το 5, το 6, το 7, το 10, το 11, το 14, το 15, το 15Α, το 18 και το 19. Προτείνεται ο χαρακτηρισμός ως μνημείου ολόκληρου του κτιρίου, αριθμός 2: είναι το ζυθοβραστήριο με τον εξοπλισμό του.

Ι. ΚΑΚΟΥΡΗΣ: Το 2;

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Το 2 προτείνεται ολόκληρο. Αυτό είναι το κτίριο 2 εσωτερικά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μα το 2 είναι χαρακτηρισμένο.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Τα ξαναπροτείνουμε από την αρχή τα ξεκαθαρίζω. Τώρα λέω ποια προτείνουμε ως σύνολο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ναι, αλλά το 2 είναι ήδη χαρακτηρισμένο.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Τα λέω όλα πρώτα για να έχουμε μια συνολική εικόνα. Αυτό είναι το κτίριο εσωτερικά, παρουσιάζει ενδιαφέρον και προτείνουμε να χαρακτηριστεί ολόκληρο με το μηχανολογικό εξοπλισμό του.

Θ. ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Αν είναι και πακτωμένα τα μηχανήματα, να το δηλώσουμε, γιατί είναι συστατικά.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Είναι, ναι. Προτείνουμε το μη χαρακτηρισμό ως μνημείων...

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Μόνο το 2 και τα κελύφη που αναφέρατε, όλα τα άλλα δε χαρακτηρίζονται;

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Προτείνουμε το μη χαρακτηρισμό ως μνημείων των κτιρίων 7Α, το 8, το 9, το 13, το 25, που είναι στην κάτω πλευρά, το 16, το 16Α, το 16Β και το 17.

Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ: Μερικά είχαν κηρυχθεί κάποτε.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ναι, περιλαμβάνονταν μερικά, αλλά θα σας πω ακριβώς πώς τροποποιείται η απόφαση.

Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ: Δε μιλάμε καθόλου για τα 12.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Όχι, αυτά δεν είχαν ποτέ περιληφθεί στην κήρυξη (δηλαδή το 12 και τα 20 έως 30). Ερχόμαστε στο κτίριο του Ζενέτου.

Θ. ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Να ενημερώσω το Συμβούλιο. Έπ' ευκαιρία του ΦΙΞ στη Λεωφόρο Συγγρού, η νομολογία έχει παγιωθεί, ότι το γεγονός ότι ένα μνημείο είναι προϊόν του κάποιου αρχιτέκτονα, αυτό και μόνο δε δικαιολογεί το χαρακτηρισμό του. Πρέπει να είναι και άλλα στοιχεία.

Με την αιτιολογία ότι ο κάθε επώνυμος δεν μπορεί να έχει και επώνυμα έργα. Μπορεί να είναι ενός επωνύμου μη σημαντικά έργα. Αυτό είναι πολύ σημαντικό. Πρέπει να βρούμε άλλη αιτιολογία, αν καταλήξουμε στην ενδεχόμενη κήρυξη.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Ως προς το κτίριο του Ζενέτου, πιστεύουμε ότι δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον. Είναι το 28Α. Μέσα διασώζει την αλυσίδα παραγωγής, η οποία ανάγεται στη δεκαετία του '60. Δεδομένου όμως ότι δεν διατηρείται η παλαιότερη αλυσίδα παραγωγής πιστεύω ότι αυτό μόνο, μεμονωμένα, δηλαδή τα μηχανήματα και ο εξοπλισμός του '60, έχουν αποσπασματικό ενδιαφέρον. Είναι ένα θέμα που μας προβλημάτισε. Προτείνουμε επίσης τον ορισμό ζώνης προστασίας, όπως αυτός σημειώνεται στο τοπογραφικό.

Επίσης δεν προτείνουμε τον χαρακτηρισμό των κτιρίων 12, 20, 21, 22, 23 και 24, τα οποία δεν είχαν χαρακτηριστεί ποτέ.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Δηλαδή θα πρέπει να περιληφθεί το σύνολο σε αυτή την απόφαση, να μην ανατρέχουμε και σε άλλες αποφάσεις.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Όχι, έχω γράψει και τι αναιρείται και τι όχι.

Ι. ΚΑΚΟΥΡΗΣ: (Μιλάει χωρίς μικρόφωνο). Και το 13 επίσης δεν προτείνεται;

Κ. ΞΕΝΑΚΗΣ: Το 13 είναι αυτό εδώ το κτίριο, το οποίο είχε χαρακτηριστεί με τον εξοπλισμό του. Τον ορισμό ζώνης προστασίας, ΑΒΓΔΕΖΑ. Είναι το κομμάτι που περικλείει τα κτίριά μας. Θέλουμε να πούμε τι προτείνει η Εφορεία και επίσης θέλουμε να πούμε ότι σκεφτήκαμε πάρα πολύ, το μελετήσαμε το θέμα πάρα πολύ. Πιστεύουμε ότι τα κτίρια τώρα βρίσκονται σε κακή κατάσταση, εξοπλισμοί δεν υπάρχουν και ορισμένα που προτείνουμε να μη χαρακτηριστούν, είναι μεταγενέστερα και θα απελευθερωθεί ο παλιότερος πυρήνας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εγώ όμως θα ήθελα να δούμε και τα κτίρια τα οποία στην αντίκρουσή τους οι ιδιοκτήτες, λένε ότι δεν επιθυμούν να χαρακτηριστούν. Πρέπει να δούμε και αυτά.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Φαντάζομαι όμως ότι οι ιδιοκτήτες δε θα τους ενδιαφέρουν αυτά που δε χαρακτηρίζουμε. Προφανώς θα τους ενδιαφέρουν αυτά που χαρακτηρίζουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Οι ιδιοκτήτες πήραν την εισήγηση, τα ξέρουν όλα, πήραν την εισήγηση και έχουν κάνει μια αντίκρουση. Έπ' αυτών που έχουν αντίρρηση, πρέπει να γίνει μια συζήτηση.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Είναι από αυτά που έχουμε προτείνει εμείς για χαρακτηρισμό, γιατί τα υπόλοιπα που δεν τα χαρακτηρίζουμε, προφανώς δεν τους αφορά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Έπ' αυτών που εμείς έχουμε προτείνει, ναι. Πρέπει να γίνει μια συζήτηση.

Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ: Επειδή ήμουν μέλος της επιτροπής εκείνης, βρίσκω ότι η καινούρια εισήγηση είναι τολμηρή, αναλαμβάνει την ευθύνη να απαλλάξει το συγκρότημα από πράγματα τα οποία εμείς τότε δεν είχαμε τολμήσει να ζητήσουμε να μη χαρακτηριστούν.

Η τομή αυτή που κάνει και λέει ότι ναι μεν του Ζενέτου αλλά, είναι μια πολύ ρεαλιστική και σωστή άποψη, διότι δεν μπορούμε να κυνηγάμε φαντάσματα όλη μας τη ζωή. Και το ότι απαλλάσσει τον κεντρικό πυρήνα, από το 17, το 16B και το 16A και το 13, το βρίσκω και αυτό πάρα πολύ σωστό. Δηλαδή εγώ και ο κ. Ριζόπουλος, δεν τολμήσαμε να το κάνουμε τότε, γιατί είχαμε αμφιβολίες για την ιστορικότητα και την ποιότητα αυτών των κτιρίων.

Με αυτή την απόφαση, στην οποία οδηγήθηκε η Δ/ση τώρα, νομίζω ότι προσφέρουμε στην ιδιοκτήτρια εταιρεία πολύ μεγαλύτερη ευχέρεια κινήσεων απ' ότι τότε. Και δεδομένου ότι τότε με την επιτροπή είχε συζητήσει η εταιρεία και αυτά που είχαμε προτείνει, τα είχαν περίπου δεχτεί, τώρα που τους απαλλάσσουμε από μερικά ακόμα, νομίζω ότι θα πρέπει να είναι λίαν υποχωρητικοί στη διαπραγμάτευσή τους. Εγώ πάντως συμφωνώ με την εισήγηση.

Κ. ΞΕΝΑΚΗΣ: Ούτε η 4^η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων στη συμπληρωματική της εισήγηση στις 25/1/93 ούτε η τετραμελής επιτροπή του Κεντρικού Συμβουλίου, ούτε η έκθεση αυτοψίας των αρχιτεκτόνων της ΔΙΛΑΠ το αναφέρουν ως σημαντικό κτίσμα. Η σημαντικότητά του διαπιστώθηκε κατά τη συνεδρίαση στις 17/2/94, μετά την επισήμανση που είχε κάνει το Τεχνικό Επιμελητήριο Κεντρικής Μακεδονίας, ότι πρόκειται για δημιούργημα του αρχιτέκτονα Ζενέτου.

Πιστεύουμε ότι η διατήρηση αυτού του κτιρίου με τον εξοπλισμό του, μηχανήματα, εμφιαλώσεις της δεκαετίας του '60, θα είχε έννοια μέσα σε ένα γενικότερο πλαίσιο διατήρησης όλου του συγκροτήματος και του μηχανολογικού εξοπλισμού του, με την προϋπόθεση ότι αυτός διατηρείται εξ ολοκλήρου, για όλα τα στάδια παραγωγής και όχι αποσπασματικά όπως στην προκειμένη περίπτωση.

Πιστεύουμε ότι η σημαντικότητα ενός κτιρίου, πρέπει να κρίνεται από την ίδια την αξία του και όχι από το όνομα του δημιουργού του, θεωρούμε ότι δεν πρέπει κατ' ανάγκη να είναι διατηρητέα μνημεία όλα τα έργα ενός κατά τα άλλα πολύ σημαντικού αρχιτέκτονα. Ολοκληρώνοντας επισημαίνουμε ότι ο τρόπος με τον οποίο έγινε η δέσμευση του παραπάνω συγκροτήματος, δεν άφησε και πολλά περιθώρια για μια πιο ευέλικτη αντιμετώπιση του θέματος.

Ο χαρακτηρισμός του συγκροτήματος, μαζί με υπαρκτούς και ανύπαρκτους μηχανολογικούς εξοπλισμούς, οδήγησε δυστυχώς σε αντίθετα από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Δεν είναι τυχαίο, ότι μετά την πάροδο τόσων χρόνων, δεν έχει υλοποιηθεί καμία από τις αξιολογες, κατά τα άλλα ιδέες που ακούστηκαν κατά το παρελθόν, ειδικότερα κατά τη διάρκεια των συζητήσεων που προηγήθηκαν, της κήρυξής τους ως διατηρητέου μνημείου, από ενδιαφερόμενους φορείς, όπως ο Δήμος Θεσσαλονίκης, Τεχνικό Μουσείο, Τεχνικό Επιμελητήριο Κεντρικής Μακεδονίας, ΣΕΒΕ κλπ. Αντίθετα, μετά την πρόσφατη αυτοψία έγινε προφανές ότι το μοναδικό αυτό συγκρότημα, καταρρέει μέρα με τη μέρα και εμείς απλώς το διαπιστώνουμε.

Θεωρούμε ότι το θέμα πρέπει να επανεξεταστεί εξ αρχής σε νέα βάση, με γνώμονα πάντα την προστασία του μνημείου, χωρίς όμως να παραβλέπουμε ότι και άλλοι σημαντικοί παράγοντες, όπως τα πραγματικά δεδομένα, οι δυνατότητές μας και οπωσδήποτε η έννοια της ιδιοκτησίας, και ότι τότε μόνο η παρέμβαση μπορεί να είναι αποτελεσματική. Η πρότασή μας έχει σαν στόχο τη διεύρυνση των δυνατοτήτων χρήσης των κτιρίων του παραπάνω συγκροτήματος, ούτως ώστε να καταστεί πιο ρεαλιστική και η προοπτική αποκατάστασής τους. Αυτή είναι η δική μας εισήγηση.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Δεν ξέρω αν σας έχουν πει οι ιδιοκτήτες πόσο διαφωνούν....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μα την έχουν, αυτό προσπαθώ να σας πω. Έχουν την αντίκρουση οι άνθρωποι, η εισήγηση τους κοινοποιήθηκε και έχουν κάνει την αντίκρουση. Είναι 5 κτίρια. Αυτό είπα ότι πρέπει να δούμε προηγουμένως, για να ξέρουμε, να υπάρχει ένας σχολιασμός, μπορεί να έχουν δίκιο κάπου ή μπορεί να μην έχουν δίκιο. Αυτό που λένε είναι, σας το διαβάζω ακριβώς.

Κατ' αρχάς συμφωνούν με την εισήγηση της ΔΙΛΑΠ, 18/2/2002, διότι θεωρούμε ότι είναι πιο αντικειμενική από την εκδοθείσα απόφαση χαρακτηρισμού.

Θεωρούμε όμως ότι τα κτίρια 10, 1, 18, 16 και 14 αποτελούν μεταγενέστερες προσθήκες, στον αρχικό πυρήνα του συγκροτήματος, χωρίς κανένα ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό στοιχείο, σε αρκετά προχωρημένη ετοιμορροπία και η ενδεχόμενη κατεδάφισή τους, θα αναδείκνυε περισσότερο τα παλαιότερα και αρχιτεκτονικά ενδιαφέροντα κτίρια του συγκροτήματος, τα οποία διατηρούμε. Είναι το 10, το 1, το 18, το 16 και το 14. Δεν το προτείνουμε το 16, προφανώς δεν το πρόσεξαν αυτό.

Κ. ΞΕΝΑΚΗΣ: Πρέπει να σας πω το εξής, ότι μετά την τελευταία αυτοψία που έκανα πριν 10 μέρες, διαπίστωσα ότι το κτίριο 16, επειδή έχει καταρρεύσει ένα μεγάλο τμήμα του, δεν παρουσιάζει πλέον ενδιαφέρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Οπότε έχουμε το 10, το 1, το 18 και το 14. Να τα δούμε αυτά ποια είναι; Το 1 είναι αυτό εδώ. Να δούμε κ. Ξενάκη το 1.

7. Τις παραστάσεις των κ.κ. Καμά και Καλαντζή οι οποίοι αναφέρουν τα εξής:

Κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Ανά δύο θα υπάρξουν κάποιες αεροφωτογραφίες, για να συνεννοηθούμε γρήγορα για το ποιες είναι οι θέσεις των ιδιοκτητών, να μη σας ταλαιπωρούμε στο τι θέλουμε και τι πρεσβεύουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Οι απόψεις σας είναι οι ίδιες, με αυτές που διατυπώνετε στο έγγραφό σας;

Κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Όχι, δεν έχει αλλάξει τίποτα ιδιαίτερο.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Δηλαδή θα πρέπει να περιληφθεί το σύνολο σε αυτή την απόφαση, να μην ανατρέχουμε και σε άλλες αποφάσεις.

ΣΤ. ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ: Όχι, έχω γράψει και τι αναιρείται και τι όχι.

Ι. ΚΑΚΟΥΡΗΣ: (Μιλάει χωρίς μικρόφωνο). Και το 13 επίσης δεν προτείνεται;

Κ. ΞΕΝΑΚΗΣ: Το 13 είναι αυτό εδώ το κτίριο, το οποίο είχε χαρακτηριστεί με τον εξοπλισμό του. Τον ορισμό ζώνης προστασίας, ΑΒΓΔΕΖΑ. Είναι το κομμάτι που περικλείει τα κτίριά μας. Θέλουμε να πούμε τι προτείνει η Εφορεία και επίσης θέλουμε να πούμε ότι σκεφτήκαμε πάρα πολύ, το μελετήσαμε το θέμα πάρα πολύ. Πιστεύουμε ότι τα κτίρια τώρα βρίσκονται σε κακή κατάσταση, εξοπλισμοί δεν υπάρχουν και ορισμένα που προτείνουμε να μη χαρακτηριστούν, είναι μεταγενέστερα και θα απελευθερωθεί ο παλιότερος πυρήνας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εγώ όμως θα ήθελα να δούμε και τα κτίρια τα οποία στην αντίκρουσή τους οι ιδιοκτήτες, λένε ότι δεν επιθυμούν να χαρακτηριστούν. Πρέπει να δούμε και αυτά.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Φαντάζομαι όμως ότι οι ιδιοκτήτες δε θα τους ενδιαφέρουν αυτά που δε χαρακτηρίζουμε. Προφανώς θα τους ενδιαφέρουν αυτά που χαρακτηρίζουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Οι ιδιοκτήτες πήραν την εισήγηση, τα ξέρουν όλα, πήραν την εισήγηση και έχουν κάνει μια αντίκρουση. Έπ' αυτών που έχουν αντίρρηση, πρέπει να γίνει μια συζήτηση.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Είναι από αυτά που έχουμε προτείνει εμείς για χαρακτηρισμό, γιατί τα υπόλοιπα που δεν τα χαρακτηρίζουμε, προφανώς δεν τους αφορά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Έπ' αυτών που εμείς έχουμε προτείνει, ναι. Πρέπει να γίνει μια συζήτηση.

Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ: Επειδή ήμουν μέλος της επιτροπής εκείνης, βρίσκω ότι η καινούρια εισήγηση είναι τολμηρή, αναλαμβάνει την ευθύνη να απαλλάξει το συγκρότημα από πράγματα τα οποία εμείς τότε δεν είχαμε τολμήσει να ζητήσουμε να μη χαρακτηριστούν.

Η τομή αυτή που κάνει και λέει ότι ναι μεν του Ζενέτου αλλά, είναι μια πολύ ρεαλιστική και σωστή άποψη, διότι δεν μπορούμε να κυνηγάμε φαντάσματα όλη μας τη ζωή. Και το ότι απαλλάσσει τον κεντρικό πυρήνα, από το 17, το 16B και το 16A και το 13, το βρίσκω και αυτό πάρα πολύ σωστό. Δηλαδή εγώ και ο κ. Ριζόπουλος, δεν τολμήσαμε να το κάνουμε τότε, γιατί είχαμε αμφιβολίες για την ιστορικότητα και την ποιότητα αυτών των κτιρίων.

Με αυτή την απόφαση, στην οποία οδηγήθηκε η Δ/ση τώρα, νομίζω ότι προσφέρουμε στην ιδιοκτήτρια εταιρεία πολύ μεγαλύτερη ευχέρεια κινήσεων απ' ότι τότε. Και δεδομένου ότι τότε με την επιτροπή είχε συζητήσει η εταιρεία και αυτά που είχαμε προτείνει, τα είχαν περίπου δεχτεί, τώρα που τους απαλλάσσουμε από μερικά ακόμα, νομίζω ότι θα πρέπει να είναι λίαν υποχωρητικοί στη διαπραγμάτευσή τους. Εγώ πάντως συμφωνώ με την εισήγηση.

Κ. ΞΕΝΑΚΗΣ: Ούτε η 4^η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων στη συμπληρωματική της εισήγηση στις 25/1/93 ούτε η τετραμελής επιτροπή του Κεντρικού Συμβουλίου, ούτε η έκθεση αυτοψίας των αρχιτεκτόνων της ΔΙΛΑΠ το αναφέρουν ως σημαντικό κτίσμα. Η σημαντικότητά του διαπιστώθηκε κατά τη συνεδρίαση στις 17/2/94, μετά την επισήμανση που είχε κάνει το Τεχνικό Επιμελητήριο Κεντρικής Μακεδονίας, ότι πρόκειται για δημιουργήματα του αρχιτέκτονα Ζενέτου.

Πιστεύουμε ότι η διατήρηση αυτού του κτιρίου με τον εξοπλισμό του, μηχανήματα, εμφιαλώσεις της δεκαετίας του '60, θα είχε έννοια μέσα σε ένα γενικότερο πλαίσιο διατήρησης όλου του συγκροτήματος και του μηχανολογικού εξοπλισμού του, με την προϋπόθεση ότι αυτός διατηρείται εξ ολοκλήρου, για όλα τα στάδια παραγωγής και όχι αποσπασματικά όπως στην προκειμένη περίπτωση.

Πιστεύουμε ότι η σημαντικότητα ενός κτιρίου, πρέπει να κρίνεται από την ίδια την αξία του και όχι από το όνομα του δημιουργού του, θεωρούμε ότι δεν πρέπει κατ' ανάγκη να είναι διατηρητέα μνημεία όλα τα έργα ενός κατά τα άλλα πολύ σημαντικού αρχιτέκτονα. Ολοκληρώνοντας επισημαίνουμε ότι ο τρόπος με τον οποίο έγινε η δέσμευση του παραπάνω συγκροτήματος, δεν άφησε και πολλά περιθώρια για μια πιο ευέλικτη αντιμετώπιση του θέματος.

Ο χαρακτηρισμός του συγκροτήματος, μαζί με υπαρκτούς και ανύπαρκτους μηχανολογικούς εξοπλισμούς, οδήγησε δυστυχώς σε αντίθετα από τα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Δεν είναι τυχαίο, ότι μετά την πάροδο τόσων χρόνων, δεν έχει υλοποιηθεί καμία από τις αξιόλογες, κατά τα άλλα ιδέες που ακούστηκαν κατά το παρελθόν, ειδικότερα κατά τη διάρκεια των συζητήσεων που προηγήθηκαν, της κήρυξής τους ως διατηρητέου μνημείου, από ενδιαφερόμενους φορείς, όπως ο Δήμος Θεσσαλονίκης, Τεχνικό Μουσείο, Τεχνικό Επιμελητήριο Κεντρικής Μακεδονίας, ΣΕΒΕ κλπ. Αντίθετα, μετά την πρόσφατη αυτοψία έγινε προφανές ότι το μοναδικό αυτό συγκρότημα, καταρρέει μέρα με τη μέρα και εμείς απλώς το διαπιστώνουμε.

Θεωρούμε ότι το θέμα πρέπει να επανεξεταστεί εξ αρχής σε νέα βάση, με γνώμονα πάντα την προστασία του μνημείου, χωρίς όμως να παραβλέπουμε ότι και άλλοι σημαντικοί παράγοντες, όπως τα πραγματικά δεδομένα, οι δυνατότητές μας και οπωσδήποτε η έννοια της ιδιοκτησίας, και ότι τότε μόνο η παρέμβαση μπορεί να είναι αποτελεσματική. Η πρότασή μας έχει σαν στόχο τη διεύρυνση των δυνατοτήτων χρήσης των κτιρίων του παραπάνω συγκροτήματος, ούτως ώστε να καταστεί πιο ρεαλιστική και η προοπτική αποκατάστασής τους. Αυτή είναι η δική μας εισήγηση.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Δεν ξέρω αν σας έχουν πει οι ιδιοκτήτες πόσο διαφωνούν....

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Μα την έχουν, αυτό προσπαθώ να σας πω. Έχουν την αντίκρουση οι άνθρωποι, η εισήγηση τους κοινοποιήθηκε και έχουν κάνει την αντίκρουση. Είναι 5 κτίρια. Αυτό είπα ότι πρέπει να δούμε προηγουμένως, για να ξέρουμε, να υπάρχει ένας σχολιασμός, μπορεί να έχουν δίκιο κάπου ή μπορεί να μην έχουν δίκιο. Αυτό που λένε είναι, σας το διαβάζω ακριβώς.

Κατ' αρχάς συμφωνούν με την εισήγηση της ΔΙΛΑΠ, 18/2/2002, διότι θεωρούμε ότι είναι πιο αντικειμενική από την εκδοθείσα απόφαση χαρακτηρισμού.

Θεωρούμε όμως ότι τα κτίρια 10, 1, 18, 16 και 14 αποτελούν μεταγενέστερες προσθήκες, στον αρχικό πυρήνα του συγκροτήματος, χωρίς κανένα ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό στοιχείο, σε αρκετά προχωρημένη ετοιμορροπία και η ενδεχόμενη κατεδάφισή τους, θα αναδείκνυε περισσότερο τα παλαιότερα και αρχιτεκτονικά ενδιαφέροντα κτίρια του συγκροτήματος, τα οποία διατηρούμε. Είναι το 10, το 1, το 18, το 16 και το 14. Δεν το προτείνουμε το 16, προφανώς δεν το πρόσεξαν αυτό.

Κ. ΞΕΝΑΚΗΣ: Πρέπει να σας πω το εξής, ότι μετά την τελευταία αυτοψία που έκανα πριν 10 μέρες, διαπίστωσα ότι το κτίριο 16, επειδή έχει καταρρεύσει ένα μεγάλο τμήμα του, δεν παρουσιάζει πλέον ενδιαφέρον.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Οπότε έχουμε το 10, το 1, το 18 και το 14. Να τα δούμε αυτά ποια είναι; Το 1 είναι αυτό εδώ. Να δούμε κ. Ξενάκη το 1.

7. Τις παραστάσεις των κ.κ. Καμά και Καλαντζή οι οποίοι αναφέρουν τα εξής:

Κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Ανά δύο θα υπάρξουν κάποιες αεροφωτογραφίες, για να συνεννοηθούμε γρήγορα για το ποιες είναι οι θέσεις των ιδιοκτητών, να μη σας ταλαιπωρούμε στο τι θέλουμε και τι πρεσβεύουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Οι απόψεις σας είναι οι ίδιες, με αυτές που διατυπώνετε στο έγγραφό σας;

Κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Όχι, δεν έχει αλλάξει τίποτα ιδιαίτερο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Στο έγγραφο από 18/2/2002, αυτό είναι.

κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Ναι. Αν είμαστε έτοιμοι μπορούμε να ξεκινήσουμε. Στις εικόνες που έχετε μπροστά σας, 2 και 3, με το κόκκινο χρώμα είναι το αρχικό συγκρότημα του ΦΙΞ και είναι ακριβώς τα κτίρια εκείνα για τα οποία εμείς πρεσβεύουμε ότι πρέπει να διατηρηθούν ως προς το κέλυφός τους. Η εικόνα 2 το γράφει επάνω, αριστερά. Και η εικόνα 3 δείχνει το ίδιο επίσης από άλλη γωνία, οι αεροφωτογραφίες αυτές έχουν παρθεί στις 10/10/2002, δηλαδή είναι πρόσφατες αεροφωτογραφίες.

Η γνώμη μας είναι ότι αυτά τα κτίρια, τα οποία εδώ χαρακτηρίζονται με κόκκινο χρώμα, είναι εκείνα τα οποία, και δεν είναι μόνο η γνώμη μας, είναι και έτσι, αποτελούν τον αρχικό πυρήνα του συγκροτήματος και για τα οποία εμείς πρεσβεύουμε ότι πρέπει να διατηρηθούν, ως προς το κέλυφός τους.

Τα υπόλοιπα, τόσο στην εικόνα 2, όσο και στην εικόνα 3, βλέπουμε πολύ καλά αυτό το αρχικό συγκρότημα. Τα υπόλοιπα κτίρια, κατ' αρχάς συμφωνούμε με την εισήγηση της ΔΙΛΑΠ, με την εισήγηση του κ. Ξενάκη, με κάποια διαφορά, μόνο ως προς 3 κτίρια και συγκεκριμένα το κτίριο 10, όταν δούμε την εικόνα 2, το κτίριο 10 που είναι αυτό το καταστραμμένο κτίριο, το οποίο όπως βλέπουμε είναι ένα μεταγενέστερο κτίριο, για αποθηκευτικούς σκοπούς και αν αυτό έφευγε, βλέπουμε ότι το κτίριο 11, το οποίο είναι δίπλα, αναδεικνύεται η πρόσοψή του πάρα πολύ καλά, δηλαδή βλέπουμε από κάθε πλευρά το κόκκινο εμφανές τούβλο με το οποίο είναι κατασκευασμένο. Ετούτη τη στιγμή, από την εικόνα βλέπουμε, ότι ο κάθετος τοίχος είναι φτιαγμένος από κόκκινα τούβλα, τα οποία όμως κρύβονται από το κτίριο 10. Όταν πάμε στο κτίριο 1, το οποίο είναι δίπλα από το 11, βλέπουμε ότι και αυτό αποτελεί μια προσθήκη μεταγενέστερη και αυτό αποδεικνύεται από το γεγονός ότι αν δούμε στο κτίριο 2, εκεί που είναι το άσπρο χρώμα, υπάρχει ένα παράθυρο, το οποίο έχει χτιστεί προκειμένου να κατασκευαστεί αυτό το κτίριο. Είναι πολύ εμφανές, ότι και αυτό αποτελεί μια μεταγενέστερη προσθήκη, για αποθηκευτικούς σκοπούς.

Το τρίτο κτίριο, στο οποίο έχουμε τη διαφορά μας με την εισήγηση του κ. Ξενάκη, είναι το κτίριο 18, το οποίο είναι ένα κτίριο χωρίς κανένα ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό χαρακτηριστικό, δεδομένου ότι εν μέρει αυτό αποτελείται, η κατασκευή του έχει γίνει με τσιμεντόλιθους. Πολύ καλά βλέπετε στην εικόνα 5, την ας το πω διαφορά μας, μεταξύ της εισήγησης του κ. Ξενάκη και αυτών που πρεσβεύουμε εμείς. Έγχρωμα είναι εδώ η διαφορά της ΔΙΛΑΠ και των ιδιοκτητών.

Το πρώτο είναι το 1, το οποίο είναι τελείως καταστραμμένο, μετά είναι το 18, το 16 απ' ότι έχω πληροφορηθεί και ο κ. Ξενάκης δεν το θεωρεί πια σαν διατηρητέο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Αυτό είναι το 18; υπάρχει ένα μικρό, που λένε οι κύριοι 18, δεν είναι αυτό.

Ν. ΖΑΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ: Στο τοπογραφικό μας, 18 είναι αυτό εδώ και φαίνεται στη φωτογραφία σας να είναι πράγματι αυτό που λέτε κι εσείς 18. Όμως εμείς εδώ έχουμε μια καρτέλα με 18 ένα ψηλό κτίριο, ποιο είναι αυτό; Είναι από την άλλη πλευρά φωτογραφημένο, αυτό θα μας το πείτε εσείς.

Π. ΣΑΒΒΙΔΟΥ: Είναι φωτογραφημένο από την άλλη μεριά του αίθριου.

Ν. ΖΑΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ: Έτσι λέει, γιατί το λέει προς αίθριο, αλλά με τη μόνη διαφορά, αν είναι από εκείνη την πλευρά του αίθριου, αυτό έχει 3 και ισόγειο.

Κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Έτσι είναι από το αίθριο, από τη μέσα μεριά είναι τριώροφο.

Ν. ΖΑΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ: Άρα πρόκειται για το ίδιο κτίριο, από άλλη άποψη.

Κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Πάντως υπάρχει απόλυτη συμφωνία, μεταξύ των αριθμών των φωτογραφιών και του τοπογραφικού.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Είναι σαφής η εικόνα; Μήπως θέλετε να προσθέσετε κάτι;

Κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Ναι, θα ήθελα να πω απλώς, τελειώνοντας, δεν έχω πολλά να πω, έτσι κι αλλιώς και το υπόμνημά μας τα λέει, ότι με δικούς μας υπολογισμούς, για να αξιοποιηθεί αυτό το ακίνητο, δηλαδή για να αξιοποιηθούν τα κτίρια τα οποία εμείς λέμε ότι πρέπει να διατηρηθούν και αυτά είναι όλα εκείνα τα κτίρια, τα οποία έχουν κατασκευαστεί με το εμφανές κόκκινο τούβλο, ο αρχικός πυρήνας και να γίνουν κάποιες άλλες σύγχρονες δραστηριότητες, οι οποίες θα κάνουν απόσβεση της επένδυσης, χρειάζονται κάποια 41 ή 47 δις εκατομμύρια δραχμές. Όχι, για τη διατήρηση, για ολόκληρο το αντικείμενο που πρόκειται να δημιουργηθεί εκεί πέρα. Τα οποία δημιουργούν περίπου 1.100 θέσεις εργασίας και ταυτόχρονα μας εξασφαλίζουν με ένα ρεαλιστικό τρόπο, ότι τα κτίρια αυτά θα συντηρηθούν και θα μπορούμε να τα έχουμε για πολλά χρόνια. Είναι θα έλεγα μια σύνθετη κατασκευή ξενοδοχείο 3 αστέρων, μέσα στο οποίο θα ενσωματωθεί και ένα μεγάλο μέρος των υπαρχόντων κτιρίων, των διατηρητέων. Αίθουσα συνεδριάσεων, εστιατόρια, αλλά και κάποιες άλλες σύγχρονες δραστηριότητες παράλληλα. Όχι βέβαια στα διατηρητέα, αλλά στο χώρο ο οποίος θα απελευθερωθεί. Γι' αυτό το λόγο και προτείνουμε τη διατήρηση του κελύφους και την απελευθέρωση, ως προς τη χρήση. Για να μπορέσουν να βρεθούν τα χρήματα αυτά, να γίνει η επένδυση, ώστε και τα κτίρια τα οποία είναι πραγματικά αξιόλογα να σωθούν, αλλά και κάποιοι επιχειρηματίες να βάλουν αυτά τα κεφάλαια και να μπορέσουν να κάνουν απόσβεση της επένδυσης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Να σας ρωτήσω, είπατε προηγουμένως και για κάποιο κτίριο ότι είναι με τσιμεντόλιθους, ποιο είναι;

κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Αυτό το 18, από τη μια πλευρά του, την οποία φαίνεται, είναι εν μέρει χτισμένο με τσιμεντόπλινθες. Η άλλη πλευρά είναι σοβατισμένη.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Αν αυτή η πλευρά έμενε, σας δημιουργεί πρόβλημα;

κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Μόνο η πλευρά αυτή, δηλαδή το υπόλοιπο κτίριο να το κατεδαφίσουμε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ως όψη.

κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Το πρόβλημα μπορεί να υπήρχε, εμείς κατ' αρχάς μέσα στο σχεδιασμό τον οποίο έχουμε, απομακρύνουμε τα καινούρια κτίρια από αυτό το περίγραμμα που έχουμε φτιάξει για τα, από τη δική μας πλευρά διατηρητέα κτίρια, τα απομακρύνουμε αρκετά, ώστε να τονίσουμε την όψη όλων αυτών των κτιρίων.

Δηλαδή θα είμαστε αρκετά απομακρυσμένοι και το δείχνουμε και σε κάποια προμελέτη που έχουμε υποβάλλει, είμαστε αρκετά απομακρυσμένοι από τα διατηρητέα κτίρια, ακριβώς για να τονίσουμε την όψη τους. Αυτό το πράγμα, αν διατηρούνταν θα μας έφερνε κάποιες δυσκολίες στο σχεδιασμό μετά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Πόσο νεότερα είναι, πού τα χρονολογείτε αυτά;

κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Δεν είμαι έτοιμος να απαντήσω και θέλω να σέβομαι τα λόγια μου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Επειδή ξέρετε το κτίριο, εγώ δεν το έχω δει ποτέ, γι' αυτό σας ρωτώ.

κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Εγώ το έχω δει πολλές φορές, αλλά παρόλα αυτά δεν μπορώ να απαντήσω.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Έχετε σκεφτεί στο σχεδιασμό σας, τις χρήσεις που θα δοθούν σε αυτά τα διατηρητέα κτίρια;

κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Σας είπα περίπου ότι θα ενσωματωθούν εν πολλοίς στο ξενοδοχείο των 5 αστέρων, σε ό,τι αφορά τις χρήσεις του, δηλαδή κάποια διοικητικά, κάτι ΣΠΑ που θα λειτουργήσουν μέσα, εστιατόρια, γραφεία, συνεδριακό κέντρο και τέτοια πράγματα. Για να κρατήσουμε και τη μνήμη του ΦΙΞ θα κάνουμε και μια μικρή παραγωγή μπύρας για ιδιοκατανάλωση, όπως είναι στις περισσότερες πρωτεύουσες της Ευρώπης. Μια παραγωγή μπύρας, σε ένα από τα κτίρια αυτά, για ιδιοκατανάλωση. Και για μνήμη, αλλά είναι και κάτι που είναι αξιόλογο.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Εδώ τι όροι δόμησης ισχύουν στο συγκεκριμένο χώρο;

κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Αν θυμάμαι καλά 2,4 συντελεστής δόμησης και 0,7 κάλυψη.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Αν σκέφτεστε να τα εξαντλήσετε αυτά, φοβάμαι ότι εδώ θα γίνει κάτι το οποίο δε θα μπορέσει...

κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Ούτως ή άλλως, ποτέ δεν εξαντλείται η δόμηση ολόκληρη. Εκείνο το οποίο θα ήθελα να σας διαβεβαιώσω, εμείς είμαστε πρόθυμοι τη μελέτη την οποία θα κάνουμε, να τύχει της έγκρισης.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Μα ούτως ή άλλως θα γίνει αυτό. Γι' αυτό ακριβώς, επειδή τα κτίρια που διατηρούνται ασφαλώς δεν έχουν ούτε ενιαίο ύψος αρχιτεκτονικό και χτίζοντας κι εσείς από πίσω τα υπόλοιπα, προκειμένου να κάνετε το συγκρότημα αυτό, θα πρέπει να δώσετε μεγάλη προσοχή στο πόσο πολύ θα εξαντλήσετε και αφετέρου τη μορφή που θα έχει.

Κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Θα συνεργαστούμε με τους δικούς σας αρχιτέκτονες.

Κ. ΞΕΝΑΚΗΣ: Ούτως ή άλλως είναι γνωστό ότι η μελέτη που θα κάνετε θα περάσει από το Υπουργείο Πολιτισμού για να εγκριθεί. Οπότε εννοείται ότι θα εξαντληθούν αυτές οι δυνατότητες. Αυτό που ήθελα να πω, μια που είστε παρόντες στο Συμβούλιο, είναι αν οι ιδιοκτήτες είναι διατεθειμένοι να χαρίσουν ενδεχόμενα κάποιον από το μηχανολογικό εξοπλισμό που έχει απομείνει στο συγκρότημα, αφού καταγραφεί και αφού γίνει η σχετική αξιολόγηση στην 4^η Εφορεία, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί στο Τεχνικό Μουσείο της Θεσσαλονίκης. Μια που είμαστε εδώ πέρα θα ήθελα να δούμε αν υπάρχει μια τέτοια διάθεση εκ μέρους σας.

Κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Ναι, οι ιδιοκτήτες δε θα είχαν αντίρρηση, όσα από αυτά έχουν απομείνει, απ' όσο εγώ γνωρίζω είναι κάποιοι λέβητες με "ίλωση" που πιθανόν να είχαν κάποιο ενδιαφέρον και μια ατμογεννήτρια, ό,τι έχει μείνει από εκείνη. Τίποτα άλλο αξιόλογο, δεν υπάρχει μέσα. Οτιδήποτε από αυτά τα κρίνετε αξιόλογα, να τα χαρίσουμε για το μουσείο.

Ν. ΖΙΑΣ: Άκουσα με πολλή ευχαρίστηση τις προθέσεις σας, που συμπίπτουν σε μεγάλο βαθμό με τη δική μας αποστολή. Θα ήθελα μια παρατήρηση μόνο. Είπατε πολύ σωστά ότι θέλετε να διατηρήσετε τον αρχικό πυρήνα. Θα φτάσουμε από μια εποχή, από 100 χρόνια, περίπου διαφορά, θα έχουν τα καινούρια από τα παλιά. Αυτό εδώ το κτίριο, η όψη αυτή, ίσως θα ήταν ένας σύνδεσμος ανάμεσα στα παλιά, τα αρχικά και τα σημερινά, που θα βοηθούσε τον αρχιτέκτονα για την όλη μορφή του κτιρίου. Πώς θα βλέπατε αυτή την πρόταση, την οποία έκανε και η κα Πρόεδρος.

Κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Εννοείτε να διατηρούσαμε την όψη αυτή και να τη συνδέαμε με κάποιο κτίριο. Να προσπαθήσουμε όσο μπορούμε. Εγώ δεν αρνήθηκα, είπα ότι πιθανόν να αποτελέσει κάποια δέσμευση, δεν αρνήθηκα.

Π. ΣΑΒΒΙΔΟΥ: Η μόνη του διαφορά, απ' ότι αντιλαμβάνομαι μέσα από αυτό το υλικό που έχουμε, είναι ότι σε κάποιο σημείο, από την πλευρά που έχει το 16, το 17, εκεί πιθανόν να έχουμε αυτούς τους πλίνθους, τη φθηνή κατασκευή.

Δηλαδή φοβάμαι ότι η πρόταση μιας όψης και έτσι όπως φαίνεται και από την αεροφωτογραφία, δε βοηθάει, το βλέπω ότι μάλλον πρέπει να μείνει το κέλυφος και να συνδεθεί με τα νέα κτίρια, με μοντέρνα κατασκευή και να αποτελέσει μετάβαση.

Κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Ανάμεσα στο 16 και στο 18, που ο διάδρομος είναι πάρα πολύ στενός. Αν κοιτάξετε την εικόνα 5, θα δείτε ότι εκτός από 2 παράθυρα, που υπάρχουν πολύ ψηλά, το υπόλοιπο είναι τυφλός τοίχος. Μιλώ για το διάδρομο. Η πλευρά δε, που ουσιαστικά είναι ο ενιαίος τοίχος με το 17, είναι επίσης μια πρόσοψη με μόλις 2 παράθυρα. Στο 17 έγινε η προσθήκη.

Κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Δεν είναι παράθυρα, επειδή πιστεύω ότι και ο κ. Ξενάκης έχει περάσει. Λέω για τις πλευρές που συνορεύουν με το 16 και το 17, του συγκεκριμένου κτιρίου, του κτιρίου 18, δεν έχουν κάποια πρόσοψη αξιόλογη, παρά μόνο δύο πολύ μικρά παράθυρα.

Π. ΣΑΒΒΙΔΟΥ: Δεν μπορεί πάντως να μείνει, μόνο η μία όψη, είναι ανέφικτο.

Κ. ΚΑΛΑΤΖΗΣ: Ότι είναι ανέφικτο δε θα το έλεγα, δηλαδή το βλέπετε σε καθημερινή βάση, να κρατάμε μια φάτσα προς κάποιο δρόμο, που είναι διατηρητέο και τσ. υπόλοιπο να γίνεται. Βέβαια είναι κάποια πρόσθετα έξοδα, αλλά εν πάση περιπτώσει θα μπορούσε να μείνει και μια όψη, αν αυτή την κρίνετε εσείς αξιόλογη και να συνεχιστεί το κτίριο. Διότι κάπως ελευθερώνεται ο αρχιτέκτονας, από το να κρατήσει ένα κτίριο. Αλλά εν πάση περιπτώσει, η τελική απόφαση είναι δική σας.

Θ. ΚΑΜΑΣ: Κατέθεσα στην κα Πρόεδρο, αν μου επιτρέπετε, ένα σπιράλ μέσα στο οποίο εμπεριέχονται κάποιες φωτογραφίες που δείχνουν την κατάσταση του συγκροτήματος όπως είναι σήμερα, κάποιων κτιρίων του συγκροτήματος.

Μία έκθεση, όσον αφορά τις απόψεις των ιδιοκτητών, την άποψη των ιδιοκτητών και μια έκθεση του κ. Βεργόπουλου Σταύρου, ο οποίος είναι Επίκουρος Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας. Για να βοηθήσει ενδεχομένως στον προβληματισμό σας.

Ν. ΖΑΜΕΝΟΠΟΥΛΟΥ: Εγώ θα ήθελα να γίνει σαφές, ότι αυτά, επειδή είδα την προθυμία σας να ανταποκριθείτε στην πρόταση να δοθούν στο μουσείο ορισμένα αξιόλογα κομμάτι, εννοείτε ότι αυτά που εμείς έχουμε πει κελύφη, από εκεί ό,τι βγει. Αν έχουν προταθεί κάποια που πρέπει να μείνουν In situ, αυτά θα μείνουν In situ. Επίσης, αν εσείς προτίθεστε όντως και τα καταφέρετε στη μελέτη σας να εντάξετε την παρασκευή μιας μπύρας που θα χρησιμοποιείτε εκεί, βεβαίως και θα επιλέξετε αυτά, τον εξοπλισμό.

Στο σημείο αυτό αποχώρησαν οι κ.κ. Θ. Καμάς και Καλατζής

8. Την συζήτηση μεταξύ των μελών του Συμβουλίου κατά την οποία:

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ούτως ή άλλως, εγώ πρόσφατα που ήμουν στην Πάτρα και είδα τη ζυθοποιία που έγινε στα παραδοσιακά κτίρια των σφαγείων, με σύγχρονα μηχανήματα, είναι εξαιρετικό το αποτέλεσμα.

Γ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ: Οι αεροφωτογραφίες αυτές που μας έδειξαν ήταν πάρα πολύ διαφωτιστικές, ως προς την κατάσταση όπως έχει εξελιχθεί, την οποία βρίσκω πάρα πολύ διαφορετική από εκεί που είχαμε διαπιστώσει με τον κ. Ριζόπουλο και την κα Φίλιππα, εδώ και 10 χρόνια. Διαπιστώνω ότι το κτίριο 10 έχει πραγματικά εξαφανιστεί, τα αξιόλογα ζευκτά, για τα οποία το διατηρούσαμε, διότι δεν το διατηρούσαμε, για την μάλλον φτωχική του εκείνη πρόσοψη, επίσης και το κτίριο 1, το οποίο ήμουν από εκείνους που είχαν προτείνει τη διατήρησή του, τολμώ να πω ότι η κατάρρευση της οροφής του μου έδωσε μια προοπτική αποκάλυψης και αξιοποίησης της αρχικής πρόσοψης, η οποία μου προκάλεσε πολύ μεγαλύτερο ενδιαφέρον, από την πρόθεση που τυχόν είχαμε να διατηρήσουμε το κτίριο 1 και να την κρύψουμε αυτή την πρόσοψη. Επίσης το κτίριο 18, για το οποίο έγινε τόση συζήτηση, είναι μάλλον ένα misplaced θα έλεγε, ένα κακοτοποθετημένο και μάλλον ασήμαντο στοιχείο. Για μένα η απελευθέρωση αυτής της πολυσήμαντης παλαιάς όψεως, αποτελεί αισθητικό στόχο, πολύ σημαντικότερο από οποιαδήποτε άλλη διατήρηση πραγμάτων μεταγενεστέρων και πολύ κακοποιημένων, όπως είναι αυτά τα οποία είδαμε. Πιστεύω ότι αυτή η νεότερη mania μας με τη βιομηχανική αρχαιολογία, μας εξωθεί σε ακρότητες. Εγώ παραμένω πάντα αρχιτέκτονας και τα κριτήριά μου είναι αισθητικά.

Συνεπώς πιστεύω ότι η αποκάλυψη της αρχικής αυτής τούβλινης, κόκκινης όψεως είναι ο σημαντικότερος στόχος μας. δεδομένου ότι αυτά τα κτίρια, για τα οποία υπήρχαν οι αμφισβητήσεις ήδη έχουν καταρρεύσει, η επιμονή μας να τα διατηρήσουμε θα ήταν λάθος. Δεν ξέρω αν υπάρχουν σοβαρές αντιρρήσεις σε αυτό, δεν είναι αξιόλογα κτίρια. Για το κτίριο 1, το κτίριο 18 και το κτίριο 10 λέω.

Το κτίριο 1 και το κτίριο 18 κρύβουν τις αρχικές όψεις, στις οποίες παρά τους σημερινούς σοβάδες και τα πασσαλείμματα υπάρχει σημαντική παρουσία του βιομηχανικού εκείνου τούβλου.

Προτείνω να σκεφτούμε ότι η πρόταση αυτών των ανθρώπων, οι οποίοι μας έδωσαν δείγματα καλής θέλησης και σοβαρής πρόθεσης, η πρότασή τους είναι λογική.

Διότι τα κτίρια τα οποία ζητούν να αφαιρέσουμε από την πρότασή μας, είναι ήδη ερείπια. Η σημαντικότητά τους υπήρχε στις στέγες τους, οι στέγες αυτές εξαφανίστηκαν. Αυτή είναι η πρότασή μου, βάσει περισσότερο αρχιτεκτονικών και αισθητικών κριτηρίων και όχι της manias διατηρώ τα πάντα, διότι είναι βιομηχανικό

19

συγκρότημα. Εμένα να σας πω τα βιομηχανικά κτίρια, αν δεν έχουν και αισθητική ποιότητα, δε με πείθουν για την ανάγκη της διατήρησής τους. Είναι λίγο φανατική η άποψή μου, αλλά παρακαλώ ακούστε την.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Εγώ συντάσσομαι απόλυτα με τα όσα είπε ο κ. Καθηγητής προηγουμένως και για έναν επιπλέον λόγο, ότι όλα αυτά τα χρόνια, αν είχαμε κάνει μια πιο ρεαλιστική πολιτική, πιθανόν να είχαμε περισώσει και περισσότερα κτίρια και αυτά τα οποία σήμερα έρχονται στα χέρια μας, να ήταν σε καλύτερη κατάσταση και θέλω να πω ότι εξαντλώντας την αυστηρότητά μας και την επιθυμία μας να διατηρήσουμε οτιδήποτε παλιό, οδηγεί πολλές φορές σε αποτελέσματα σαν αυτό εδώ, το οποίο δε νομίζω ότι ευτύχησε πολύ. Θα μπορούσαν να είχαν σωθεί και άλλα κτίρια. Εφόσον οι προτάσεις είναι, σύμφωνα με όσα είπε και ο κ. Προκοπίου, έχουν μια λογική μέσα τους και θεωρώ ότι θα μπορέσουν να τους αφήσουν να αναπτύξουν και την επιχειρηματική τους δραστηριότητα, η οποία δεν είναι άμοιρη, όλα αυτά, ένας επιχειρηματίας θέλει να κάνει μια επένδυση που να του αποφέρει, θεωρώ ότι θα τύχουν και μιας καλύτερης μεταχείρισης αυτά τα κτίρια για τα οποία νομίζω ότι οι περισσότεροι έχουμε συμφωνήσει ότι θα πρέπει να διατηρηθούν. Με αυτό το σκεπτικό, συντάσσομαι με την άποψη του κ. Προκοπίου.

Κ. ΞΕΝΑΚΗΣ: Ήθελα να πω κάτι προηγουμένως, όσον αφορά το μηχανολογικό εξοπλισμό και την in situ διατήρησή του κλπ. Θεωρώ ότι εφόσον ο μηχανολογικός εξοπλισμός είναι αποσπασματικός πλέον, δε νομίζω ότι έχει έννοια να υπάρχει ένας χώρος κενός και μια γεννήτρια μέσα στη μέση. Δηλαδή υπάρχουν μερικές φωτογραφίες...Γιατί το κτίριο 2, έχει και αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία ενδιαφέροντα. Όταν αναφέρομαι στη διατήρηση όλου του κτιρίου 2, δεν αναφέρομαι μόνο στο μηχανολογικό εξοπλισμό, ο οποίος ενδεχομένως να μην υφίσταται ολόκληρη. Απ' ότι είδατε στις φωτογραφίες, έχουν κλαπεί οι ζυθοβραστήρες, αναφέρομαι σε μια ξύλινη σκάλα, σε μια μεταλλική πόρτα, υπάρχουν ορισμένα αρχιτεκτονικά στοιχεία.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Και ο μηχανολογικός εξοπλισμός;

Κ. ΞΕΝΑΚΗΣ: Να μείνει, ό,τι έχει απομείνει.

Θ. ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Αν πούμε ότι παραμένει εκεί, άκουσα ότι σκοπεύουν να ιδρύσουν μια μικρή, εκ λόγων μνήμης, μια μικρή μονάδα παραγωγής μπύρας. Θα μπορούν στα ίδια κτίρια, αν θα είναι στα άλλα;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Όχι, δε θα τους πούμε να είναι στα ίδια κτίρια.

Θ. ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Εν πάση περιπτώσει εγώ συντάσσομαι με τον κ. Προκοπίου, διότι πιστεύω ότι είχε και αυτοψία επί τόπου.

Ε. ΚΑΜΠΟΥΡΗ: Ήθελα να πω και σε αυτά που θα πω, έχω από τη μια πλευρά του μυαλού μου παράλληλα, ότι το κτίριο από το '94 και μετά ιδιαίτερα, που έγινε ο χαρακτηρισμός ο ευρύτερος, έχει όντως μια φθορά τόσο φυσική όσο και τεχνητή.

Δηλαδή το έχω στο νου μου, από τη μια πλευρά αυτό το πράγμα, που δηλώνει αδυναμίες τοπικής κοινωνίας, Δήμων, Επιμελητηρίων κλπ. και από την άλλη μεριά σε μια απόφαση μείωσης της προστασίας τουλάχιστον σε τοπικό επίπεδο, θα φέρει κάποιες αντιρρήσεις. Εκείνο που θέλω να πω είναι, ότι όπως και στα αρχικά ιστορικά στοιχεία που αναφέρθηκε, ξεκίνησε η μικρή μονάδα του οινοποιείου στα τέλη της περασμένης δεκαετίας, μετατράπηκε σε μια μεγαλύτερη, πήρε την επιχείρηση, στο μεγαλύτερο ποσοστό ο Φιξ στη δεκαετία του '20 και κυρίως από την εποχή εκείνη, ο λεγόμενος μηχανολογικός εξοπλισμός που συζητιέται, άλλαξε, εκσυγχρονίστηκε και υπάρχουν και κάποιες επιμέρους τροποποιήσεις σε όλα αυτά τα κτίρια, που οι δύο αυτές ενότητες προηγούνται αυτής της εποχής.

Δηλαδή αυτή τη στιγμή αποφάσεις του να μη περιληφθούν κάποια κτίρια, όπως το 18 που συζητιέται, είναι ένα κτίριο παλαιότερο των 100 ετών, στο οποίο θα γίνει κατεδάφιση. Όσον αφορά το μηχανολογικό εξοπλισμό, ο οποίος μπορεί να ταυτιστεί, υπάρχει εδώ ένα ντοσιέ, που δίνει πληροφορίες σε κάθε κτίριο τι μηχανολογικός εξοπλισμός υπάρχει και υπάρχει από το αρχείο του Ιστορικού Αρχείου Μακεδονίας, τα σχέδια αυτού του εξοπλισμού, που είναι αυτής της περιόδου του μεσοπολέμου.

Κάποια μάλιστα από αυτά, ένα που βρίσκεται στο δώμα του 18, το αγόρασε η εταιρεία και ούτε καν πρόλαβε να το χρησιμοποιήσει. Είχαμε κάνει μια τελευταία επίσκεψη με εργαζόμενο στην επιχείρηση και μας εξήγησε κυρίως ό,τι είχε να κάνει με την αλυσίδα αυτή των μηχανημάτων.

Αναμφίβολα ο πιο σημαντικός εσωτερικός χώρος είναι το κτίριο 2, όχι μόνο για τον εξοπλισμό του ο οποίος εκλάπη, που ήταν οι ζυθοβραστήρες, αλλά για τη διαμόρφωση του χώρου, τα υλικά επένδυσης, πλακίδια, οι μορφολογικές λεπτομέρειες, ακριβώς επειδή είχε αυτή τη χρήση παλιά, που μπορούσε κανείς να δοκιμάσει επί τόπου την μύρα, υπήρχαν δηλαδή αντίστοιχα των ευρωπαϊκών παραδειγμάτων. Χώρια από τις θέσεις αυτών των βραστήρων που χάθηκαν, νομίζω ότι το εσωτερικό όντως πρέπει να διατηρηθεί, γιατί έχει μια διαμόρφωση τέτοια, που συνδέεται με την κατασκευή του κτιρίου.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Σε αυτά δε διαφωνεί κανείς. Δηλαδή μην επιχειρηματολογούμε για πράγματα που δεν υπάρχει διαφωνία.

Ε. ΚΑΜΠΟΥΡΗ: Πέρα από αυτό, για να μη λέω πολλά, η γενική κατάσταση που προφανώς αλλοιώνεται με το χρόνο, γιατί δεν υπήρξε ποτέ και στο ενδιαφέρον των ιδιοκτητών να ληφθούν κάποιες χρήσεις που να μπορέσουν να ενταχθούν οι μορφές, έτσι όπως είναι σήμερα, είναι μια συνέχεια. Δηλαδή είναι δύο συμπαγείς ενότητες, που ενώνονται μάλιστα με μια πολύ ενδιαφέρουσα εναέρια κυκλοφορία με μια κλίμακα, ανάμεσα στις δύο συστάδες των συγκροτημάτων και όπου, αν αφαιρέσει κανείς τα κτίρια στα περιθώρια, όπως είναι το 17 που συζητήθηκε το 16B, το 8 και το 9 που είναι νεώτερα, τα υπόλοιπα όλα είναι στα τέλη και στις αρχές του περασμένου αιώνα, κατά την άποψή μου είναι σημαντικά και συνεκτικά και πρέπει να διατηρηθούν και το 1 π.χ. Δηλαδή μια εισχώρηση νέων κατασκευών, δε θα μπορέσει να συνδεθεί και αρχιτεκτονικά με τα υπόλοιπα. Δηλαδή αυτά είναι τόσο πυκνά, που να αφαιρέσει κανείς το 18 ή το 16, φαντάζομαι ότι μια νέα μελέτη πολύ δύσκολα θα μπορέσει να μπει σε αυτούς τους χώρους.

Οπότε δεν έχει νόημα να παραμείνουν αυτά. Γιατί αφαιρούνται χώροι, οι οποίοι είναι τόσο ενταγμένοι στο σύνολο και ως προς τη νέα μελέτη, που αυτό δε μας απασχολεί ίσως τώρα, αλλά και που προφανώς είναι των ίδιων φάσεων με μικρές διαφορές μεταξύ τους και κατά την άποψή μου έχουν και αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον και κατασκευαστικό κυρίως που κανείς θα πρέπει βέβαια να το δει σε λεπτομέρειες.

Εγώ θεωρώ ότι αν με μια νέα μελέτη αξιοποιηθεί ο μεγάλος ελεύθερος χώρος...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Είπε προηγουμένως η κα Καμπούρη, εκτός αν δεν κατάλαβα καλά, ότι θεωρεί ότι το 16B και το 17, πρέπει να διατηρηθούν.

Ε. ΚΑΜΠΟΥΡΗ: Όχι, το ανάποδο είπα. Είναι αυτά τα κτίρια στις παρυφές του συγκροτήματος, που είναι όντως μεταγενέστερα, δηλαδή ειδικά το 16B που στο βάθος του είναι αυτοί οι φούρνοι που ρωτούσατε, το 16B, το 17, το 7A, 8 και 9, που είναι κατασκευές του '30 και του '40. Και που έχει ένα νόημα, διότι είναι στην άκρη και θα βοηθήσουν να μείνει μια μεγαλύτερη ζώνη, χωρίς να απομειωθεί ο δομήσιμος χώρος για τους ιδιοκτήτες. Εν πάση περιπτώσει, αν θέλει να δει κανείς στοιχεία για το κάθε κτίριο υπάρχουν εδώ, με το τι περιλαμβάνει, σε τι κατάσταση είναι σήμερα, φωτογραφίες για το κάθε κτίριο και χάρτες που φαίνεται, τόσο κατά φθορά στεγών, αν υπήρχαν ερωτήματα, όσο και οικοδομικές φάσεις, που φαίνεται ότι οι παλιότερες καταλαμβάνουν τα μεγαλύτερα κομμάτια. Αυτά είναι όντως τα νεώτερα, που συζητάμε εδώ, στις άκρες αυτά τα 3 και οι νεώτερες επεκτάσεις.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Δηλαδή η πρότασή σας ποια είναι σε σχέση με την εισήγηση; Να μας πείτε με αριθμούς, για να μπορούμε να καταλάβουμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Θα μας πείτε, αν έχετε κάτι επιπλέον από αυτά που είπε η εισήγηση.

Μ. ΦΟΥΝΤΟΥΚΟΥ: Δηλαδή η εισήγηση χαρακτήρισε κάποια, αν θέλετε εσείς και κάποια άλλα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ένα μπερδεμα γίνεται με αυτά τα νούμερα. Η εισήγηση γίνεται με συγκεκριμένους αριθμούς. Επί της εισήγησης λοιπόν, αν έχετε και κάποια άλλα να προσθέσετε, πείτε μας μόνο τα επιπλέον νούμερα. Τίποτα περαιτέρω.

Θ. ΘΕΟΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν ποδειγεται ούτε εξαρτάται από τις όποιες διαθέσεις οι απόψεις μιας κοινωνίας. Εδώ έχει έρθει τόσες και τόσες φορές σε σύγκρουση με φορείς ανώτερους από μια κοινωνία μιας μικρής, μεσαίας ή μεγάλης πόλης. Επομένως είμαστε αυτοτελείς και αυθύπαρκτοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Έχουμε αυτή τη στιγμή διαμορφωμένες δύο απόψεις, πλήρως διαμορφωμένες. Η μία είναι η εισήγηση, έτσι όπως παρουσιάστηκε από την κα Χατζηνικολάου με τα συγκεκριμένα κτίρια, που νομίζω ότι τα έχουμε σημειώσει όλοι. Η δεύτερη πρόταση είναι έτσι όπως διατυπώθηκε από τον κ. Προκοπίου και έχουμε ακόμα μια ανεξιχνίαστη στην οποία... να δούμε την πρόταση αυτή.

Ε. ΚΑΜΠΟΥΡΗ: Δεν περιλαμβάνεται το 16...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τι θα πει δεν περιλαμβάνεται, τα επιπλέον θα πείτε.

Ε. ΚΑΜΠΟΥΡΗ: Τα επιπλέον λέω, αυτά. Το 16, το 16Α...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Τα προτείνει αυτά για χαρακτηρισμό.

Ε. ΚΑΜΠΟΥΡΗ: Το 16, το 16Α, καλώς το είπα και το 7 και το 7Α.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Επιπλέον της εισήγησης το 7, το 7Α, το 16 και το 16Α. Επιπλέον το 7Α, το 16Α, το 16Β.

Ε. ΚΑΜΠΟΥΡΗ: Όχι το 16Β.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Εντάξει, το 16 και 16Α. Να το θέσουμε σε ψηφοφορία. Υπέρ της πρότασης της κας Καμπούρη, που είναι η πλέον μαξιμαλιστική. Η κ. Καμπούρη.

Την, κατόπιν όλων των παραπάνω, συζήτηση μεταξύ των μελών του Συμβουλίου, σχετικά με την εξεταζόμενη υπόθεση και κατόπιν φανεράς ψηφοφορίας **γνωμοδοτεί** για τα κτίρια του βιομηχανικού συγκροτήματος **ΦΙΞ Θεσσαλονίκης** ως εξής:

Α) Ομόφωνα

Υπέρ του χαρακτηρισμού ως μνημείου, σύμφωνα με τον Ν.3028/02, του κτιρίου αρ.2 με τον μηχανολογικό εξοπλισμό του, όπως σημειώνεται στο τοπογρ. διάγραμμα, που συνοδεύει την απόφαση.

Β) Ομόφωνα

Υπέρ του χαρακτηρισμού ως μνημείου, σύμφωνα με τον Ν.3028/2002 των κελυφών των κτιρίων με αρ. 2^α, 2β, 2γ, 3, 4, 5, 6, 7, 11, 14, 15, 15^α και 19, όπως σημειώνονται στο συνημ. τοπογ. διάγραμμα.

Γ) Ομόφωνα

Υπέρ του μη χαρακτηρισμού ως μνημείων σύμφωνα με το ν.3028/02 των κτιρίων με αριθ.12, 20, 7^α, 8, 9, 13, 25, 16, 16^α, 16β, 17, 28^α, 26, 27, 28, 29, 30, 21, 22, 23, 24. όπως σημειώνονται στο συνημ. τοπογ. διάγραμμα.

Δ) Κατά Πλειοψηφία

(Πέντε (5) ψήφοι υπέρ του χαρακτηρισμού από τα μέλη κ.κ. Ζαμενοπούλου, Ριζόπουλο, Σαββίδου, Παλιούρα και Καμπούρη)

Υπέρ του μη χαρακτηρισμού ως μνημείων σύμφωνα με το ν.3028/02 των κτιρίων 1,10,18 όπως σημειώνονται στο συνημ. τοπογ. διάγραμμα.

Ε) Ομόφωνα

Υπέρ του ορισμού περιβάλλοντος χώρου με τα στοιχεία ΑΒΓΔΕΖΑ, όπως σημειώνονται στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα με σκοπό την προστασία και ανάδειξη των παραπάνω διατηρητέων κτιρίων του συγκροτήματος ΦΙΞ.

Στο σημείο αυτό αποχωρεί από την αίθουσα η Πρόεδρος του ΚΣΝΜ Λίνα Μενδώνη

ΑΡΧΕΙΟ

Ημερ/ία:

17.7.02

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Αθήνα, 5 Ιουνίου 2002

Αριθμ. πρωτ.

ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1149/32475

Ταχ. Δ/ση : Ερμού 17
Ταχ.Κώδικας: 101 86
Πληροφορίες: Αλ. Ξενάκης
Τηλέφωνο : 010 -32 32 611

ΠΡΟΣ: Το Κεντρικό Συμβούλιο
Νεωτέρων Μνημείων
Ερμού 17

ΚΟΙΝ: Πίνακα Αποδεκτών

ΘΕΜΑ: Επανεξέταση της ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/
26938/23-5-94 (ΦΕΚ 479/Β/24-6-94) με την
οποία χαρακτηρίσθηκαν ως διατηρητέα μνημεία
κτίρια του βιομηχανικού συγκροτήματος ΦΙΞ
στη Θεσσαλονίκη με τον μηχανολογικό εξοπλισμό
τους και τον περιβάλλοντα χώρο τους

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ	
ΑΡ. ΠΡΩΤ.	1114
ΗΜΕΡΟΜ.	26-6-02
ΧΡΕΩΣΗ	Βενιζέλος

Δ.Δ.Μ.Α.Μ.

Έχοντας υπόψη την ΥΑ ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/49095/30-10-91 (ΦΕΚ 987/Β/28-11-91) και την γνωμοδότηση υπ' αριθ. 930/88 του Νομικού Συμβούλου του ΥΠΠΟ, το με αρ. 1904/30-9-94 έγγραφο του Νομικού Συμβούλου του ΥΠΠΟ, καθώς και την με αρ. 2378/94 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, αναπέμπουμε τον φάκελο της υπόθεσης που αναφέρεται στο θέμα προκειμένου να εισαχθεί στο Συμβούλιό σας για γνωμοδότηση συμφώνως προς τον Ν.1469/50 "περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830".

Στη συνέχεια παρακαλούμε να μας επιστρέψετε τον φάκελο με απόσπασμα του σχετικού πρακτικού.

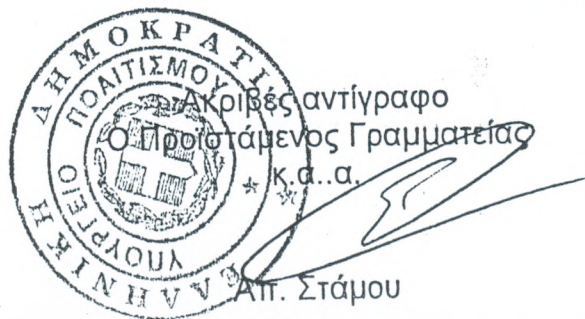
Οι ενδιαφερόμενοι, προς τους οποίους κοινοποιείται το έγγραφο αυτό εάν επιθυμούν να παραστούν και να εκθέσουν τις απόψεις τους κατά τη συνεδρίαση του Συμβουλίου, παρακαλούνται να το δηλώσουν στη Γραμματεία του Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων, (τηλ. 32 20 816, 32 43 058, Δ./ση Ερμού 17, 101 86 Αθήνα), μέσα σε διάστημα 5 ημερών από την παραλαβή του εγγράφου αυτού, υποβάλλοντας σχετική αίτηση.

Επίσης απαγορεύεται η εκτέλεση οποιωνδήποτε οικοδομικών εργασιών στο παραπάνω συγκρότημα, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 1469/50 και την ατομική γνωμοδότηση του Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου μας υπ' αριθμ. 282/1988, μέχρις ότου ανακοινωθεί η απόφαση του Υπουργείου μας για το θέμα αυτό.

Συνημμένα : Φάκελος υποθέσεως

Εσωτερική διανομή
ΔΙΛΑΠ/Γ

Ο Υπουργός
Ευάγγελος Βενιζέλος

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. Ατλαντική Τεχνοδομική Ε.Π.Ε.
Ανδριανουπόλεως 15,
Θεσσαλονίκη 551 33
2. Κ. Νικόλαο Ζαφειρίδη
Β. Ρώτα 10,
Συκιές Θεσσαλονίκη 566 25
3. κ. Πάρη Παρίση
Ι. Δραγούμη 48
Θεσσαλονίκη 546 31
4. κ. Χαρίλαο Ζαφειρίδη
Ανδριανουπόλεως 15
Θεσσαλονίκη 551 33
5. Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Θεσσαλονίκης
Τμήμα Πολεοδομίας και Πολεοδομικών Εφαρμογών
Μανουσogiαννάκη 6
Θεσσαλονίκη 546 21
6. Αστυνομική Δ/ση Θεσσαλονίκης
Θεσσαλονίκη 545 00
7. 4η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων
Ηροδότου 17
Θεσσαλονίκη 546 34
8. Δήμο Θεσσαλονίκης
Δ/ση Αρχιτεκτονικού Σχεδίου Πόλεως
Ελ. Βενιζέλου 45
Θεσσαλονίκη 564 31
9. ΣΑΔΑΣ - ΠΕΑ
Βρυσακίου 15
Αθήνα 105 55
10. ΜΑΚΤ
Ανώνυμη Τεχνική Εργοληπτική Κατασκευαστική Εταιρεία
Πλ. Γεωργίου 28
Πάτρα 262 21

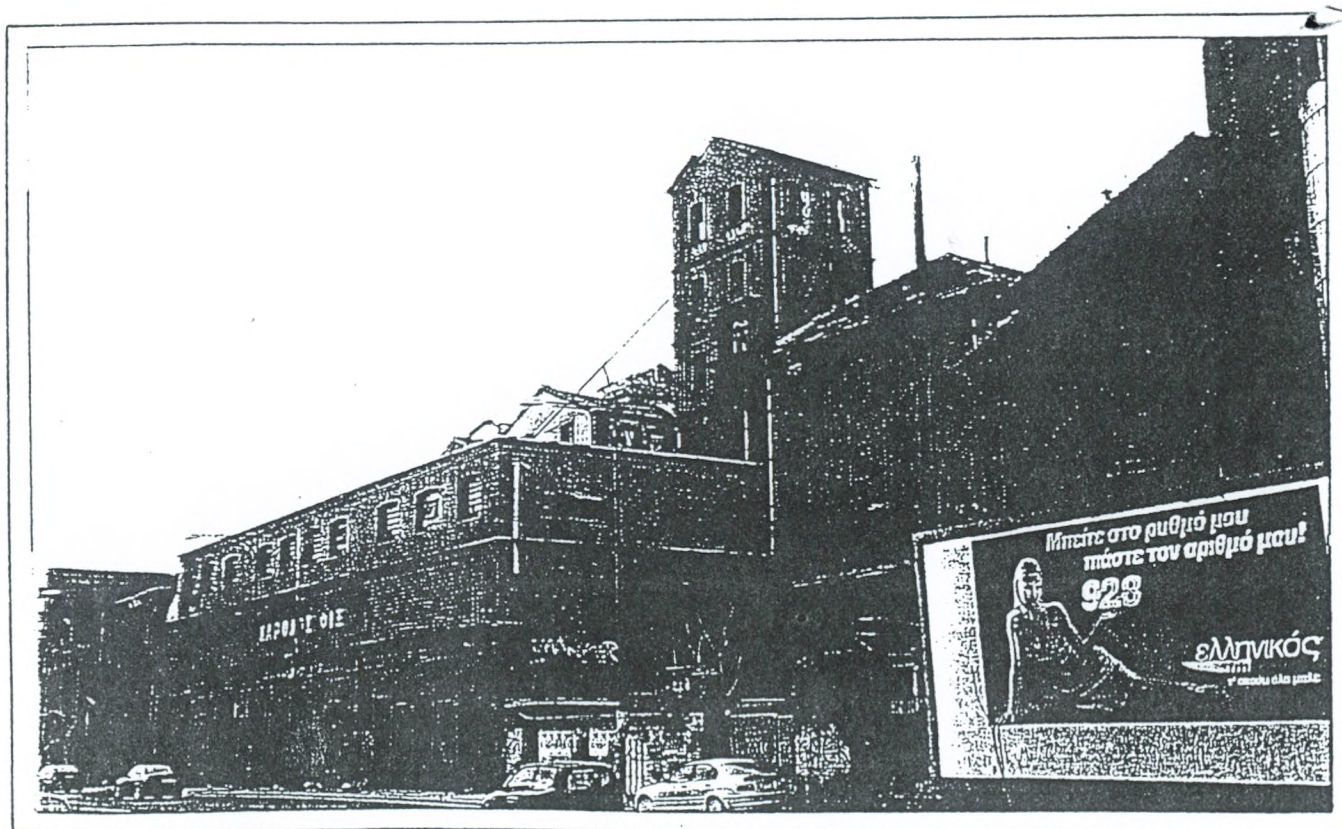
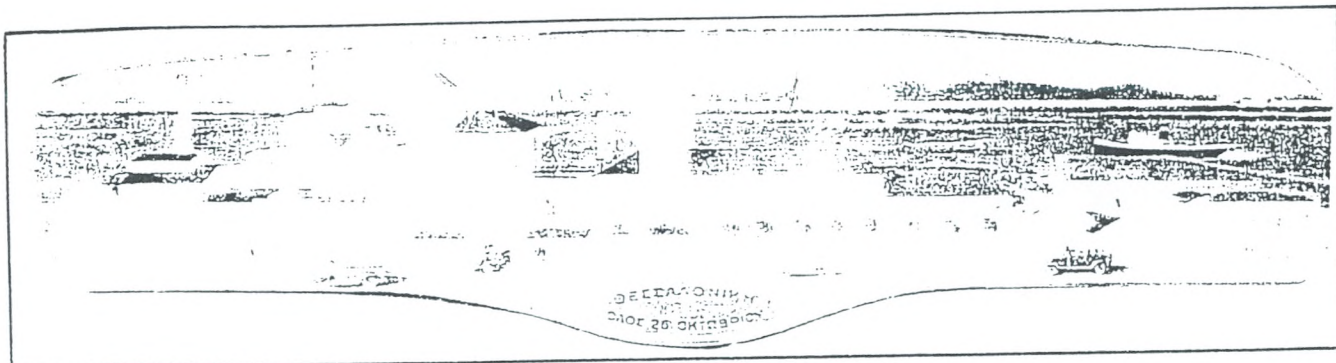
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ

5-4-03
ΕΛΛΑΤ

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ
«ΖΥΘΟΠΟΙΙΑ ΦΙΞ» ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ.ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Αθήνα, 5 Φεβρουαρίου 2003

Ταχ. Δ/ση : Ερμού 17
Ταχ. Κώδικ. : 101 86
Πληροφορίες: Αλεξ. Ξενάκης
Τηλέφωνο : 210 - 32 32 611
FAX : 210 - 32 40 388

ΘΕΜΑ : Βιομηχανικό συγκρότημα «Ζυθοποιία «ΦΙΞ» επί της οδού
26^{ης} Οκτωβρίου στη Θεσσαλονίκη ιδιοκτησίας «ΤΕΧΝΙΚΗ
ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ» Ε.Π.Ε.

Σύντομη ιστορική αναδρομή

Η πρώτη βιομηχανική μονάδα που δημιουργήθηκε στο χώρο του υπό εξέταση συγκροτήματος ήταν το οινοπνευματοποιείο, ιδιοκτησίας Μισραχή (1882) όπως αυτό αποτυπώνεται στο πρώτο σωζόμενο τοπογραφικό διάγραμμα της βιομηχανικής ζώνης της Θεσσαλονίκης και συντάχθηκε το έτος 1890. Ο εντοπισμός του είναι αδύνατος καθ' όσον είτε ενσωματώθηκε στα μεταγενέστερα κτίσματα, είτε κατεδαφίστηκε για να παραχωρήσει τη θέση του στο νεώτερο συγκρότημα.

Το σημερινό εργοστάσιο ιδρύθηκε το 1892 από τους ΑΛΛΑΤΙΝΗ, ΜΙΣΡΑΧΗ και ΦΕΡΝΑΝΤΕΖ αρχικά σαν οινοπνευματοποιείο και στη συνέχεια μετετράπη σε ζυθοποιείο. Τα σχέδια του εργοστασίου έγιναν στο Μόναχο, απ' όπου ήλθε και ο μηχανολογικός εξοπλισμός του. Το συγκρότημα άρχισε να λειτουργεί το έτος 1893 και το 1912 μετετράπη σε ομώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Ζυθοποιείον Ολυμπος».

Ιδιαίτερο τμήμα του συγκροτήματος ήταν το παγοποιείο το οποίο προμήθευε πάγο σε ιδιώτες.

Το 1920 τα δύο από τα μεγαλύτερα εργοστάσια της Θεσσαλονίκης το «Ολυμπος» και το «Νάουσα» που είχε ιδρυθεί το 1912 συνενώνονται υπό την επωνυμία «Ηνωμένα Ζυθοποιεία Όλυμπος - Νάουσα». Η εταιρεία διέθετε εκτός από το τμήμα ζυθοποιίας το μοναδικό στην Ελλάδα βυνοποιείο και ιδιαίτερο τμήμα παγοποιίας και ψυχραποθηκών.

- 2 -

Οι εγκαταστάσεις του συγκροτήματος επεκτείνονται το 1926, η πλειοψηφία των μετοχών περιέρχεται στην Αθηναϊκή Εταιρεία «Κάρολος Φιξ» και το 1927 η εταιρεία παραχωρεί την ανέγερση εντός του συγκροτήματος νέου εργοστασίου παραγωγής πάγου με δυνατότητα παραγωγής 100 τόνων την ημέρα.

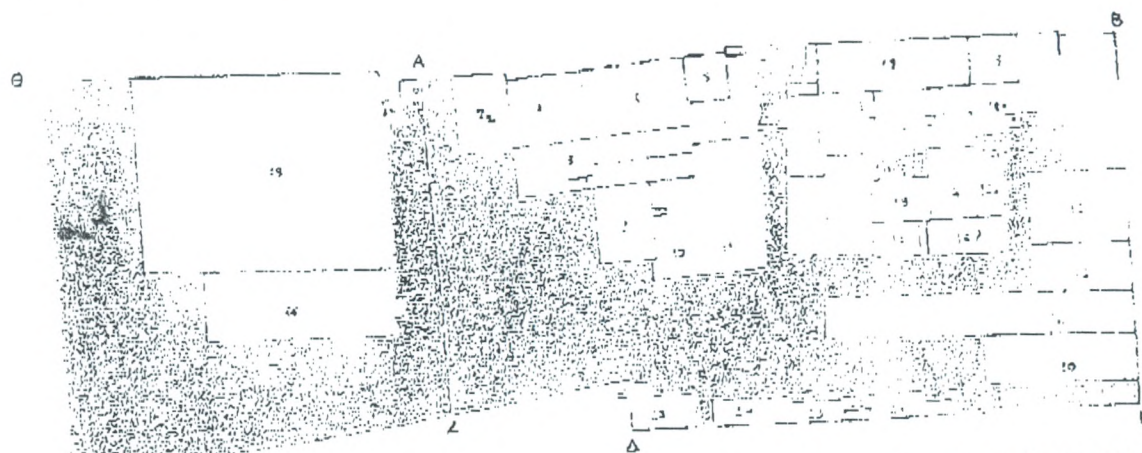
Σε πινακίδα συντεταγμένη το έτος 1931 που αφορά στη δυτική περιοχή της πόλης της Θεσσαλονίκης και προέρχεται από το Αρχείο του Οργανισμού Υδρευσης, αποτυπώνεται ο χώρος του Ζυθοποιείου και καταγράφονται οι χρήσεις των επί μέρους κτιρίων.

Το συγκρότημα περιήλθε στην ιδιοκτησία της Εταιρείας «ΑΤΛΑΝΤΙΚΗ ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ» Ε.Π.Ε.ΤΗΣ 21-11-90 μετά από αναγκαστική κατάσχεση και εκπλειστηριασμό του.

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

Το θέμα του χαρακτηρισμού του αναφερομένου στο θέμα συγκροτήματος εξετάσθηκε από το ΚΣΝΜ κατά τη συνεδρία της 7-5-92 μετά από εισήγηση της 4^{ης} Εφορείας Νεωτ. Μνημείων.

Πρόταση της 4^{ης} ΕΝΜ ήταν να χαρακτηριστεί το σύνολο των κτιρίων του βιομηχανικού συγκροτήματος καθώς και του μηχανολογικού εξοπλισμού τους «από τις παλαιότερες εγκαταστάσεις έως τις νεώτερες και να ορισθεί ζώνη προστασίας το σύνολο του χώρου που καταλαμβάνει το συγκρότημα.

Κτίρια προτεινόμενα από την 4^η Ε.Ν.Μ. προς χαρακτηρισμό με τον μηχανολογικό εξοπλισμό τους

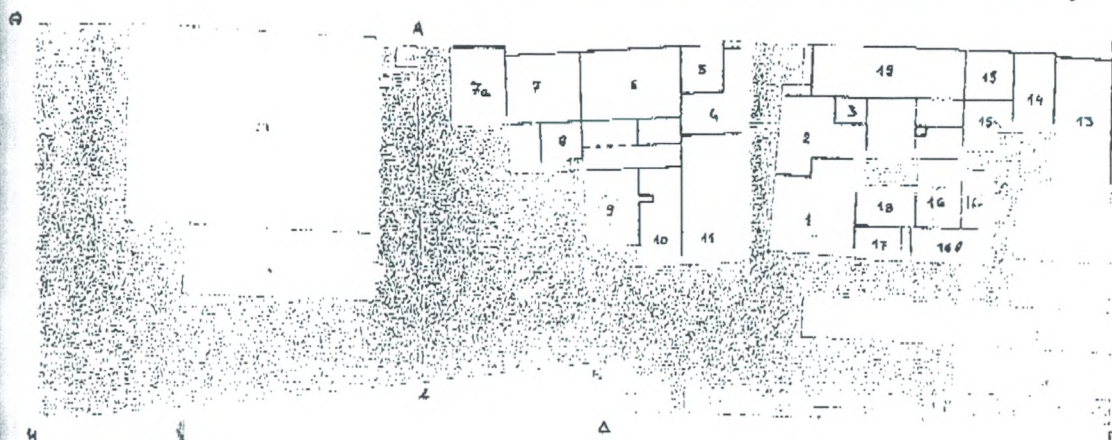
Προτεινόμενη ζώνη προστασίας

Το ΚΣΝΜ με την υπ'αρ. 12/7-5-92 πράξη του ανέβαλε την γνωμοδότηση προκειμένου να διενεργηθεί αυτοψία από τετραμελή επιτροπή απεικονισμένη απ'τα μέλη του Συμβουλίου κ.κ. Γ. Προκοπίου, Μ. Φίλιππα καθηγητές του Ε.Μ.Π., τον Γλύπτη κ. Γ. Ριζόπουλο και τον τότε Προϊστάμενο της ΔΙΛΑΠ κ. Θ. Προβατικάκη.

- 3 -

Πρόταση της επιτροπής μετά την διενέργεια της αυτοψίας ήταν να μην χαρακτηρισθούν τα κτίρια με αρ. 12 και 20 έως 30 διότι είναι νεώτερα, δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και δεν συνδέονται οργανικά με τα κτίσματα αρχικού πυρήνα του συγκροτήματος.

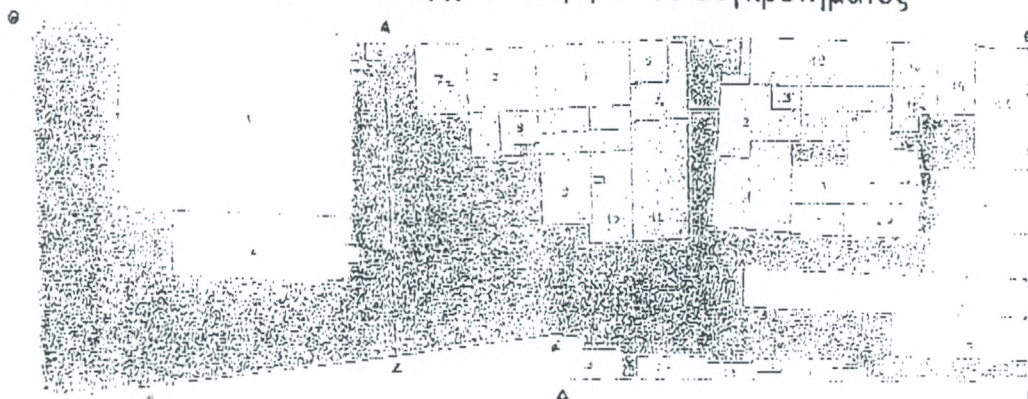
Η επιτροπή θεώρησε ότι τα κτίρια με αρ. 1, 9, 16, 17, 18 δεν είναι ισότιμα από αρχιτεκτονική άποψη με τα κτίσματα του αρχικού πυρήνα, εξέφρασε την αδυναμία της να τα αξιολογήσει σ' αυτή τη φάση και για τον λόγο αυτό πρότεινε να γίνει συμπληρωματική τεκμηρίωση και αξιολόγηση τόσο των κτιρίων, όσο και του μηχανολογικού εξοπλισμού ο οποίος έχει ήδη υποστεί φθορές και κλοπές.

Κτίρια προτεινόμενα για ΜΗ χαρακτηρισμό από την 4μελή επιτροπή του Κ.Σ.Ν.Μ.
(Αρ. Πρακτ.: 12/7-5-1992)

Το θέμα εξετάστηκε εκ νέου από το ΚΣΝΜ κατά την συνεδρία της 25/8-10-92 και ακολούθησε η έκδοση της ΥΑ ΥΠΠΟΔΙΛΑΠ/Γ/3366/51224/27-10-92.

Με την απόφαση αυτή δεν χαρακτηρίστηκαν τα κτίρια 12, 16, 17, 18 και 20 έως 30, διότι είναι νεώτερα κτίσματα, δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και δεν συνδέονται με κτίσματα του αρχικού πυρήνα του συγκροτήματος.

Κτίρια τα οποία δεν χαρακτηρίστηκαν ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία σύμφωνα με την Υ.Α. ΥΠΠΟΔΙΛΑΠ/Γ/3366/27-10-92

Κτίρια για τα οποία το Κ.Σ.Ν.Μ. ζήτησε να γίνει συμπληρωματική τεκμηρίωση και επιστημονική αξιολόγηση από την 4^η Ε.Ν.Μ. και τη ΔΙ.ΛΑ.Π.

Το ΚΣΝΜ με την παραπάνω πράξη επίσης του ζήτησε την αναβολή των οικοδομικών εργασιών στο συγκρότημα προκειμένου να γίνει συμπληρωματική και επιστημονική αξιολόγηση του κυρίως συγκροτήματος και των αρχιτεκτονικών φάσεων του από την 4^η ΕΝΜ και την ΔΙΛΑΠ.

- 4 -

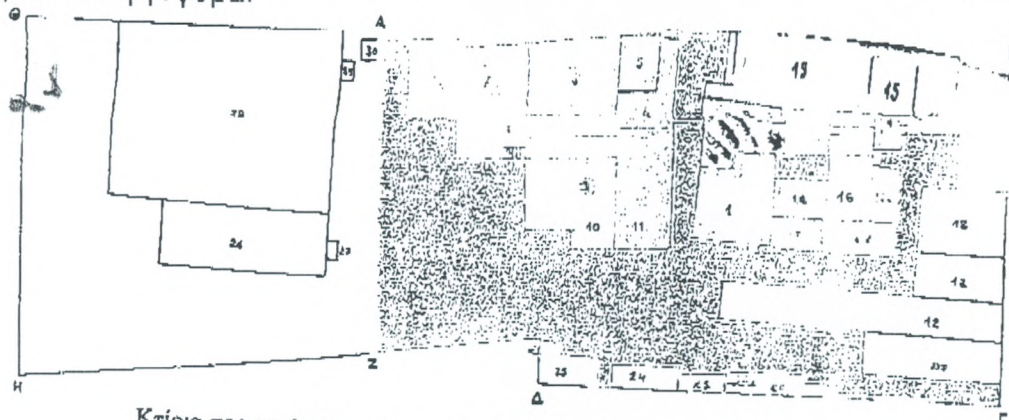
Η 4^η ΕΝΜ με το υπ'αρ. 1947 Π.Ε./25-1-93 έγγραφό της αιτέσειε συμπληρωματική εισήγηση σύμφωνα με την οποία προτείνει τον χαρακτηρισμό των κτιρίων 1,2,3,4,5,6,7, 7^Α, 8,9,10,11,13,14,15,15^Α,16,16^Α,16β, 17,18,24,23 δηλ. του συνόλου σχεδόν του Ζυθοποιίου διότι είναι μνημείο της τεχνικής και διατηρεί στο σύνολο του όλα τα τμήματα παραγωγής αλλά και τον μηχανολογικό εξοπλισμό....

Κτίρια προτεινόμενα για χαρακτηρισμό ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία με τον μηχανολογικό εξοπλισμό τους σύμφωνα με τη συμπληρωματική εισήγηση της 4^{ης} Ε.Ν.Μ. (Α.Π.: 1947ΠΕ/25-1-1993)

Παράλληλα οι αρχιτέκτονες της ΔΙΛΑΠ κ. κ. .Ε. Αλεκτορίδου και Α. Ξενάκης μετά από εντολή του Προϊσταμένου της ΔΙΛΑΠ διενέργησαν αυτοψία στις 22-3-93 και μετά από έρευνα και αξιολόγηση του συγκροτήματος εισηγήθηκαν τον μη χαρακτηρισμό των κτιρίων με αρ. 7^Α, 8, 9 και 13, καθ'όσον δεν παρουσιάζουν αρχιτεκτονικό ή μορφολογικό ενδιαφέρον και η διατήρησή τους καλύπτει τις αρχικές όψεις των κτιρίων του αρχικού πυρήνα. Πρότειναν τον χαρακτηρισμό μόνο των κελυφών των κτιρίων 19, 1, 14, 15, 15^Α, 10, 19, 16, 18 διότι κατασκευάσθηκαν αποκλειστικά σαν κελύφη εξ'αρχής και δεν παρουσιάζουν αρχιτεκτονικό ενδιαφέρον στο εσωτερικό τους.

Για το κτίριο με αρ. 2 πρότειναν τον χαρακτηρισμό του με τον μηχανολογικό εξοπλισμό του (ζυθοβραστήρα) την εσωτερική ξύλινη σκάλα του και την κρεμαστή μεταλλική γέφυρα.

Κτίρια προτεινόμενα για χαρακτηρισμό ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία με τον μηχανολογικό εξοπλισμό τους σύμφωνα με τη εισήγηση των Μηχανικών της ΔΙ.ΛΑ.Π. Αλεκτορίδου Ε. και Ξενάκη Α.

Κτίρια προτεινόμενα για χαρακτηρισμό σύμφωνα με την εισήγηση των Μηχανικών της ΔΙ.ΛΑ.Π. Αλεκτορίδου Ε. και Ξενάκη Α.

Κτίρια προτεινόμενα για χαρακτηρισμό ως προς τα κελύφη σύμφωνα με την εισήγηση των Μηχανικών της ΔΙ.ΛΑ.Π. Αλεκτορίδου Ε. και Ξενάκη Α.

Κτίρια προτεινόμενα για ΜΗ χαρακτηρισμό σύμφωνα με την εισήγηση των Μηχανικών της ΔΙ.ΛΑ.Π. Αλεκτορίδου Ε. και Ξενάκη Α.

Προτεινόμενος περιβάλλον χώρος

- 5 -

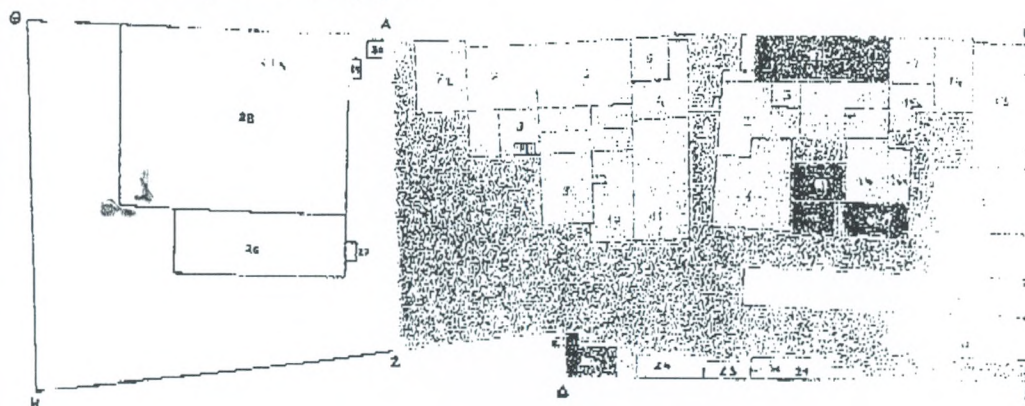
Τέλος πρότειναν τον ορισμό ως ζώνης προστασίας του συγκροτήματος, το τμήμα του οικοπεδικού χώρου του σύμφωνα με τα στοιχεία Α,Β,Γ,...Ζ,Α και την ολική αποδέσμευση του υπολοίπου.

Το θέμα επανεξετάσθηκε από το ΚΣΝΜ στις 17-2-94 και ακολούθησε η ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-94 (ΦΕΚ 479/Β/24-6-94)

Με την απόφαση αυτή έγινε ανάκληση της προηγούμενης απόφασης ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3366/51224/27-10-92 και χαρακτηρίσθηκαν ως διατηρητέα μνημεία τα κτίρια 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 7^α, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 15^α, 16, 16^α και 28^α με τον μηχανολογικό εξοπλισμό τους, ορίσθηκε ζώνη προστασίας ο χώρος με τα στοιχεία Α, Β,Γ,Ζ,Α και αποδεσμεύτηκε ο λοιπός χώρος με τα νεώτερα κτίσματά του. Στην αιόφραση αυτή λόγω παράλειψης δεν αναφέρονταν τα κτίρια 19, 25, 16β, 17, και 18 για τα οποία το ΚΣΝΜ είχε γνωμοδοτήσει υπέρ του χαρακτηρισμού τους.

Σημειωτέον ότι κατά τη συζήτηση του θέματος στο ΚΣΝΜ αποκαλύφθηκε ότι το κτίριο (αποθήκη) με αρ. 28^α είναι έργο του αρχιτέκτονα Τ. Ζανέτου, και κτίσθηκε κατά το έτος 1959

Δεν χαρακτηρίσθηκαν τα κτίρια 12 και 20 διότι θεωρήθηκαν νεώτερα κτίσματα που δεν παρουσιάζουν ενδιαφέρον.

Κτίρια τα οποία χαρακτηρίσθηκαν ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία με το μηχανολογικό εξοπλισμό τους σύμφωνα με την ΥΠ.ΠΟ./ΔΙ.ΛΑ.Π./Γ/993/26938/23-5-1994 (Φ.Ε.Κ. 479/Β/24-6-1994)

 Κτίρια για τα οποία το Κ.Σ.Ν.Μ. γνωμοδότησε υπέρ του χαρακτηρισμού τους αλλά δεν συμπεριελήφθησαν εκ παραδρομής στην παραπάνω υπουργική απόφαση

Κτίρια τα οποία ΔΕΝ χαρακτηρίσθηκαν ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία σύμφωνα με την παραπάνω υπουργική απόφαση

 Ορισθείς περιβάλλον χώρος

Ακολούθησε το έγγραφο της 4^{ης} ΕΝΜ με αρ. 152/3-1-12001 με το οποίο διαπιστώνονταν ότι στην ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-94 (ΦΕΚ 479/Β/24-6-94) δεν συμπεριλαμβανόταν τα κτίρια 16β, 17, 18, 19, και 25 για τα οποία το ΚΣΝΜ είχε γνωμοδοτήσει υπέρ του χαρακτηρισμού τους και ζήτησε τη συμπλήρωση της παραπάνω απόφασης με την ορθή επανάληψή της. Εν συνεχεία η ΔΙΛΑΠ με το υπ. αριθμ. 680/12434/5.3.01 έγγραφό της ζήτησε από την 4^η ΕΝΜ την διενέργεια αυτοψίας προκειμένου να διαπιστωθεί η τύχη των παραπάνω φερομένων ως μη χαρακτηρισθέντων κτιρίων, επειδή είχε παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα από την έκδοση της απόφασης.

- 6 -

Η 4^η ΕΝΜ διενήργησε αυτοψία στο συγκρότημα και με το υπ'αρ. 400/12-3-01 έγγραφο της μας γνωστοποίησε ότι τα παραληφθέντα στην ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-94 κτίρια με αρ. 16β, 17, 18, 19 υφίστανται ακόμα, ζήτησε την επαναδιατύπωση στο ορθό της παραπάνω απόφασης με την συμπλήρωσή της με τα κτίρια αυτά, και την ενδεχόμενη εξαίρεση των κτιρίων 16β και 17 διότι έχουν υποστεί ζημιές και είναι νεώτερες προσθήκες. Κατά τα λοιπά μας γνωστοποίησε ότι δεν έχουν μεταβληθεί κάποια από τα στοιχεία της αρχικής της εισήγησης.

Οι ιδιοκτήτες του συγκροτήματος εν τω μεταξύ με αίτησή τους προς την ΔΙΛΑΠ με ημερομηνία 5-12-01 ζήτησαν την επανεξέταση της ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-94 (ΦΕΚ 479/Β/24-6-94) υποβάλλοντας μελέτη για την αξιοποίηση του συγκροτήματος και του περιβάλλοντος χώρου του. Η ΔΙΛΑΠ έδωσε εντολή στον αρχιτέκτονα της Ξενάκη Αλέξανδρο να διενεργήσει αυτοψία στο συγκρότημα προκειμένου να εξετασθεί το αίτημα των ιδιοκτητών του, και να διερευνηθεί η σημερινή κατάσταση του συγκροτήματος. Κατά την αυτοψία που διενεργήθηκε την 2-2-02 διαπιστώθηκαν τα εξής: Η γενικότερη κατάσταση του συγκροτήματος σε σχέση με την αυτοψία του Μαρτίου του 1993 είναι πολύ χειρότερη.

Έχει αφαιρεθεί ένα μεγάλο μέρος από τον ήδη λεηλατηθέντα κατά το παρελθόν μηχανολογικό εξοπλισμό του. Η στέγη του κτιρίου 14 έχει καταρρεύσει τελείως, μαζί με τμήμα των αετώματος της όψης του. Από το κτίριο 16β έχει καταρρεύσει ένα μεγάλο μέρος του εξωτερικού τοίχου, από το κτίριο 10 έχει καταρρεύσει το σύνολο της στέγης του. Από το κτίριο 1 έχει καταρρεύσει τμήμα της στέγης. Η στέγη του κτιρίου 11 είναι έτοιμη να καταρρεύσει. Από το κτίριο 2 έχουν κλαπεί οι ζυθοβραστήρες. Έχει καταρρεύσει μεγάλο μέρος της στέγης του κτιρίου 2, στο τμήμα μεταξύ των κτιρίων 3, 19 και 18.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω δε συμφωνούμε με την 4^η Εφορεία Νεωτ. Μνημείων ως προς την επαναδιατύπωση στο ορθό της Υπουργικής Απόφασης χαρακτηρισμού, με την απλή συμπλήρωσή της.

Θεωρούμε ότι η απόφαση αυτή πρέπει να επανεξετασθεί διότι κατά την γνώμη μου βασίσθηκε εξ'αρχής σε μη πραγματικά δεδομένα. Αναλύουμε παρακάτω τους λόγους για τους οποίους προτείνουμε την επανεξέταση της παραπάνω Υπουργικής Απόφασης για τους λόγους:

1). Με την ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-94 ΦΕΚ 479/Β/24-6-94 χαρακτηρίστηκαν, συλλήβδην, όλα τα κτίρια του συγκροτήματος μαζί, μάλιστα, με τον μηχανολογικό εξοπλισμό τους! Χωρίς να εξετασθεί ποια από αυτά διέθεταν μηχανολογικό εξοπλισμό, ποια όχι και ποια ήταν απλώς κελύφη χωρίς περιεχόμενο.

Ήδη κατά την αυτοψία που διενήργησαν οι μηχανικοί της ΔΙΛΑΠ κ. Ξενάκης και Β. Αλεκτορίδου την 22-3-93 είχε επισημανθεί ότι πολλά από τα κτίρια είχαν κατασκευασθεί αποκλειστικά και μόνον ως κελύφη και λειτούργησαν ως αποθηκευτικοί χώροι, ή γραφεία και κατά συνέπεια δεν διέθεταν μηχανολογικό εξοπλισμό. Αλλά πάλι, τα οποία στο παρελθόν, διέθεταν μηχανολογικό εξοπλισμό, ο οποίος όμως εν τω μεταξύ είχε αφαιρεθεί. Για τον λόγο αυτό είχαν προτείνει τον χαρακτηρισμό ως διατηρητέων μνημείων μόνο των κελύφων τους.

- 7 -

Παραθέτουμε φωτογραφική τεκμηρίωση από την αυτοψία αυτή προκειμένου να γίνει αντιληπτό ότι κτίρια τα οποία χαρακτηρίστηκαν ως διατηρητέα μνημεία με τον μηχανολογικό εξοπλισμό τους σύμφωνα με την παραπάνω απόφαση δεν ήταν τίποτε άλλο από απλά κελύφη και σε αρκετές περιπτώσεις μάλιστα ερειπωμένα.

- 2) Η παραπάνω απόφαση βασίσθηκε κυρίως στην συμπληρωματική εισήγηση της 4^{ης} ENM με αρ. 1947 π.ε..25-1-93 στην οποία αναφέρεται ότι είναι αναγκαία η διατήρηση του συνόλου του Ζυθοποιείου... είναι μνημείο της τεχνικής διότι «διατηρεί στο σύνολό του, όλα τα τμήματα παραγωγής αλλά και τον μηχανολογικό του εξοπλισμό.»

Σε προγενέστερα όμως της παραπάνω εισήγησης έγγραφα της 4^{ης} ENM με αρ.457/31-1-92 και 606/30-4-92, αναφέρεται εκτεταμένη κλοπή μηχανημάτων και εξοπλισμού και εν τέλει ότι «η κατάσταση διατήρησης των κτιρίων και του μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού εμφανίζεται πολύ χειρότερη από αυτών του 1990 οπότε είχε συνταχθεί ο αρχικός φάκελος για την κήρυξη» είναι σαφές λοιπόν ότι ήδη πριν την εξέταση του θέματος από το ΚΣΝΜ τα κτίρια του συγκροτήματος δεν διέθεταν τον μηχανολογικό εξοπλισμό που είχαν κατά την σύνταξη της αρχικής εισήγησης της 4^{ης} Εφορείας Νεωτ. Μνημείων.

- 3) Στην παραπάνω απόφαση δεν περιλαμβάνονται τα κτίρια με αρ. 16β, 17, 18 19 και 25 για τα οποία το ΚΣΝΜ είχε γνωμοδοτήσει υπέρ του χαρακτηρισμού τους.

- 4). Με την πιο πάνω ΥΑ ανακλήθηκε προηγούμενη ΥΑ με την οποία δεν χαρακτηρίζονταν μεταξύ άλλων και τα κτίρια 21, 22, 23, 24 για τα οποία ουδεμία μνεία γίνεται στην νέα απόφαση για χαρακτηρισμό ή μη χαρακτηρισμό τους.

Ολοκληρώνοντας, μετά την πρόσφατη αυτοψία την οποία διενήργησε ο αρχιτέκτονας της Διεύθυνσής μας κ. Ξενάκης, την 17-1-03, στο παραπάνω συγκρότημα, επανερχόμαστε στην προηγούμενη εισήγηση μας και προτείνουμε την ανάκληση, της ΥΑ, ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-94, ΦΕΚ 479/Β/21-6-94 για τους προαναφερθέντες λόγους και εισηγούμαστε:

- Α) Το χαρακτηρισμό ως μνημεία, σύμφωνα με το Ν. 3028/02 των κελυφών, των κτιρίων του προαναφερθέντος συγκροτήματος, όπως αυτά σημειώνονται με τους αριθμούς, 1, 2^α, 2β, 2γ, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 14, 15, 15^α, 18 και 19
Β) Το χαρακτηρισμό ως μνημείου ολόκληρου του κτιρίου με αρ. 2 (ζυθοβραστήριο)
Γ) Το μη χαρακτηρισμό ως μνημείων των κτιρίων με αρ. 7^α, 8, 9, 13, 25, 16, 16^α, 16β, 17 και 28^α, καθώς και των 12, 20, 21, 22, 23, 24, τα οποία δεν είχαν χαρακτηριστεί, ήδη με την προηγούμενη απόφαση
Δ) Τον ορισμό ζώνης προστασίας, όπως αυτός σημειώνεται, και στην προηγούμενη απόφαση με τα στοιχεία Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Α, στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα.
Ε) Την καταγραφή και αξιολόγηση εκ μέρους της 4ης Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων του εναπομείναντα μηχανολογικού εξοπλισμού και της διερεύνησης του ενδεχομένου της δωρεάν παραχώρησης εκ μέρους των ιδιοκτητών, των πλέον αξιόλογων κτισμάτων για τον εμπλουτισμό του Τεχνικού Μουσείου Θεσσαλονίκης.

- 8 -

Αναλύοντας την παραπάνω πρόταση, επισημαίνουμε τα εξής:

1.) Προτείνουμε το χαρακτηρισμό των παραπάνω αναφερομένων κελυφών των κτιρίων του συγκροτήματος διότι αποτελούν αντιπροσωπευτικά δείγματα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής του 19^{ου} αιώνα σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά αρχιτεκτονικά πρότυπα, και είναι σημεία αναφοράς και σύμβολα της βιομηχανικής ανάπτυξης της Θεσσαλονίκης από τον 19^ο αιώνα μέχρι τις μέρες μας.

2) Προτείνουμε το χαρακτηρισμό ως μνημείου ολόκληρου του κτιρίου 2, μαζί με τη μεταλλική αερογέφυρά που το συνδέει με το κτίριο 4, διότι παρ'ότι έχει απωλέσει το μεγαλύτερο μέρος του εξοπλισμού του πιστεύουμε ότι πρέπει να διατηρηθούν τα αξιολογα στοιχεία του εσωτερικού του (ξύλινη σκάλα, χώρος ζυθοβραστήρων, σιδερένια, πόρτα εισόδου), διότι αποτελούν αξιολογα αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία των κτιρίων αυτής της ειδικής χρήσης.

3) Προτείνουμε το μη χαρακτηρισμό ως διατηρητέων μνημείων σύμφωνα με το Ν. 3028/02 των κτιρίων με αρ. 13, 12, 20 έως 30 καθώς και των 7^α, 8, 9, 16, 16^α, 16β, 17, διότι πρόκειται για νεώτερα κτίσματα χωρίς ιδιαίτερο αρχιτεκτονικό και μορφολογικό ενδιαφέρον.

Ειδικότερα για τα 7^α, 8, 9 διότι καλύπτουν τις πολύ ενδιαφέρουσες όψεις των κτιρίων του αρχικού πυρήνα. Όσον αφορά το κτίριο 25 και το 28^α για τα οποία το ΚΣΝΜ στην υπ'αρ. 5/17-2-94 πράξη του είχε γνωμοδοτήσει υπέρ του χαρακτηρισμού τους ως διατηρητέων μνημείων με το μηχανολογικό εξοπλισμό τους, πιστεύω ότι δε διαθέτουν τα στοιχεία εκείνα που να αιτιολογούν το χαρακτηρισμό αυτό.

Όσον αφορά το κτίριο 28^α ούτε η 4^η ΕΝΜ στη συμπληρωματική της εισήγηση 1947/25-1-93, ούτε η τετραμελής επιτροπή του ΚΣΝΜ, ούτε η έκθεση αυτοψίας των αρχιτεκτόνων της ΔΙΛΑΠ αναφέρουν ως σημαντικό κτίσμα. Η σημαντικότητά του διαπιστώθηκε κατά τη συνεδρίαση της 17-2-94 μετά από την επισήμανση που είχε κάνει το ΤΕΕ Κεντρικής Μακεδονίας, ότι πρόκειται για δημιούργημα του αρχιτέκτονα Τ. Ζενέιου.

Πιστεύουμε ότι η διατήρηση αυτού του κτιρίου με τον εξοπλισμό του, (μηχανήματα εμφιάλωσης της δεκαετίας του 1960) θα είχε έννοια μέσα σ' ένα γενικότερο πλαίσιο διατήρησης όλου του συγκροτήματος και του μηχανολογικού εξοπλισμού του, με την προϋπόθεση ότι αυτός διατηρείται ως ολόκληρου για όλα τα στάδια παραγωγής και όχι αποσπασματικά όπως την προκειμένη περίπτωση.

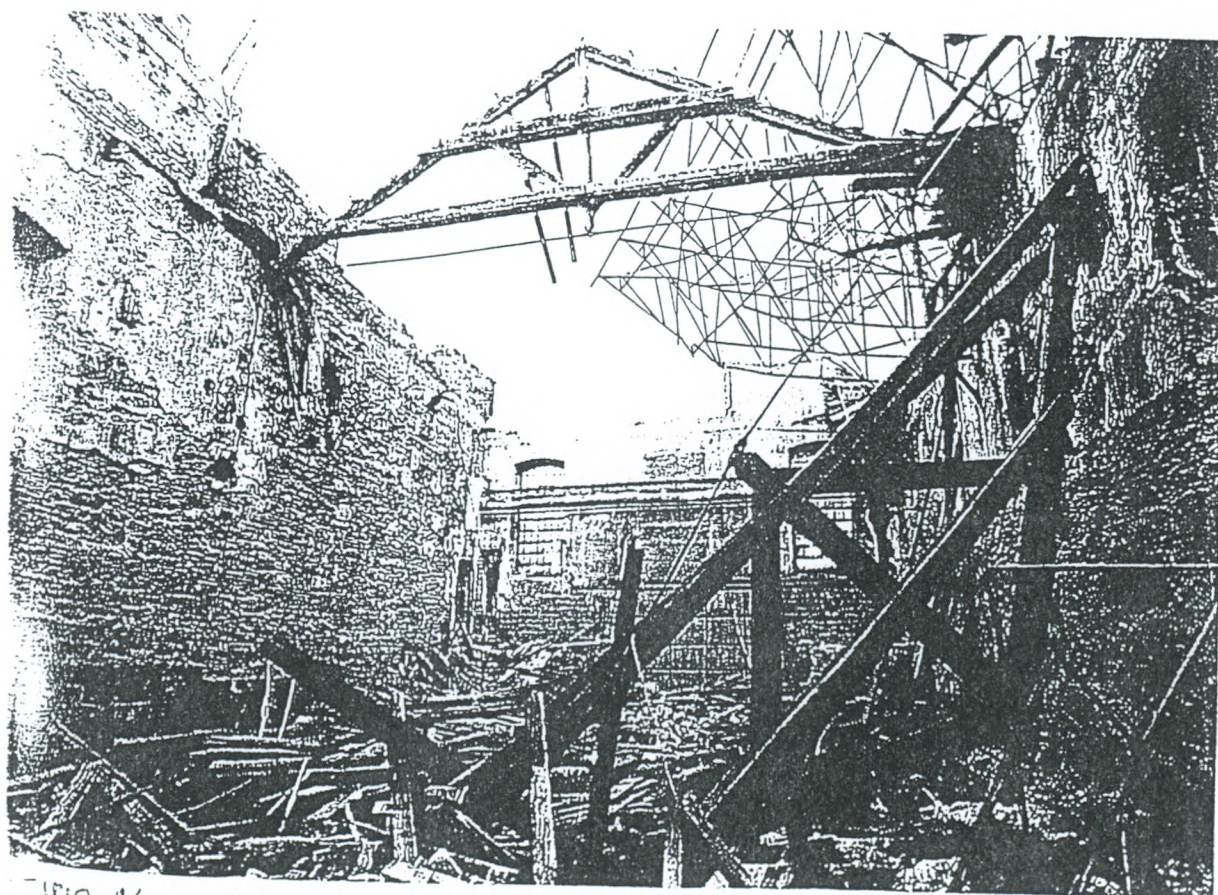
Πιστεύουμε ότι η χρηματικότητα ενός κτιρίου, πρέπει να κρίνεται από την ίδια την αξία του και όχι από το όνομα του δημιουργού. Αν πιστεύουμε αυτό, δεν πρέπει κατ'ανάγκη να είναι διατηρήτέα μνημεία όλα τα κτίσματα και τα άλλα πολύ σημαντικού αρχιτέκτονα.

Όσον αφορά το κτίριο 16, θεωρούμε ότι παρά την ύπαρξη στο εσωτερικό του ενός αξιολογού ημιόπουλου του μηχανολογικού εξοπλισμού (λεβητοστάσιο) και απεικονίζει το χαρακτηριστικό αρχιτεκτονικό ή μορφολογικό ενδιαφέρον του ειδικότερα μετά την καθάριση της νότιας και ανατολικής όψης, του αρχικού κτισμάτος, προκειμένου να ενσωματώσει τις μεταγενέστερες επεκτάσεις 16^α και 16β στην ολόκληρη αντικατάσταση της στέγης του με μεταλλική στέγη και επένδυση με κεραμίδια, δε θεωρούμε.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΥΤΟΨΙΑ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΑ ΣΤΟ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ "ΖΥΘΟΠΟΙΑ ΦΙΞ" ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, ΤΗΝ 2-2-02

TIPO 14 22-3-93

TIPO 14 2-2-02

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
4^η ΕΦΟΡΕΙΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Δ/ση : Ηροδότου 17
Ταχ.Θυρίδα : 17506
Ταχ. Κώδικας : 54009, Θεσσαλονίκη
Αρμόδιος : Ε.Καμπούρη
Τηλέφωνο : 2310 214.497, 2310 213.800
Φαξ : 2310 215.298

Αριθ. Πρωτ. 165 (σχ. 756, 1114 π.ε.)
Θεσσαλονίκη 31 Ιανουαρίου 2003

Προς: Υπουργείο Πολιτισμού
Γ.Δ.Π.Α.
Διεύθυνση Λαϊκού Πολιτισμού
Τμήμα Νεωτέρων Μνημείων
Ερμού 17
Αθήνα 10186

ΘΕΜΑ : Το διατηρητέο βιομηχανικό συγκρότημα ζυθοποιίας ΦΙΞ στη Θεσσαλονίκη
οδός 26ης Οκτωβρίου.

Σχετ. α) το έγγραφό σας ΥΠΠΟ/ΓΔΠΑ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1354/22087/ 2002
με τα συνημμένα του
β) το έγγραφό σας ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1149/32475/05-06-02
γ) »" ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3841/61804/16-01-03

Στη συνέχεια από τα παραπάνω σχετικά έγγραφα σας τα οποία αφορούν στο διατηρητέο συγκρότημα του θέματος, πραγματοποιήθηκε από την Εφορεία αναλυτική εργασία φωτογραφικής τεκμηρίωσης και καταγραφής της κατάστασης διατήρησης ενός εκάστου κτιρίου του συγκροτήματος, καθώς και του μηχανολογικού εξοπλισμού του.

Οι πληροφορίες αυτές τυποποιήθηκαν σε μορφή μητρώου – καρτέλας, στην οποία εποπτικά και επιγραμματικά δίδονται όλα τα βασικά στοιχεία για τα ιστορικά κτίρια. Με τον τρόπο αυτό υπάρχει πλέον και το αναγκαίο υπόβαθρο για το «πόρισμα επιθεώρησης» που προβλέπει το άρθρο 4 § 2 του Ν.3028/02.

Παράλληλα, έγινε αρχειακή έρευνα και δημιουργήθηκε σχετικός υποφάκελος σχεδίων και φωτογραφιών.

Τα ανωτέρω συνοδεύονται από γενική έκθεση της κατάστασης του συγκροτήματος και του προστατευόμενου αύλειου χώρου του, με πίνακα των οικοδομικών φάσεων του συγκροτήματος, που ολοκληρώνεται με πρόταση συμπλήρωσης του χαρακτηρισμού ως μνημείων και των μονάδων με α/α 19 (1882), 3α, 3β, 3γ (1882, 1892-93) ως διευκρίνιση του διατηρητέου κτιρίου 3, 17 (επέκταση του 18') κ' 18 (1892-93), οι οποίες είναι προγενέστερες των 100 τελευταίων ετών και επέκταση της προστασίας στο σύνολο του οικοπεδικού χώρου του συγκροτήματος.

Υστερα από τα παραπάνω παρακαλούμε για τις ενέργειές σας.

Ε.Δ.

- 1) Φ.Ε
- 2) Ε.Καμπούρη
- 3) Ο.Δελιγιάννη
- 4) Γ.Ζαχαροπούλου

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

Ευαγγελία Καμπούρη
Αρχιτέκτων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Αθήνα, 11. 2002
Αριθμ. Πρωτ.
ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1354

22087

Ταχ. Δ/ση : Ερμού 17
Πληροφορίες: Αλ. Ξενάκης
Ταχ.Κώδικ. : 101 86
Τηλέφωνο : 010 - 32 32 611
FAX : 010 - 32 40 388

✓
ΠΡΟΣ: 4^η Εφορεία Νεωτέρων
Μνημείων
Ηροδότου 17
Θεσ/νίκη - 17506
Συνημμένα: 15 φύλλα

ΘΕΜΑ : Βιομηχανικό συγκρότημα ΦΙΞ στη Θεσσαλονίκη

Σε απάντηση του με αρ. πρωτ. 267/15-4-2002 εγγράφου σας σχετικά με το αναφερόμενο στο θέμα Βιομηχανικό συγκρότημα σας αποστέλλουμε συνημμένα αντίγραφα των σχεδίων της μελέτης την οποία υπέβαλλαν οι ιδιοκτήτες του.

Επειδή η μελέτη είναι ογκώδης και υπάρχει μόνο ένα αντίγραφο στη Δ/ση μας ζητήστε, εφόσον το θεωρείτε αναγκαίο, μια πλήρη σειρά ή διευκρινήσεις από την Εταιρεία Frame International S.A. (Αχιλλέως 20, Βούλα τκ.16673, τηλ. 0108952739), η οποία εκπόνησε την μελέτη, ή από τους ίδιους τους ιδιοκτήτες.

Όσον αφορά το αίτημα των ιδιοκτητών για επανεξέταση της ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-1994, ΦΕΚ 479/Β/24-6-94 με την οποία χαρακτηρίστηκε ως διατηρητέο μνημείο το παραπάνω συγκρότημα, η Δ/ση μας λαμβάνοντας υπόψη το υπ' αρ. 400/12-3-01 έγγραφό σας, την τηλεφωνική επικοινωνία μας και την αυτοψία που διενήργησε Αρχιτέκτων της Δ/σής μας ζήτησε την αναπομπή του θέματος στο ΚΣΝΜ.

Εφόσον η Υπηρεσία σας έχει συμπληρωματικά στοιχεία τα οποία θα ήταν χρήσιμα κατά την εξέταση του θέματος από το ΚΣΝΜ παρακαλείστε να μας τα αποστείλετε το συντομότερο δυνατό προκειμένου να συμπεριληφθούν στο σχετικό φάκελο ο οποίος θα σταλεί στο ΚΣΝΜ προς εξέταση.

Εσωτερική Διανομή

ΔΙΛΑΠ/Γ

Ακριβές Αντίγραφο
Ο Προϊστάμενος της Γραμματείας
Απ. Στάμου

Η Διευθύντρια

Τέτη Χατζηνικολάου

ΕΠΕΙΓΟΝ

Αριθ. Πρωτ. 400
Θεσσαλονίκη, 12 Μαρτίου 2001

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
4^η ΕΦΟΡΕΙΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Ηροδότου 17
Ταχ. Θυρίδα : 17506
Ταχ. Κώδικας : 54009 Θεσσαλονίκη
Πληροφορίες : Ο. Δεληγιάννη
Τηλέφωνο : (031) 214.497, 213.800
Φαξ : (031) 213.800

Προς : ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Γ.Δ.Π.Α.
ΔΙ.ΛΑ.Π.
ΤΜΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΕΡΜΟΥ 17
10186 ΑΘΗΝΑ

ΘΕΜΑ : Διατηρητέο Βιομηχανικό συγκρότημα ΦΙΞ Θεσσαλονίκης

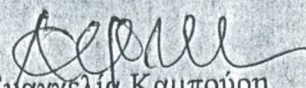
Σε συνέχεια του από 5 Μαρτίου 2001 επείγοντος εγγράφου σας με αρ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/680, διενεργήθηκε από την αρχιτέκτονα της Υπηρεσίας μας Όλγα Δεληγιάννη στις 7 Μαρτίου 2001 αυτοψία στο διατηρητέο βιομηχανικό συγκρότημα ΦΙΞ της Θεσσαλονίκης. Κατά την αυτοψία διαπιστώθηκαν τα εξής:

1. Τα κτίρια με αριθμούς 16β, 17, 18, 19 και 25 υφίστανται.
2. Από τα ανωτέρω κτίρια για τα μεν 18, 19 και 25 δεν έχουν μεταβληθεί κάποια από τα στοιχεία της αρχικής μας εισήγησης.
3. Για το κτίριο 17 διαπιστώθηκε ότι έχει υποστεί σημαντικές βλάβες η στέγασή του και για το κτίριο 16β ότι έχουν βλάβες οι πλευρικές τοιχοποιίες. Συμπερασματικά κρίνεται ότι κατά το μέτρο που αυτά τα δυο κτίρια (17 και 16β) αποτελούν νεώτερες προσθήκες στα αρχικά ιστορικά κτίρια, μπορούν να μην περιληφθούν στην επαναδιατύπωση στο ορθό της απόφασης χαρακτηρισμού του διατηρητέου συγκροτήματος.

Συνημμένα αποστέλλουμε φωτογραφική τεκμηρίωση από την πρόσφατη αυτοψία στο διατηρητέο συγκρότημα.

Ε.Δ.
1) Φ.Ε.
2) Ο. Δεληγιάννη

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

Ευαγγελία Καμπούρη
Αρχιτέκτων

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Ταχ. Δ/ση: Ερμού 17
Τ.Κ. 10186
Πληροφορίες: Στεφάνου Ιωάννης
Τηλ.: 33.12.027

ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 5 Μαρτίου 2001

Α.Π.:

ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/680 | 12434

Προς:

✓ 4^η Εφορεία Νεωτέρων Μνημείων
Ηροδότου 17
Τ.Κ. 54634, Θεσσαλονίκη

ΘΕΜΑ: Βιομηχανικό Συγκρότημα FIX Θεσσαλονίκης.

Σε απάντηση του με Α.Π. Οικ. 152/31-1-2001 εγγράφου σας, σας παρακαλούμε να προβείτε άμεσα σε αυτοψία προκειμένου να διαπιστωθεί αν τα αναφερόμενα με αριθμό 16β, 17, 18, 19 και 25 κτίρια του Βιομηχανικού Συγκροτήματος FIX Θεσσαλονίκης υφίστανται καθώς και αν έχουν μεταβληθεί κάποια από τα στοιχεία της αρχικής εισήγησής σας.

Εσωτερική Διανομή

1) ΔΙ.ΛΑ.Π./Γ(2)

Η Διευθύντρια της Διευθύνσεως

Τέτη Χατζηνικολάου

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Ο Προϊστάμενος της Γραμματείας

Απόστολος Στάμου

ΑΡ. ΠΡΩΤ.	400
ΗΜΕΡΟΜ.	5-3-01
ΧΡΕΩΣΗ	Διευθύνση

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
4^η ΕΦΟΡΕΙΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Ταχ. Δ/ση : Ηροδότου 17
Ταχ. Κώδικας : 54634 Θεσσαλονίκη
Ταχ. Θυρίδα : 17506
Πληροφορίες : Ο. Δεληγιάννη
Τηλέφωνο : (031) 214.497, 213.800
Φαξ : (031) 213.800

Αριθ. Πρωτ. οικ. 152
Θεσσαλονίκη, 31 Ιανουαρίου 2001

Προς :

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
Γ.Δ.Π.Α.
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΛΑΪΚΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ
Υπόψη κ. Δ. Ορφανουδάκη
Ερμού 17
ΑΘΗΝΑ- 10186

ΘΕΜΑ: Επανάληψη στο ορθό της Απόφασης χαρακτηρισμού ως ιστορικών διατηρητέων κτιρίων του ιστορικού βιομηχανικού συγκροτήματος του Ζυθοποιείου ΦΙΞ στη Θεσσαλονίκη

Σε συνέχεια της διαπιστωθείσας αναντιστοιχίας μεταξύ του αριθμού των διατηρητέων κτιρίων που περιλαμβάνονται στην Υπουργική Απόφαση με αρ. ΔΙΛΑΠ/ Γ/ 993/ 26938/23-5-94 , για τον χαρακτηρισμό ως ιστορικών διατηρητέων κτιρίων του ιστορικού βιομηχανικού συγκροτήματος του Ζυθοποιείου ΦΙΞ στη Θεσσαλονίκη, που έχει δημοσιευθεί στο ΦΕΚ 479/24-06-1994, και του αριθμού των κτιρίων του ίδιου συγκροτήματος που περιλαμβάνονται στο Πρακτικό της Γνωμοδότησης του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων του ΥΠ.ΠΟ. με αριθμό 5/ 17-2-1994, παρακαλούμε να προβείτε σύμφωνα με τις αρμοδιότητές σας στην ορθή επανάληψη της εν λόγω Απόφασης.

Συγκεκριμένα από την Υπουργική Απόφαση παραλείπονται τα κτίρια με αρ. 16β, 17, 18, 19 και 25.

Παρακαλούμε επίσης να μας ενημερώσετε για τις σχετικές σας ενέργειες.

ΣΥΝΟΔΕΥΟΥΝ:

1. Αντίγραφο της Υ.Α. ΔΙΛΑΠ/ Γ/ 993/ 26938/23-5-94
2. Αντίγραφο του Πρακτικού με αριθμό 5/17-2-1994 του Κ.Σ.Ν.Μ.

Ε.Δ.

2) Φ.Ε.

2) Ο.Δεληγιάννη

Η προϊσταμένη της Εφορείας

Ευαγγελία Καμπούρη
Αρχιτέκτων

4η ΕΦΟΡΕΙΑ
ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΑΡ. ΠΡΩΤ.	1309
ΗΜΕΡΟΛ.	23. 9. 94
ΥΡΕΣΗ	(Δ. Καρανίκης) Καρανίκης

Φ1X

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Αθήνα, 4 Αυγούστου 1994

Αριθμ. πρωτ.

ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/ 2375/43862

Ταχ. Δ/ση : Ερμού 17
Ταχ.Κώδικας: 101 86
Πληροφορίες: Β. Κουβέλη
Τηλέφωνο : 32 32 611

ΠΡΟΣ: Πίνακα Αποδεκτών
(Με συνημμένη Υπουργική
απόφαση σε κάθε αποδέκτη καθώς
και συν. τοπογρ. διάγραμμα)

ΘΕΜΑ: Ανακοίνωση απόφασης

Σας ανακοινώνουμε ότι με την συνημμένη Υπουργική απόφαση ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938/23-5-94 που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 479/ΤΒ/24-6-94 έγινε ανάκληση της ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3366/51224/27-10-92 χαρακτηρίστηκαν ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία κτίρια του βιομηχανικού συγκροτήματος Ζυθοποιίας ΦΙΞ επί της οδού 26ης Οκτωβρίου στην Θεσσαλονίκη μαζί με τον τεχνολογικό μηχανολογικό εξοπλισμό τους και ορίστηκε ζώνη προστασίας. Επομένως, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία απαγορεύεται οποιαδήποτε επέμβαση επί των κτιρίων αυτών (και επί του περιβάλλοντος χώρου τους (επισκευές, συντήρηση, προσθήκη κ.λ.π.) χωρίς προηγουμένως ο ενδιαφερόμενος ιδιοκτήτης να ζητήσει την έγκριση της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου μας. (4η Εφορεία Νεωτ. Μνημείων, Ηροδότου 17, Θεσσαλονίκη 546 34)

Εσωτερική διανομή

1. ΔΠΚΑΝΜ (συν. Υπουργ. απόφαση και τοπ. διάγραμμα)
2. ΔΙΛΑΠ/Γ
3. Γραφείο Τύπου και Δημοσ. Σχέσεων
(Συν. Υπουργ. απόφαση και τοπ. διάγραμμα)
4. Δ/ση Αρχείου Μνημείων Ελλάδος
5. Β. Κουβέλη

Με εντολή Υπουργού
Ο Προϊστάμενος του Τμήματος
Δαν. Ορφανουδάκης

Ακριβές αντίγραφο
Προϊστάμενος Γραμματείας

Αδ. Καρανίκης

(Handwritten signature)

(Handwritten mark)

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. Νομαρχία Θεσσαλονίκης
Δ/ση Τεχνικών Υπηρεσιών
Μανουσogiαννάκη 6, Θεσσαλονίκη 546 21
2. Νομαρχία Θεσσαλονίκης
Τμήμα Πολεοδορίας και Πολεοδομικών Εφαρμογών
Μανουσogiαννάκη 6, Θεσ/νίκη 546 21
3. ΥΠΕΧΩΔΕ - Δ/ση Πολεοδομικού Σχεδιασμού
Τμήμα Παραδοσιακών Οικισμών
Αμαλιάδος 17
Αθήνα 115 23
4. Δήμο Θεσσαλονίκης, Δ/ση Αρχιτ. Συνδ. πόλης
Θεσσαλονίκης 541 23
5. Αστυνομική Διεύθυνση Θεσσαλονίκης
Θεσσαλονίκη 541 21
6. 4η Εφορεία Νεωτ. Μνημείων
Ηροδότου 17, Θεσσαλονίκη 546 34
7. ΙΣΤ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων
Πλατεία ΧΑΝΘ Θεσσαλονίκης 546 21
8. 9η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων
Ροτόντα, Θεσσαλονίκη 540 09
9. Υπουργείο Μακεδονίας Θράκης
Δ/ση Πολιτισμού
Διοικητήριο Θεσσαλονίκης 541 23
10. Οργανισμός Ρυθμιστικού Θεσσαλονίκης
Αγγελάκη 4, Θεσσαλονίκη 546 36

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Αθήνα, 23 Μαΐου 1994
Αριθμ. πρωτ.
ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26938

Ταχ. Δ/ση : Ερμού 17
Ταχ.Κώδικας: 101 86
Πληροφορίες: Ουρανία Μάρη
Τηλέφωνο : 32 32 611

ΚΟΙΝ: 1. Υπηρεσία Εθν. Τυπογραφείου
Τμήμα Δημοσευτέας Ύλης
(με την παράκληση να δημοσιευθεί
στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως
και να μας αποσταλεί το ΦΕΚ).
(με συν. τοπογρ. διάγραμμα)
2. 4η Εφορεία Νεωτ. Μνημείων
Ηροδότου 17
Θεσσαλονίκη 546 34
(με συν. τοπογρ. διάγραμμα)

ΘΕΜΑ: Ανάκληση της ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/
3366/51224/27-10-92 και χαρακτη-
ρισμός ως ιστορικών διατηρητέων
κτιρίων του βιομηχανικού συγκροτήματος
Ζυθοποΐα ΦΙΞ επί της οδού 26ης Οκτωβρίου
στην Θεσσαλονίκη, μαζί με τον τεχνολογικό-μηχα-
νολογικό εξοπλισμό τους, καθώς και ορισμός ζώνης
προστασίας

ΑΠΟΦΑΣΗ

Εχοντας υπόψη

1. Τις διατάξεις α) του Ν. 1558/85 "περί Κυβέρνησης και Κυβερνητικών Οργάνων" που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 137/τα/26-7-85
β) του άρθρου 52 του Ν. 5351/1932 "Περί Αρχαιοτήτων"
γ) του Ν. 1469/50 "περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830"
δ) του Ν. 2039 "περί Κύρωσης της Σύμβασης για την προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης (ΦΕΚ 61/Α/13-4-92)
ε) του Π.Δ. 941/77 "περί Οργανισμού του ΥΠΠΕ"
2. Την Διυπουργική απόφαση ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/11536/10-3-92 "Παράλληλη άσκηση αρμοδιοτήτων από τον Υπουργό Πολιτισμού και τους Προϊσταμένους Υπηρεσιών του ιδίου Υπουργείου (ΦΕΚ 210/β/24-3-92)
3. Το Π.Δ. 161/26-4-84 (ΦΕΚ 54/Α/30-4-84) "περί ανακατανομής αρμοδιοτήτων των Υπουργείων ΥΠΠΕ-ΥΧΟΠ"
4. Όλα τα στοιχεία του φακέλου
5. Την κατά πλειοψηφία γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτ. Μνημείων με αριθμό 5/17-2-94

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

- Α) Ανακαλούμε την ΥΑ, ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3366/51224/27-10-92 μη χαρακτηρισμού τμήματος του Βιομηχανικού συγκροτήματος Ζυθοποιία ΦΙΞ στην οδό 26ης Οκτωβρίου στη Θεσσαλονίκη και το θέμα αντιμετωπίζεται συνολικά εφόσον πρόκειται για ενιαίο συγκρότημα (ενότητα κτιριακή, οικοδομική, λειτουργική, παραγωγική, τεχνολογική).
- Β) Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1469/50 τα κτίρια με τα στοιχεία 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 7α, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 15α, 16, 16α (βλ. συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα) του βιομηχανικού συγκροτήματος Ζυθοποιία ΦΙΞ επί της οδού 26ης Οκτωβρίου στη Θεσσαλονίκη μαζί με τον τεχνολογικό εξοπλισμό τους, διότι αποτελούν:
- αντιπροσωπευτικά δείγματα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής και οικοδομικής του 19ου αι. σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά αρχιτεκτονικά πρότυπα της περιοχής.
 - σύμβολο της βιομηχανικής ανάπτυξης της Θεσσαλονίκης από τον 19ο αι. σ' ένα από τους (3) βασικούς τομείς παραγωγής, (αλευρόμυλοι - ΑΛΑΤΙΝΙ, κλωστοϋφαντουργία - ΥΦΑΝΕΤ, ζυθοποιία - ΦΙΞ).
 - κυριότερο σημείο αναφοράς της Δυτικής Βιομηχανικής ζώνης της νεώτερης πόλης της Θεσσαλονίκης στο δεύτερο ήμισυ του 19ου αι. (Λιμάνι, Τελωνείο, παλιός σιδηροδρομικός σταθμός, δίκτυα υποδομής - φωταέριο, ύδρευση, παγοποιία, αλευροβιομηχανία, βυρσοδεψεία).
 - σημαντική μαρτυρία της εξέλιξης της τεχνολογίας όπως φαίνεται στο διασωζόμενο τεχνολογικό εξοπλισμό.
- Επίσης ορίζεται ζώνη προστασίας μέσα στα όρια ιδιοκτησίας του συγκροτήματος, ο οικοπεδικός χώρος ο οποίος σημειώνεται με τα στοιχεία ΒΓΙΘΗΖΕΒ στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα για την προβολή και ανάδειξη των μνημείων.
- Γ) Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1469/50, το κτίριο 28α (βλ. συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα) του Βιομηχανικού συγκροτήματος Ζυθοποιία ΦΙΞ επί της οδού 26ης Οκτωβρίου στη Θεσσαλονίκη, διότι αποτελεί το μοναδικό στη Θεσσαλονίκη υλοποιημένο έργο του αρχιτέκτονα Τ. Ζενέτου.
- Δ) Τα κτίρια 12, 20 (βλ. συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα) του βιομηχανικού συγκροτήματος δεν χαρακτηρίζονται ως κτίρια που χρειάζονται ειδική κρατική προστασία, διότι πρόκειται για νεώτερα κτίσματα, τα οποία δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και συνεπώς δεν καλύπτουν τις αναγκαίες προϋποθέσεις που ορίζουν οι διατάξεις του Ν. 1469/50.
- Ε) Αποδεδεσμεύεται ο οικοπεδικός χώρος ΑΒΓΔΑ με όλα τα υφιστάμενα νεώτερα κτίσματα (βλ. συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα).

Εσωτερική διανομή

1. ΔΙΛΑΠ/Γ (20)

2. ΔΠΚΑΝΜ (2)

3. Β. Κουβέλη

Ο Υπουργός
Θάνος Μικρούτσικος

Τριπλές αντίγραφο
προς τμήμα Γραμματείας

Κρασσανάκης

... не в состоянии
... не в состоянии
... не в состоянии

[illegible]

K. A. 182

• $\text{EFGKPR} : \text{EYHKJ}$

ad 190 A7/D2A/3/2/12-IC-B9 / ... A=Agenda
n-o ring 1989 19000101092 Ave 791 d. 190000 010
o B.C. F04/A, R1: 11-1989

To: multiple newspaper and magazine
 subscriptions are 16-11-1980
 15 newspaper and
 Occasionaly 0-1-1980
 0 15/11/80
 HCT
 App. for 200

20408 K074571

~~1/3/0 pulso/seg~~
3/4/79 d'EE 135/5-0-79
20/5/79 d'EE 120/25-6-69

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ
 ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΕΣ
 ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 - ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
 Προστασία (Ε.Π.) 1961

4/7/29

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Αθήνα, 23 Μαΐου 1994
Αριθμ. πρωτ.
ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/993/26338

Ταχ. Δ/ση : Ερμού 17
Ταχ. Κώδικας: 101 86
Πληροφορίες: Ουρανία Μάρη
Τηλέφωνο : 32 32 611

ΚΟΙΝ: 1. Υπηρεσία Εθν. Τυπογραφείου
Τμήμα Δημοσευτίας Ύλης
(με την παράκληση να δημοσιευθεί
στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως
και να μας αποσταλεί το ΦΕΚ)
(με συν. τοπογρ. διάγραμμα)
2. 4η Εφορεία Νέωτ. Μνημείων
Ηροδότου 17
Θεσσαλονίκη 546 34
(με συν. τοπογρ. διάγραμμα)

ΘΕΜΑ: Ανάκληση της ΥΑ ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/
3366/51224/27-10-92 και χαρακτη-
ρισμός ως ιστορικών διατηρητέων
κτιρίων του βιομηχανικού συγκροτήματος
Ζυθοποιία ΦΙΕ επί της οδού 26ης Οκτωβρίου
στην Θεσσαλονίκη, μαζί με τον τεχνολογικό-μηχα-
νολογικό εξοπλισμό τους, καθώς και όρισμός ζώνης
προστασίας

ΑΠΟΦΑΣΗ

Εχοντας υπόψη

1. Τις διατάξεις α) του Ν. 1558/85 "περί Κυβέρνησης και Κυβερνητικών Οργάνων" που δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 137/τα/26-7-85
β) του άρθρου 52 του Ν. 5351/1932 "Περί Αρχαιοτήτων"
γ) του Ν. 1469/50 "περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830"
δ) του Ν. 2039 "περί Κύρωσης της Σύμβασης για την προστασία της Αρχιτεκτονικής Κληρονομιάς της Ευρώπης (ΦΕΚ 61/Α/13-4-92)
ε) του Π.Δ. 941/77 "περί Οργανισμού του ΥΠΠΕ"
2. Την Διυπουργική απόφαση ΥΠΠΟ/ΓΝΟΣ/11536/10-3-92 "Παράλληλη άσκηση αρμοδιοτήτων από τον Υπουργό Πολιτισμού και τους Προϊσταμένους Υπηρεσιών του ιδίου Υπουργείου (ΦΕΚ 210/τβ/24-3-92)
3. Το Π.Δ. 161/26-4-84 (ΦΕΚ 54/Α/30-4-84) "περί ανακατανομής αρμοδιοτήτων των Υπουργείων ΥΠΠΕ-ΥΧΟΠ"
4. Όλα τα στοιχεία του φακέλου
5. Την κατά πλειοψηφία γνωμοδότηση του Κεντρικού Συμβουλίου Νέωτ. Μνημείων με αριθμό 5/17-2-94

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

- Α) Ανακαλούμε την ΥΑ, ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3366/51224/27-10-92 μη χαρακτηρισμού τμήματος του Βιομηχανικού συγκροτήματος Ζυθοποιία ΦΙΞ στην οδό 26ης Οκτωβρίου στη Θεσσαλονίκη και το θέμα αντιμετωπίζεται συνολικά εφόσον πρόκειται για ενιαίο συγκρότημα (ενότητα κτιριακή, οικοδομική, λειτουργική, παραγωγική, τεχνολογική).
- Β) Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικά διατηρητέα μνημεία, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1469/50 τα κτίρια με τα στοιχεία 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 7α, 8, 9, 10, 11, 13, 14, 15, 15α, 16, 16α (βλ. το συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα) του βιομηχανικού συγκροτήματος Ζυθοποιία ΦΙΞ επί της οδού 26ης Οκτωβρίου στη Θεσσαλονίκη μαζί με τον τεχνολογικό εξοπλισμό τους, διότι αποτελούν:
- αντιπροσωπευτικά δείγματα βιομηχανικής αρχιτεκτονικής και οικοδομικής του 19ου αι. σύμφωνα με τα ευρωπαϊκά αρχιτεκτονικά πρότυπα της περιοχής.
 - σύμβολο της βιομηχανικής ανάπτυξης της Θεσσαλονίκης από τον 19ο αι. σ' ένα από τους (3) βασικούς τομείς παραγωγής, (αλευρόμυλοι - ΑΛΑΤΙΝΙ, κλωστοϋφαντουργία - ΥΦΑΝΕΤ, ζυθοποιία - ΦΙΞ).
 - κυριότερο σημείο αναφοράς της Δυτικής Βιομηχανικής ζώνης της νεώτερης πόλης της Θεσσαλονίκης στο δεύτερο ήμισυ του 19ου αι. (Λιμάνι, Τελωνείο, παλιός σιδηροδρομικός σταθμός, δίκτυα υποδομής - φωταέριο, ύδρευση, παγοποιία, αλευροβιομηχανία, βυρσοδεψεία).
 - σημαντική μαρτυρία της εξέλιξης της τεχνολογίας όπως φαίνεται στο διασώζόμενο τεχνολογικό εξοπλισμό.
- Επίσης ορίζεται ζώνη προστασίας μέσα στα όρια ιδιοκτησίας του συγκροτήματος, ο οικοπεδικός χώρος ο οποίος σημειώνεται με τα στοιχεία ΒΓΙΘΗΖΕΒ στο συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα για την προβολή και ανάδειξη των μνημείων.
- Γ) Χαρακτηρίζουμε ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1469/50, το κτίριο 28α (βλ. συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα) του Βιομηχανικού συγκροτήματος Ζυθοποιία ΦΙΞ επί της οδού 26ης Οκτωβρίου στη Θεσσαλονίκη, διότι αποτελεί το μοναδικό στη Θεσσαλονίκη υλοποιημένο έργο του αρχιτέκτονα Τ. Ζενέτου.
- Δ) Τα κτίρια 12, 20 (βλ. συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα) του βιομηχανικού συγκροτήματος δεν χαρακτηρίζονται ως κτίρια που χρειάζονται ειδική κρατική προστασία, διότι πρόκειται για νεώτερα κτίσματα, τα οποία δεν παρουσιάζουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και συνεπώς δεν καλύπτουν τις αναγκαίες προϋποθέσεις που ορίζουν οι διατάξεις του Ν. 1469/50.
- Ε) Αποδεδειγμένα ο οικοπεδικός χώρος ΑΒΓΔΑ με όλα τα υφιστάμενα νεώτερα κτίσματα (βλ. συνημμένο τοπογραφικό διάγραμμα).

Εσωτερική διανομή

1. ΔΙΛΑΠ/Γ (20)

2. ΔΠΚΑΝΜ (2)

3. Β. Κουβέλη

Ο Υπουργός
Θάνος Μικρούτσικος

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΛΑΪΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

Αθήνα, 10 Μαΐου 1993

Αριθμ. πρωτ.

ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/1623/

4η ΕΦΟΡΕΙΑ	
ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ	
ΑΡ. ΠΡΩΤ.	743
ΗΜΕΡΟΜ.	26-5-93
ΥΡΕΩΣΗ	Ι. Δεληγιάννης

Ταχ. Δ/ση : Ερμού 17

Ταχ.Κώδικας: 101 86

Πληροφορίες: Α. Ξενάκης, Β. Αλεκτορίδου

Τηλέφωνο : 32 32 611

ΠΡΟΣ: Το Κεντρικό Συμβούλιο

Νεωτ. Μνημείων

Ερμού 17, Αθήνα 101 86

ΚΟΙΝ: Πίνακα Αποδεκτών

ΘΕΜΑ: Επανεξέταση του θέματος χαρακτηρισμού ή όχι ως ιστορικού διατηρητέου μνημείου του Βιομηχανικού Συγκροτήματος ΦΙΕ επί της οδού 26ης Οκτωβρίου στην Θεσ/νίκη, ιδ. Ατλαντικής Τεχνοδομικής, Ε.ΠεΕ.Χ. Ζαφειρίδη Ν. Ζαφειρίδη και ορισμός ζώνης προστασίας του στο τμήμα Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Α του συν. τοπογραφικού διαγράμματος.

Έχοντας υπόψη την απόφαση Υ 1968/8-1-93 (ΦΕΚ 3/Β/11-1-93 και την γνωμοδότηση υπ' αριθμ. 930/88 του Νομικού Συμβούλου του ΥΠ.ΠΟ, αναπέμπουμε τον φάκελο της υπόθεσης που αναφέρεται στο θέμα προκειμένου να εισαχθεί στο Συμβούλιό σας για γνωμοδότηση συμφώνως προς τον Ν. 1469/50 "περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830".

Στη συνέχεια παρακαλούμε να μας επιστρέψετε τον φάκελο με απόσπασμα του σχετικού πρακτικού.

Ο ενδιαφερόμενος ιδιοκτήτης, προς τον οποίον κοινοποιείται το έγγραφο αυτό, εάν επιθυμεί να παραστεί και να εκθέσει τις απόψεις του κατά τη συνεδρίαση του Συμβουλίου, παρακαλείται να το δηλώσει στη Γραμματεία του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτ. Μνημείων (τηλ. 3220816, Δ/ση Ερμού 17, 101 86 Αθήνα), μέσα σε διάστημα πέντε (5) ημερών από την παραλαβή του εγγράφου αυτού, υποβάλλοντας σχετική αίτηση.

Επίσης απαγορεύεται η εκτέλεση οποιωνδήποτε οικοδομικών εργασιών στο παραπάνω κτίριο, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Ν. 1469/50 και την ατομική γνωμοδότηση του Νομικού Συμβούλου του Υπουργείου μας υπ' αριθμ. 282/1988 μέχρις ότου ανακοινωθεί η απόφαση του Υπουργείου μας για το θέμα αυτό.

Συνημμένα: Φάκελος υποθέσεως

Εσωτερική διανομή

ΔΙΛΑΠ/Γ

Η Υφυπουργός

Καλλιόπη Α. Μπουρδάρα

Ακριβές αντίγραφο

Ο Προϊστάμενος Γραμματείας

[Handwritten signature]

Σ. ΠΕΤΡΑΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

1. Ατλαντική Τεχνοδομική Ε.Π.Ε.
Ανδριανουπόλεως 15, Θεσσαλονίκη 55133
2. κ. Νικόλαος Ζαφειρίδης
Β. Ρώτα 10, Συκιές Θεσ/νίκη 566 25
3. κ. Πάρι Παρίση
Ι. Δραγούμη 48 Θεσ/νίκη 546 31
4. κ. Χαρίλαος Ζαφειρίδης
Ανδριανουπόλεως 15, Θεσ/νίκη 551 33
5. Νομαρχία Θεσ/νίκη
Τμήμα Πολεοδομίας και Πολεοδομικών Εφαρμογών
Μανουσogiαννάκη 6 Θεσ/νίκη 546 21
6. Δήμος Θεσσαλονίκης
Δ/ση Αρχ/κού Σχ. Πόλεως
Ε. Βενιζέλου 45 Θεσ/νίκη 546 31
7. 4η Εφορεία Νεωτ. Μνημείων
Ηραδίου 17, Θεσ/νίκη 546 34
8. Αστυνομική Δ/ση Θεσ/νίκης
Θεσσαλονίκη 545 00

Αθήνα, 22 Μαρτίου 1993

Παραπομπές: Β. Αλεξοπούλου
Α. Ξανθού

Α: Σχετικά με τον χαρακτηρισμό του Βιομηχανικού
συγκροτήματος στην οδό 29ης Οκτωβρίου στη Θεσ/νίκη

ΕΚΘΕΣΗ ΑΥΤΩΨΙΑΣ - ΕΙΣΗΓΗΣΗ

Η σύμφωνη γνώμη του Κ.Σ.Ν.Μ. υπ' αριθμ. 26/8-10-92 υλοποιήθηκε
την Υπ. Απόφαση ΥΠΠΟ/ΔΙΑΔ/Γ/3366/51224/27-10-92, σύμφωνα με την
οποία δεν χαρακτηρίστηκαν ως κτίρια χρήζοντα ειδικής κρατικής προστα-
σίας κατά τον Ν. 1469/80, τα κτίρια του συγκροτήματος ΦΙΕ υπ' αριθμ.
16, 16α, 17, 18 και 20-20, σύμφωνα με το συνημμένο τοπογραφικό
με την παραπάνω ΥΠ. Απόφαση και την υπ' αριθμ. 1/14-1-93 γνώμη του
Κ.Σ.Ν.Μ. ορίσθηκαν δύο αρχιτέκτονες της ΔΙΑΔ για να εδιευρεύσουν
τα στοιχεία και να συγκεντρώσουν τα απαραίτητα στοιχεία με σκοπό την
επιλογή των υπολοίπων κτιρίων του συγκροτήματος.
Μετά την αυτοψία της 11ης και 12ης Μαρτίου 1993 από τους Αρχιτέκτονες
κ. Β. Αλεξοπούλου και Αλ. Ξανθού, διαπιστώθηκαν τα εξής:
Ότι τα κτίρια, που δεν αποφάνθηκε το Κ.Σ.Ν.Μ., αλλά που αποτελούν
τον αρχικό πυρήνα, ήτοι τα υπ' αριθμ. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 10, 11, 14,
15 και 19 του συνημμένου τοπογραφικού διαγράμματος, συμπεριλαμβανο-
μένη της κρηναστής γέφυρας σύνδεσης των κτιρίων 6 (ψηφίου) και 7
(αυτοκινητοστάτου) εκτιμώμενα ως αξιόλογα δείγματα της βιομηχανικής
αρχιτεκτονικής που αποτελούν σημαντική ιστορική αναφορά της κοινωνικο-
οικονομικής εξέλιξης της πόλης της Θεσσαλονίκης.
Από τον αρχικό πυρήνα τα υπ' αριθμ. 1, 10, 14, και 15, 15α και 19
προτείνονται για χαρακτηρισμό ως προς το κέλυφος, διότι κατασκευάστηκαν
τεκτονικά σαν κελύφη των λειτουργιών που στέγαζαν και δεν παρου-
σιάζουν ιδιαίτερο αρχιτεκτονική και μορφολογική αξία εσωτερικά τους

-Ως προς το υπ' αριθμ. 13, παρ' ότι έχει αναφερθεί στην εισήγηση της 4ης Εφαρείας, ότι ανήκει στην αρχική φάση κατασκευής, διαπιστώθηκε, ότι ανήκει σε μεταγενεστερη φάση επέκτασης και ούτως ή άλλως έχει υποστεί ριζικές αλλοιώσεις σε βαθμό, που να μην θεωρούμε την κήρυξή του επιβεβλημένη κατά τον Ν. 1469/50, (νέος φέρων οργανισμός, από απλισμένο σκυρόδεμα, πλάκα στα δώμα, καλάνες κλπ, φωτ. αρ. (17), (18), (19) κίτρινο

Το υπ' αριθμ. 2 αποτελεί το σημαντικότερο κτίριο του συγκροτήματος (ζυθοβραστήριο), και προτείνεται να χαρακτηρισθεί με τον μηχανολογικό εξοπλισμό του, την εσωτερική επένδυση πλακιδίων καθώς και όλα τα μορφολογικά στοιχεία (πόρτες, εσωτερική μαρμάρινη σκάλα, ξύλινη σκάλα πυργίσκου και την κρεμαστή σιδερένια γέφυρα σύνδεσης μεταξύ των κτιρίων υπ' αριθμ. 2 και 4 (φωτ. (5) και (7) μπλέ

Τα κτίρια υπ' αριθμ. 7, 8, και 9 είναι μετεπεκτάσεις χωρίς κανένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό στοιχεία αρχιτεκτονικής όψεων ή εξοπλισμού και η διατήρησή τους καλύπτει και βλάπτει τις αξιόλογες όψεις των κτιρίων του αρχικού πυρήνα, 2, 5, 5, 4, 11 με την εμφανή οπτοπλινθοδομή και την τοξωτή ρυθμολογία των ανοιγμάτων.

Κατά συνέπεια προτείνεται ο αποχαρακτηρισμός τους.

Για την αποκάλυψη των προσόψεων του παλαιού συγκροτήματος, απαιτείται επίσης η αφαίρεση των "σιλό" με την τσιμεντένια βάση των διακοσμητικών πανώ κατά μήκος της 26ης Οκτωβρίου και των προσθηκών στις πλάγιες όψεις του υπ' αριθμ. 2 και 19 κτιρίων (φωτ. (7) κίτρινο και τοπογραφικό)

Τέλος ^{είναι ουσιαστικά} ως αναφορά τον μη χαρακτηρισμό του κτιρίου υπ' αριθμ. 18 και του παλαιού καλύφους του υπ' αριθμ. 16 (φωτ. (13) και (14) μπλέ) διατηρούμε την επιφυλαχή μας, διότι αποτελούν μετεπεκτάσεις μεν αλλά εξ' όσου ενδιαφέροντα κτίρια ως προς τα αρχιτεκτονικά και μορφολογικά στοιχεία και σχηματίζουν ένα ιδιόμορφο συγκολλητικό χώρο αιώριου, με τα υπ' αριθμ. 2 και 1 κτίρια και την σχεδόν παράλληλη ρυθμολογία των ανοιγμάτων τεσσάρων εσωτερικών όψεών του.

Μετά τον χαρακτηρισμό των κτιρίων του αρχικού πυρήνα θεωρούμε απαραίτητο τον ορισμό ζώνη προστασίας γύρω από το συγκρότημα, σύμφωνα με τα στοιχεία (Α, Β, Γ, Δ, Ε, Ζ, Α) του συνημμένου τοπογραφικού διαγράμματος προκειμένου να διαφυλαχθεί και να παραμείνει το μηχανικό μνημείο από ενδεχόμενες νέες κατασκευές με επιβεβλημένο τον έλεγχο του ΥΠ.ΠΟ της οιασδήποτε μελέτης επέκτασης αξιοποίησης κλπ εντός των ορίων της ζώνης προστασίας.

11/02/94

10:01

MINISTRY OF CULTURE 01 3220816 + 003031213800

001

- 3 -

Ως προς το τμήμα ΑΖΗΘΑ του οικοπέδου, προτείνεται η ολική αποδέσμευσή του.

Η Προϊσταμένη του Τμήματος

Σε ναυπηγεία 22/3/93

Μαρίκίτα Διαμαντοπούλου

Οι Αρχιτέκτονες

Φ. Αλεξοπούλου 22/3/93

Β. Αλεξοπούλου

Α. Αλμυράς

Αλ. Ξενάκης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Αριθ. πρωτ. 1947 π.ε.

Θεσσαλονίκη 25 Ιανουαρίου 1993

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
4η ΕΦΟΡΕΙΑ ΝΕΩΤΕΡΩΝ ΜΝΗΜΕΙΩΝ

ΠΡΟΣ: Υπουργείο Πολιτισμού

Δ/ση Λαϊκού Πολιτισμού

Ερμού 17 - Αθήνα

Ταχ. Δ/ση: Ηροδότου 17

Ταχ. κώδικας: 546 34

Πληροφορίες: Ι. Στεριώτου
Ολ. Δεληγιάννη

Τηλέφωνο: 214.497

ΘΕΜΑ: Συμπληρωματική τεκμηρίωση και
αξιολόγηση του υπό χαρακτηρισμό
βιομηχανικού συγκροτήματος του Ζυθο-
ποιείου ΦΙΞ στη Θεσσαλονίκη.

Σας διαβιβάζουμε την συμπληρωματική έκθεση της αρχιτέκτονος της Υπηρεσίας μας κ. Όλγας Τραγανού - Δεληγιάννη σχετικά με τον χαρακτηρισμό ως διατηρητέου του Ζυθοποιείου ΦΙΞ στη Θεσσαλονίκη, σε συνέχεια της από 27-10-92 απόφασής σας (ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3366/51224). Σημειώνουμε ότι η εν λόγω απόφασή σας κοινοποιήθηκε στην Υπηρεσία μας μόλις στις 18-12-92 (αρ. πρωτ. 1947), όπως και ότι βασικά στοιχεία για την εκτίμηση της αξίας του συνόλου του συγκροτήματος σας έχουν αποσταλεί ήδη εκτός από το αρχικό έγγραφό μας (διαβίβαση της κύριας εισήγησης του θέματος προς τη Δ/σή σας με αρ. 1156/31-7-1990) και με τα έγγραφά μας :

1. αρ. πρωτ. 992/20-6-91
2. " " 275/28-2-92
3. " " 600/20-4-92
4. " " 606/30-4-92
5. " " 1553/15-10-92

Η Υπηρεσία μας εκτιμά ότι ο διαχωρισμός τμήματος του συνόλου των κτιρίων ως μη διατηρητέων σε αντιδιαστολή με την γενική θεώρηση και αξιολόγηση του συνόλου μόνο αρνητικά μπορεί να επηρεάσει την κατάσταση διατήρησης του συγκροτήματος και δεν συμβαδίζει με τη σημασία του ως το μοναδικό του είδος^{του} στην Ελλάδα.

Παρακαλούμε να επανεξετασθεί το σύνολο του συγκροτήματος με ενιαίο πρίσμα^{και} με βάση την εισήγηση που συνοποβάλουμε. Εκτιμούμε ότι πρέπει άμεσα

να χαρακτηρισθούν ως διατηρητέα τα δύο κύρια συμπλέγματα (κτ. 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,13,14,15,16,17,18,19) και οι βοηθητικού χώροι με αρ.24 και 23 που τα συνοδεύουν μαζί με τον περιβάλλοντα χώρο τους και όλο τον μηχανολογικό τους εξοπλισμό.

Η αξία του συνόλου επιβάλλει επανεξέταση του θέματος με προοπτική κατά κύριο λόγο τη διατήρηση του με νέες χρήσεις. Ο χαρακτηρισμός της χρήσης του χώρου ως Πολιτιστικού Κέντρου με το ΦΕΚ 704/21.11.89 μετά από απόφαση της Νομάρχου Θεσσαλονίκης και το ενδιαφέρον φορέων της πόλης, που έχει ήδη εκφραστεί (βλ.συνημ. έγγραφα) δίνουν το στίγμα της σημασίας του συγκροτήματος για την πόλη.

Έχοντας επιλέξει ως αρμόδια Υπηρεσία τον δύσκολο για την εποχή μας δρόμο της εμμονής σε αξίες ιστορικές επαναλαμβάνουμε ότι για την αρχιτεκτονική και γενικά την πολιτιστική κληρονομιά της Θεσσαλονίκης το βιομηχανικό συγκρότημα του Ζυθοποιείου ΦΙΞ αποτελεί κατ'εξοχήν ένα ΚΕΦΑΛΑΙΟ και μάλιστα Ευρωπαϊκού Επιπέδου.

Υπενθυμίζουμε ακόμη μία φορά την παράκληση να ειδοποιηθεί η Εφορεία ώστε να παρευρεθεί ως υπηρεσιακός (άτυπος) παράγων και να εκθέσει τις αποψεις της στο Κ.Σ.Ν.Μ. όπως κάθε πολίτης έχει το δικαίωμα να πράξει.

Εσωτ.Διανομή

Η Προϊσταμένη της Εφορείας

1.Φ.Ε.

κ.α.α.

2.Ολ.Δεληγιάννη

Αιμιλία
Ιωάννα Στεριώτου
Αρχιτέκτων

Συνοδεύουν τα έγγραφα: 1) 57682/4030/16.10.92 Δήμου Θεσσαλονίκης
2) 70203/4515/21.12.92 " "
3) 6153/16.11.92 ΤΕΕ/Τμ.Κ.Μ.
4) 6823/21.12.92 ΤΕΕ/Τμ.Κ.Μ.

και τεύχος συμπληρωματικής τεμμηρίωσης

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟ
ΩΣ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΒΙΟΜΗ-
ΧΑΝΙΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΖΥΘΟΠΟΙΕΙΟΥ ΦΙΞ
ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.

Η εισήγηση αυτή αποτελεί συμπλήρωση της αρχικής εισήγησης του συναδέλφου αρχιτέκτονα κ. Αλ. Παπάζογλου, που διαβιβάστηκε με το έγγραφο της 4ης Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων με αρ. 1156/31-7-90 στη Διεύθυνση Λαϊκού Πολιτισμού. Η παρούσα εισήγηση συντάσσεται με αφορμή την απόφαση της Υπουργού Πολιτισμού ΥΠΠΟ/ΔΙΛΑΠ/Γ/3366/51224/27-10-1992, η οποία κοινοποιήθηκε στην Υπηρεσία μας και παραλήφθηκε την 18-12-92.

Σημειώνουμε ότι τα στοιχεία που παραθέτουμε προκύπτουν από παλαιότερες προσωπικές μας έρευνες σε αρχεία οργανισμών (βλ. σχετικές πηγές) και από πρόσφατη έρευνα στο αρχείο της Διεύθυνσης Πολεοδομίας Θεσσαλονίκης. Λεπτομερής ανίχνευση φάσεων στο συγκρότημα δεν ήταν δυνατή λόγω της παντελούς έλλειψης συνεργασίας των ιδιοκτητών με την Υπηρεσία μας - παρά τις σχετικές μας προσπάθειες. Η δεινή εξάλλου κατάσταση του συγκροτήματος οφείλεται εν πολλοίς στην αδιαφορία των ιδιοκτητών για την φύλαξη και ασφάλεια του συνόλου των κτισμάτων. Ικανή φωτογραφική τεκμηρίωση συνόδευσε την αρχική εισήγηση της Εφορείας.

Συμπληρωματικά στοιχεία για την εξελικτική πορεία του συγκροτήματος.

Α. Γενικά τοπογραφικά διαγράμματα της πρώτης - δυτικής - βιομηχανικής περιοχής της Θεσσαλονίκης δίνουν στοιχεία για την εξελικτική πορεία του συγκροτήματος και των τμημάτων του, όπως αυτά έχουν καταγραφεί και περιγραφεί ιστορικά μέχρι σήμερα.

Η πρώτη βιομηχανική μονάδα που είχε δημιουργηθεί στον χώρο του συγκροτήματος ήταν το οινοπνευματοποιείο ιδιοκτησίας Μισραχή. Αυτό αποτυπώνεται στο πρώτο σωζόμενο τοπογραφικό διάγραμμα της βιομηχανικής περιοχής της Θεσσαλονίκης, ενταγμένο στο γενικότερο σχέδιο των εγκαταστάσεων της Εταιρείας Υδάτων, που συντάχθηκε στα 1890. (βλ. συνημ. φωτοαντίγραφο αρ. 1) Τα κτίσματα του οινοπνευματοποιείου είτε έχουν μεταγενέστερα ενσωματωθεί σε υπάρχοντα σήμερα κτίσματα του συγκροτήματος (πιθανά στο ισόγειο του πρώην παγοποιείου - κτίριο με αρ. 19)* είτε έχουν γκρεμισθεί για να παραχωρήσουν τη θέση τους στο νεώτερο συγκρότημα.

Β. Σε πινακίδα της δυτικής περιοχής της πόλης από το αρχείο του Οργανισμού Ύδρευσης, συντεταγμένη το 1931, αποτυπώνεται ο χώρος του Ζυθοποιείου, και καταγράφονται αναλυτικά οι χρήσεις των επί μέρους κτιρίων (συν. φωτοαντ. αρ. 2). Ήδη το συγκρότημα είχε περιέλθει στην ιδιοκτησία της

* βλ. τοπογρ. διάγραμμα της αρχικής εισήγησης

Εταιρείας ΦΙΞ, απ'ότι συμπεραίνεται ^{και} από τον χαρακτηρισμό του στην πινακίδα. Δεν είχαν επέλθει οι επεκτάσεις που πραγματοποιήθηκαν με βάση άδεια της Δ/νσης Πολεοδομίας που εκδόθηκε το 1928 (παρά σχετική μας έρευνα δεν έγινε δυνατόν να βρεθεί ο σχετικός φάκελλος). Το διάγραμμα είναι χρησιμότατο γιατί αποτυπώνει τους βασικούς πυρήνες του συγκροτήματος και αποδεικνύει ότι η γενική εικόνα του η σωζόμενη έως και σήμερα είχε παγιωθεί ήδη πριν από το 1928 με τις κύριες επεκτάσεις της. Είναι η μορφή του συγκροτήματος ως συμπαγούς ενότητας, που καταγράφεται και αποτυπώνεται τόσο στις γνωστές διαφημίσεις της εταιρείας ΟΛΥΜΠΟΣ - ΝΑΟΥΣΑ δημοσιευμένες κατά τη δεκαετία του 1920, όσο και σε μεταγενέστερες διαφημιστικές καταχωρήσεις της Εταιρείας ΦΙΞ (συνημ. φωτοαντ. 3 και 4). Ιδιαίτερα από τη διαφήμιση της εταιρείας ΟΛΥΜΠΟΣ - ΝΑΟΥΣΑ τεκμηριώνεται ότι τμήμα των βοηθητικών χώρων, που είχαν κατασκευασθεί στη νότια πλευρά του οικοπέδου του συγκροτήματος κατά μήκος της τότε ακτής προς τη θάλασσα, ανάγεται στη δεκαετία του 1920 (κτίρια με αρ. 24 και 25).

Επομένως συμπεραίνουμε ότι κατά τη φάση που αναφέραμε (1892-1928) κτίστηκαν τα κτίρια με αρ. 1,2,3,19,15,14,13,18,17,16α,16β,24,23,10,11,4,5,6,7,8. (βλ. τοπογρ. διάγρ. αρχικής εισήγησης).

Γ. Νεώτερα στοιχεία από τις επεκτάσεις του συγκροτήματος εντοπίσθηκαν στο Αρχείο της Δ/νσης Πολεοδομίας Θεσσαλονίκης και συγκεκριμένα τα τοπογραφικά διαγράμματα (στοιχειώδη) από μεταπολεμικές οικοδομικές άδειες προσθηκών στο συγκρότημα. Ενώ οι άδειες της 29-10-52 και 23-7-54 αφορούν βοηθητική οικοδομή (υπόστεγο) η πρώτη και προσθήκη ορόφου σε ισόγειο η δεύτερη, σ'εκείνη που σημειώνονται τα σημαντικότερα στοιχεία είναι η τρίτη της 14-2-1961, για ανέγερση μεταλλικού υποστέγου (αποθήκης κενών φιαλών και βαρελίων) που αναθεωρήθηκε στις 5-7-1971.

Επειδή στο στοιχειώδες τοπογραφικό που συνοδεύει το στέλεχος της αδείας σημειώνονται και τα έως τότε υπάρχοντα τμήματα του συγκροτήματος (βλ. συνημ. φωτοαντίγρ. αρ. 5) συμπεραίνουμε ότι και τα κτίρια με αρ. 16,17 και 18 ανήκουν σε προπολεμική φάση του συγκροτήματος.

Κατ'ακολουθία συμπεραίνουμε ότι στις κύριες φάσεις επέκτασης του συγκροτήματος υπό την ιδιοκτησία της εταιρείας ΦΙΞ ανήκουν τα εξής κτίρια :

(1928 - 1940) : όροφοι κτιρίων με αρ. 19-15, κτίρια με αρ. 16,9, 7α

(1961 - 71) και έπειτα : κτίρια με αρ. 27-29

Δεν αναφέρονται σε εντοπισμένες άδειες τα μεταπολεμικά κτίρια με αρ. 12 και 20.

Γενική εκτίμηση - αξιολόγηση

Η σημασία ενός βιομηχανικού μνημείου πρέπει να συνάχθει από τη συνισταμένη της σημασίας του :

- α. για την οικονομική ιστορία του τόπου
- β. για την ιστορία της εξέλιξης της βιομηχανίας της πόλης και του τόπου γενικότερα
- γ. για την ιστορία της εξέλιξης της τεχνολογίας
- δ. για την ιστορία των συνθηκών εργασίας και υγιεινής
- ε. για την ιστορία της πολεοδομίας
- στ. για την ιστορία της αρχιτεκτονικής και της οικοδομικής.

Ο χρόνος ανέγερσης των επί μέρους τμημάτων ενός συγκροτήματος δεν είναι καθοριστικός για την εκτίμηση της αξίας του ως συνόλου. Μεγαλύτερη βαρύτητα έχει η σημασία της λειτουργίας καθ' ενός τμήματος και η συμβολή του στο σύνολο, παρά η παλαιότητά του.

I. Η σημασία του συγκροτήματος για την οικονομική και βιομηχανική ιστορία της Θεσσαλονίκης και της Ελλάδας.

Οι ιδρυτές του Ζυθοποιείου ΟΛΥΜΠΟΣ ανήκαν, στις σημαντικότερες και πλέον δραστήριες στον κλάδο της βιομηχανίας οικογένειες της Θεσσαλονίκης. Οι Μισραχή, Φερνάνδεζ και Αλλατίνι χωριστά και σε συνεργασία πρωτοστάτησαν ή συμμετείχαν στην ίδρυση των μεγαλύτερων βιομηχανιών της Θεσ/νίκης. (Υφαντουργείο Γιούτης Τόρρες, Νηματουργείο Τόρρες (NOUVELLE FILATURE, Μύλος και Κεραμοποιείο Αλλατίνι).

Οι βιομηχανίες αυτές κατέστησαν την πόλη στην αυγή του 20ου αι. το μεγαλύτερο εμπορικό και βιομηχανικό κέντρο της Μακεδονίας με εμβέλεια σ' όλη την Ανατολική Μεσόγειο.

Η σημασία της θέσης των οικογενειών αποτυπώνεται και σήμερα στα κτίσματα των κατοικιών τους, που αποτελούν τα κοσμήματα της νεώτερης αρχιτεκτονικής της πόλης μας (Βίλλα Αλλατίνι, CASA BIANCA - οικία Φερνάνδεζ).

Το πέραςμα της επιχείρησης στην ιδιοκτησία της εταιρείας "Κάρολος ΦΙΞ" την εντάσσει στο ^{επιχειρηματικό} σύνολο, που ήταν συνώνυμο με την παραγωγή της μύρας στην Ελλάδα για πολλές δεκαετίες. Η απόκτηση του συγκροτήματος "ΟΛΥΜΠΟΣ - ΝΑΟΥΣΑ" το 1928 αποτελεί για την εταιρεία ΦΙΞ έτος σταθμό : της επέτρεψε να γίνει ένας κολοσσός στην Ελλάδα μαζί με τα υπόλοιπα εργοστάσιά της των Αθηνών και του Πειραιά.

II. Τεχνολογία παραγωγής - Μηχανολογικός εξοπλισμός

Το γεγονός ότι το συγκρότημα ΦΙΞ διατηρεί έναν από τους παλαιότερους διατηρούμενους μηχανισμούς παραγωγής, που αποτυπώνουν τον τρόπο παραγωγής της μύρας Τύπου Μονάχου, το καθιστούν όχι μόνο για την Ελλάδα ένα τεχνικό μνημείο αλλά και για ολόκληρη την Ευρώπη.

Σημειώνουμε ότι αναλυτική περιγραφή του μηχανολογικού εξοπλισμού των κτιρίων περιλαμβάνεται στην συμβολαιογραφική έκθεση που δημοσιεύθηκε για τον εκπλειστηριασμό του ακινήτου.

Τονίζουμε ότι υπάρχουν χώροι - όπως η αίθουσα των ζυθοβραστήρων -, όπου η ύπαρξη του εξοπλισμού είναι αναγκαία υπόθεση για τη διατήρηση του χώρου.

III. Τεχνολογία κατασκευής - αρχιτεκτονική

Όπως εκτιμά και ο αρχιτέκτων κ. Βασ. Κολώνας, για τα μεγάλα βιομηχανικά συγκροτήματα της Θεσσαλονίκης, "οι μορφολογικές λεπτομέρειες παίζουν δεύτερο ρόλο στην εντύπωση που προκαλεί η κλιμάκωση των όγκων, που υπογορεύεται από το κτιριολογικό πρόγραμμα και την ειδική λειτουργία των επί μέρους μονάδων".

Είναι προφανές σ' όποιον έχει την εμπειρία του χώρου του συγκροτήματος ότι πέρα από την αξία του καθενός επί μέρους τμήματος του συνόλου, εκείνο το ειδικό χαρακτηριστικό του που επιβάλλεται είναι το αίσθημα μιας συμπαγούς ενότητας, που προκύπτει άλλωστε από τις σχέσεις και την αλληλοδιαδοχή των λειτουργιών στα επί μέρους τμήματα του συνόλου.

Ακόμη πιο έντονη γίνεται αυτή η σχέση από την ύπαρξη της μεταλλικής υπέργειας γέφυρας που ενώνει τα δύο μεγάλα μπλόκ του συνόλου, μεταξύ των κτιρίων 2 και 4.

Είναι απόλυτα εμφανές ότι ο αρχιτέκτονας των κτιρίων είχε επί πλέον την προδιάθεση να τα τονίσει με στοιχεία που προσδίδουν στο σύνολο εικόνα συγγενή με τα βιομηχανικά "παλάτια" της Ευρώπης του 19ου αι. (εξωτερικά συμμετρικά τοξωτά ανοίγματα και γενική χρήση εμφανών πλίνθων με διακοσμητικές προθέσεις).

Η ίδια αρχή ακολουθήθηκε και στις προπολεμικές προσθήκες σε τμήμα της κεντρικής όψης, έτσι ώστε σήμερα αυτές να αποτελούν ενιαίο σύνολο με τα αρχικά τμήματα των κτιρίων και να μην διακρίνονται καθόλου.

Για την ιστορία της τεχνολογίας κατασκευής έχει ιδιαίτερη σημασία η χρήση του μετάλλου στην κατασκευή του σκελετού - καινοτομία της εποχής στον χώρο της κατασκευής. Πρέπει να τονισθεί εδώ η ποιότητα της όλης κατασκευής: εδώ και εκατό χρόνια δεν έχουν υποστεί τριγύρια σοβαρές βλάβες από τους ισχυρούς σεισμούς από τους οποίους υπέφερε η πόλη.

IV. Πολεοδομική σημασία

Όπως ήδη σας έχουμε αναφέρει στο από 15.10.92 έγγραφό μας η σημασία του συγκροτήματος για την εικόνα της πόλης είναι ανυπολόγιστη δεδομένου ότι η ανάπτυξη του κτιριακού όγκου κατά μήκος της 26ης Οκτωβρίου χαρακτηρίζει την ιστορική φυσιογνωμία της Θεσσαλονίκης κατά τα τελευταία 100 χρόνια της ιστορίας της.

Συμπερασματικά εκτιμούμε ότι η διατήρηση του συνόλου του Ζυθοποιείου είναι αναγκαία για τη διάσωση ενός Μνημείου της Βιομηχανίας και της τεχνικής μοναδικού για τα ελληνικά δεδομένα αλλά και για την ευρωπαϊκή βιομηχανική ιστορία.

Είναι ένα μνημείο της τεχνικής (σύμφωνα με το άρθρο 1 του Νόμου 2039/92) γιατί διατηρεί στο συνολό τους όλα τα τμήματα παραγωγής, αλλά και τον μηχανολογικό τους εξοπλισμό, μοναδική περίπτωση σ'όλο τον ελληνικό χώρο για 100 ετών συγκροτήματα αυτού του είδους.

Είναι ένα μνημείο αρχιτεκτονικής (σύμφωνα με το άρθρο 1 του Νόμου 2039/92) έργο τέχνης και ιστορικό μνημείο (με βάση τον Νόμο 1469/50) γιατί αποτελεί μοναδικό συγκρότημα με βιομηχανική χρήση και εμφανείς αρχιτεκτονικές προθέσεις υψηλής μορφολογικής σύνθεσης και διακοσμητικής χρήσης των υλικών κατασκευής με σαφείς επιρροές από τα συγγενή αρχιτεκτονικά βιομηχανικά σύνολα της κεντροδυτικής Ευρώπης.

Είναι ένα σημείο αναφοράς της πόλης της Θεσσαλονίκης γιατί σημαδεύει την βασική αρτηρία εισόδου από τα δυτικά κατά τρόπο μοναδικό εδώ και 100 χρόνια, χαρακτηρίζει μάλιστα με το μεγεθός του όλη την δυτική πλευρά της πόλης και πρώτη βιομηχανική της περιοχή.

Εκτιμήσεις για την νέα χρήση

Μετά την παύση λειτουργίας του συγκροτήματος, αυτό εκπλειστηριάστηκε και ανήκει σήμερα σε ομάδα ιδιοκτητών οι οποίοι δεν έχουν προτείνει μιά νέα χρήση για τον χώρο, μέχρι στιγμής.

Η πρόταση του Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης, η οποία ακόμη δεν έχει θεσμοθετηθεί είναι να αποδοθούν στον χώρο του παλιού βιομηχανικού συγκροτήματος χρήσεις πολιτισμού.

Ο Δήμος Θεσσαλονίκης, ο οποίος είχε ενστερνισθεί την πρόταση, προκάλεσε και την έκδοση σχετικού Διατάγματος για τον χώρο (βλ. Συν. φωτοαντ.)

Από το έγγραφο του Οργανισμού Θεσσαλονίκης (1309/19.7.91), που μας κοινοποιήθηκε, μας έγινε γνωστό ότι οι νέοι ιδιοκτήτες μελετούσαν την επαναλειτουργία του χώρου με την παλιά χρήση.

Η σημασία του συγκροτήματος για την ιστορία της πόλης απαιτεί μιά προσέγγιση με τον μεγαλύτερο σεβασμό για την φυσιογνωμία των κτισμάτων και του συνόλου.

Αν και δεν μπορεί να αποκλεισθεί κατ'αρχήν μιά χρήση παρόμοια με την αρχική, θεωρούμε ιδανική μιά νέα χρήση σε σχέση με την εκπαίδευση και τον πολιτισμό.

Η Θεσσαλονίκη διαθέτει σήμερα ένα Τεχνικό Μουσείο με υπερδεκαετή ιστορία που δεν έχει βρεί ακόμη τον κατάλληλο χώρο στέγασης του. Τα Πανεπιστήμια της Θεσσαλονίκης και οι Τεχνικές της Σχολές επίσης έχουν άμεσες και μεγάλες ανάγκες στέγασης. Η ΔΕΘ θα μπορούσε να βρεί στους χώρους του παλαιού εργοστασίου ιδανικούς χώρους κλαδικών εκθέσεων.

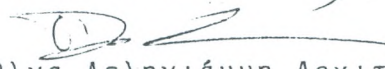
Η Θεσσαλονίκη έχει επιλεγεί για το 1997 από την Διεθνή Επιτροπή για την Προστασία της Βιομηχανικής Κληρονομιάς (T.I.C.C.I.H) ως η έδρα του Παγκοσμίου Συνεδρίου της.

Για να επιτευχθεί αυτό χρειάζονται οι έντονες προσπάθειες για την διατήρηση της βιομηχανικής κληρονομιάς της πόλης.

Το συγκρότημα ΦΙΞ αποτελεί την κεφαλή αυτής της κληρονομιάς.

Θεσσαλονίκη 23.1.93

Η εισηγήτρια

Ολγα Δεληγιάννη Αρχιτέκτων

Βιβλιογραφικές Πηγές

1. ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ (1870-1912) Έκδοση ΕΤΒΑ Θεσσαλονίκη 1987
2. ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΗ 1912-1940 Έκδοση ΕΤΒΑ Θεσσαλονίκη 1989
3. Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΜΕΤΑ ΤΟ 1912, Θεσ/νίκη 1986, Πρακτικά συμποσίου.

KLIMAI 1:500

